

בנק הפועלים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

2018

תוכן העניינים

275	6. מחשל תאגידי
275	6.1. הדירקטוריון וההנהלה
277	6.2. הביקורת הפנימית
278	6.3. גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
279	6.4. שכר רואי החשבון המבקרים
280	6.5. תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה
283	6.6. עניינים אחרים
284	6.7. אמות מידה בנוגע לעסקות בעלי עניין
288	7. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם
288	7.1. תרשים החזקות
288	7.2. השליטה בבנק
289	7.3. רכוש קבוע
290	7.4. הון אנושי
294	7.5. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
313	7.6. מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי
314	7.7. דירוג הבנק
314	7.8. פועלים בקהילה – מעורבות חברתית ותרומה לקהילה
316	8. נספחים
316	8.1. דוח רווח והפסד ומאזן – מידע רב תקופתי
318	8.2. דוח רווח והפסד ומאזן – מידע רב רבעוני
321	8.3. התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים
325	8.4. שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

רשימת הטבלאות

277	טבלה 1-6: מספר משרות ממוצע בצוות הביקורת הפנימית
279	טבלה 2-6: שכר רואי החשבון המבקרים
280	טבלה 3-6: פירוט השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות לגבי נושאי המשרה הבכירים בקבוצת הבנק (באלפי ש"ח)
286	טבלה 4-6: פרטים על היתרות של בעלת השליטה לשעבר בבנק ושל אחרים שבעלת השליטה עשויה להיחשב בעלת עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק (באלפי ש"ח)
289	טבלה 1-7: רכוש קבוע
291	טבלה 2-7: נתונים אודות מצבת כוח אדם בקבוצת הבנק במונחי משרות
291	טבלה 3-7: התפלגות מספר המשרות הממוצעות בקבוצת הבנק על-פי מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה
292	טבלה 4-7: פירוט עלות למשרת עובד ושכר למשרת עובד בבנק (באלפי ש"ח)
296	טבלה 5-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים
298	טבלה 6-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים
300	טבלה 7-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיור
302	טבלה 8-7: מגזרי פעילות גישת ההנהלה – תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי
304	טבלה 9-7: מגזרי פעילות גישת ההנהלה – תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי
306	טבלה 10-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי
309	טבלה 11-7: מגזרי פעילות גישת ההנהלה – תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי
314	טבלה 12-7: דירוג
316	טבלה 1-8: דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2014-2018 – מידע רב תקופתי
317	טבלה 2-8: מאזן מאוחד לשנים 2014-2018 – מידע רב תקופתי
318	טבלה 3-8: דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2017-2018 – מידע רב-רבעוני
319	טבלה 4-8: מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2017-2018 – מידע רב-רבעוני
321	טבלה 5-8: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו
322	טבלה 6-8: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים
323	טבלה 7-8: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים
323	טבלה 8-8: פירוט רבעוני של ההוצאות התפעוליות והאחרות
324	טבלה 9-8: נתונים עיקריים לפי רבעונים
325	טבלה 10-8: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית

6. חמשל תאגידי 6.1. הדירקטוריון וההנהלה חברי דירקטוריון הבנק*

<p>יו"ר הדירקטוריון דירקטורית חיצונית לפי חוק החברות דירקטורית חיצונית לפי חוק החברות דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 דירקטור דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 דירקטור</p>	<p>עודד ערן רונית אברמזון רוקח דליה לב יעקב פאר משה קורן ראובן קרופיק ריצ'ארד קפלן</p>
---	---

כן כיהנו במהלך תקופת הדוח הדירקטורים:

<p>כיהן כדירקטור חיצוני לפי הוראה 301 עד יום 28 באפריל 2018 כיהן כדירקטור עד ליום 4 בספטמבר 2018 כיהן כדירקטור חיצוני לפי חוק החברות עד יום 4 בפברואר 2018 כיהנה כדירקטורית עד ליום 4 בספטמבר 2018 כיהנה כדירקטורית חיצונית לפי חוק החברות עד יום 5 באפריל 2018 כיהן כדירקטור עד ליום 4 בספטמבר 2018</p>	<p>אמנון דיק חאיר ויצ'ר אמרי טוב אפרת פלד דפנה שורץ עידו שטרן</p>
--	---

עבודת הדירקטוריון

במהלך שנת 2018 התקיימו 53 ישיבות של מליאת דירקטוריון הבנק ו-103 ישיבות של ועדות הדירקטוריון. במהלך שנת 2018 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר בחינה של ועדות הדירקטוריון והרכבן אל מול האסטרטגיה של הבנק ומאפייני פעילותו, על שינויים בוועדות הדירקטוריון וסמכויותיהן. שינויים אלו כללו ביטול ומיזוג ועדות (לרבות ביטול ועדת כספים ותשקיפים, כך שהדוחות הכספיים של הבנק ימשיכו להידון בוועדת הביקורת טרם שהם מובאים לאישור הדירקטוריון, וכן ביטול ועדת התגמול בהרכבה המורחב, כך שנושאים שהיו בסמכותה (ענייני תגמול של כלל העובדים בבנק, למעט נושאי משרה ו"עובדים מרכזיים") יידונו בוועדת התגמול, וזאת בנוסף לשינויים נוספים שבוצעו בחודש פברואר 2018 ופורטו בדוח לשנת 2017), באופן שלמועד פרסום הדוח, פועלות 7 ועדות דירקטוריון קבועות (בהשוואה ל-13 ועדות שפעלו במהלך שנת 2017) והן: ביקורת, תגמול, ניהול ובקרת סיכונים, אסטרטגיה ופתוח עסקי, אשראי, ממשל תאגידי ומחזיקי עניין וועדה לענייני טכנולוגיה מידע וחדשנות טכנולוגית. בחודש נובמבר 2018 פורסם עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 בנושא "דירקטוריון". במסגרת העדכון נקבע, בין היתר, כי על הדירקטוריון למנות ועדה לענייני טכנולוגיה מידע וחדשנות טכנולוגית, שתפקידיה מפורטים בהוראה וכן כי על הדירקטוריון לקבוע מדיניות למשך כהונה מירבי של יושבי הראש של הוועדות. בעקבות העדכון האמור, עודכנו שמה, תפקידיה ומסמך הצירטר של ועדת הדירקטוריון לטכנולוגיה ומיחשוב שהיתה קיימת בבנק עובר לעדכון. כמו-כן, אומצה מדיניות למשך כהונה מירבי של יושבי ראש של ועדות לפיה משך הכהונה יהיה עד 4.5 שנים כאשר מנימוקים מיוחדים ניתן יהיה למנות ברוב מיוחד של חברי הדירקטוריון את יו"ר הוועדה לתקופת כהונה נוספת של 4.5 שנים.

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

בחודש מרץ 2018 קבע דירקטוריון הבנק, כי המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית יהיה 3 דירקטורים (במקום 2 דירקטורים עובר להחלטה), וכי המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שראוי שיהיו חברים בוועדת הביקורת, יהיה 2 דירקטורים. זאת, בהתחשב בחובות המוטלות על דירקטוריון הבנק ובפרט לאחריותו לעריכת הדוחות הכספיים של הבנק ולאישורם, בהתחשב בגודל הבנק ובמורכבות פעילותו וכן בחשיבות הרבה המיוחסת לתפקוד גורמי הבקרה בבנק והפיקוח עליהם. בהסתמך על השכלתם, ניסיונם, כישוריהם וידיעותיהם, וכפי שהערך הדירקטוריון, מכהנים בדירקטוריון הבנק במועד הדיווח 5 דירקטורים, שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית: עודד ערן, יעקב פאר, משה קורן, דליה לב וראובן קרופיק (הוערך כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית על-ידי דירקטוריון הבנק בחודש מרץ 2019). לפרטים אודות השכלתם, עיסוקם וניסיונם של דירקטורים אלה, ראה [תקנה 26](#) בדוח התקופתי. במועד פרסום הדוח מכהנים בוועדת הביקורת 4 דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

* לפרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק, השכלתם, עיסוקם וניסיונם (לרבות ביחס להיות חלקם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית), ועדות הדירקטוריון בהן הם מכהנים, תאגידיים נוספים בהם הם מכהנים ועוד, ראה [תקנה 26](#) בדוח התקופתי וכן באתר מגנא של רשות ניירות-ערך: <http://www.magna.isa.gov.il>.

חברי הנהלת הבנק*

מנהל כללי	ארי פינטו
משנה למנהל כללי, היועצת המשפטית הראשית של הבנק.	יעל אלחוג
משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה לניהול סיכונים.	ד"ר אמיר בכר
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב.	אתי בן-זאב
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת מחזיקי עניין.	יעל דרומי
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת COO, אסטרטגיה, משאבים ותפעול.	ארז יוסף
משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה העסקית.	צחי כהן
משנה למנהל כללי, חשבונאי ראשי.	עופר לוי
משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה לשווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית.	ידין ענתבי
משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הפיננסית - CFO.	עופר קורן
משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הקמעונאית.	רונן שטיין
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת החדשנות.	גולן שרמן

חבר פנימי ראשי -

זאב חיו
משנה למנהל כללי במעמד חבר הנהלה, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל.

כן כיהנו במהלך תקופת הדוח:

כיהן כחבר הנהלה, משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה העסקית עד יום 28 בפברואר 2018.	יעקב אורבך
כיהן כחבר הנהלה, משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת החדשנות עד יום 31 בינואר 2018.	אברהם כוכבא
כיהן כחבר הנהלה, היועץ המשפטי הראשי של הבנק עד יום 28 בפברואר 2018.	אילן מזור
כיהן כחבר הנהלה, משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה לשווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית עד יום 29 במאי 2018.	דן קולר

* לפרטים נוספים על חברי הנהלה, ראה [תקנה 26א](#) לדוח וכן סעיף 6.6 להלן ובאתר מגנא של רשות ניירות-ערך: <http://www.magna.isa.gov.il>

6.2. הביקורת הפנימית

פרטי המבקר הפנימי – ר"ח זאב ח'ו מכהן כמבקר הפנימי הראשי של הבנק מיום 14 ביולי 2014 ר"ח זאב ח'ו עובד בקבוצת בנק הפועלים משנת 1990 ומועסק במשרה מלאה במעמד חבר הנהלה, משנה למנכ"ל. הינו בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב, בעל ניסיון בתחומי הבנקאות והביקורת, ועומד בתנאים הקבועים בסעיף 3 (א) לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן: "חוק הביקורת הפנימית"). המבקר הפנימי אינו בעל עניין בבנק, או בחברות הבנות שלו, ואינו ממלא תפקיד נוסף על תפקידו כמבקר הפנימי הראשי של הבנק וכמבקר פנימי בחלק מהחברות הבנות בקבוצה כנדרש בסעיף 146 (ב) לחוק החברות ובסעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית. מינוי עובדים לביקורת הפנימית והפסקת עבודתם שם, נעשים באישור המבקר הפנימי הראשי; עובדי הביקורת מקבלים הוראות בענייני ביקורת רק מהמבקר הפנימי הראשי, או מהמנהלים בביקורת הפנימית שהוסמכו על-ידו; ככלל, עובדי הביקורת הפנימית אינם עוסקים בתפקיד אחר זולת ביקורת פנימית; עובדי לשכת המבקר הפנימי מורשים לחתום בשם הבנק רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא פונקציית ביקורת פנימית.

דרך המינוי – מינוי המבקר הפנימי אושר בדירקטוריון הבנק ביום 14 ביולי 2014 לאחר המלצה ואישור של ועדת הביקורת מיום 14 ביולי 2014, אשר בנימוקה התייחסה, בין היתר, לכישוריו המקצועיים, לתכונותיו האישיות, להשכלתו ולניסיונו, לרבות הניסיון בתחום הביקורת.

זהות הממונה על המבקר הפנימי – הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הראשי הינו יו"ר הדירקטוריון.

תוכנית העבודה – הביקורת הפנימית פועלת על-פי תוכנית עבודה שנתית ותוכנית עבודה רב שנתית לתקופה של שלוש שנים. תוכנית העבודה לשנת 2018 נגזרה מתוכנית העבודה הרב-שנתית, המתבססת, בין היתר, על: הערכת סיכונים בישויות לביקורת; סקר סיכונים תפעוליים; מבנה ארגוני מעודכן של הבנק; סבב ביקורת ביחידות השונות, וממצאים שהועלו בביקורת קודמות. לצורך התווית תוכנית העבודה, קיימה הביקורת שיחות והתייעצויות עם מנהלים בכירים וגורמי ניהול אחרים ועם רואי החשבון המבקרים. באופן דומה נקבעה תוכנית עבודת הביקורת בחברות הבנות של הבנק, אשר הביקורת הפנימית של הבנק נותנת שירותי ביקורת למרביתן.

במסגרת תוכנית העבודה של הביקורת נבחנים גם תהליכי אישור עסקות מהותיות, והכל מתוך ראייה כוללת של מיקוד בסיכונים. לאחר שתוכנית העבודה של הביקורת גובשה על-ידי הביקורת הפנימית, היא הובאה לדיון בוועדת הביקורת, ובשים לב להמלצותיה התקיים דיון בדירקטוריון והתוכנית אושרה על-ידו.

למבקר הפנימי הראשי שיקול דעת לסטוט מתוכנית העבודה, כמענה לצרכים משתנים ובלתי צפויים. בין היתר, במסגרת תוכנית העבודה הוקצו משאבים גם לביקורת אירועים מיוחדים ולביקורות לא מתוכננות, לרבות ביקורות, לפי דרישה, של גורמים מוסמכים, כגון: הדירקטוריון, ועדת הביקורת, גורמי ניהול בבנק ורגולטורים. שינויים מהותיים מתוכנית העבודה מובאים לדיון ואישור בוועדת הביקורת והדירקטוריון.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית מתייחסת גם לפעילות הבנק בחו"ל, באמצעות סניפים ונציגויות, ולחברות הבנות של הבנק (בארץ ובחו"ל). לחברות הבנות העיקריות בחו"ל מבקרים פנימיים מקומיים (בפועלים שוויץ, המספקת גם את שירותי הביקורת הפנימית לבנק הפועלים לוקסמבורג, ובפוזיטיף, מבקרים פנימיים מקומיים נפרדים, במשרה מלאה. הביקורת בחברת HSU מבוצעת על-ידי המבקר המקומי בסניף ניו-יורק, בהיקף של כרבע משרה). הביקורת הפנימית בארץ מבצעת בקרה על כך שהביקורת הפנימית נערכת ברמה מקצועית נאותה כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא פונקציית ביקורת פנימית. ככלל, חברות הבנות בארץ, לרבות חברות מקבוצת ישראלכרט (ראה להלן), מקבלות שירותי ביקורת פנימית מהביקורת הפנימית של הבנק.

יצוין כי כחלק מהיערכות להפרדת קבוצת ישראלכרט מבנק הפועלים, בעקבות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017, מונה במאי 2018 מבקר פנימי חדש לחברת ישראלכרט, במקומו של מר זאב ח'ו, והחברה החלה בהיערכות להקמת יחידת ביקורת עצמאית. היקף המשאבים הנדרשים ליחידת הביקורת בישראלכרט ותוכנית הביקורת הרב שנתית שלה יקבעו על בסיס תוצאות סקר סיכונים, המבוצע על-ידי מבקר החברה החדש. תוכנית הביקורת של ישראלכרט לשנת 2019 תבוצע על-ידי מבקר החברה החדש, בין השאר גם באמצעות עובדי הביקורת הפנימית של בנק הפועלים (מוערכים בכ-260 ימי עבודה), וזאת עד למועד מכירתה או הפיכתה של ישראלכרט לחברה ציבורית. לאחר מועד זה לא ינתנו שירותים לחברת ישראלכרט על-ידי עובדי הביקורת הפנימית של בנק הפועלים.

היקף העסקה – תקני כוח האדם בביקורת הפנימית נקבעו על בסיס תוכנית עבודה רב שנתית, מבוססת סקר סיכונים. צוות הביקורת הפנימית בבנק, בחברות הבנות ובשלוחות חו"ל מנה בממוצע כ-127 משרות בשנת 2018 וכ-4 משרות במיקור חוץ כלהלן:

טבלה 1-6: מספר משרות ממוצע בצוות הביקורת הפנימית

מספר משרות ממוצע בשנת 2018			
	בבנק	בחברות הבנות	סך-הכל
פעילות בישראל	106	5	111
פעילות בחו"ל	8	8	16
סך-הכל	114	13	127

בנוסף, הושקעו כ-4 משרות במיקור חוץ.

עריכת הביקורת – הביקורת הפנימית בבנק פועלת במסגרת החוקים, התקנות, הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ובכלל זה הוראת ניהול בנקאי תקין (307) בנושא פונקציית ביקורת פנימית, תקנים מקצועיים, הנחיות מקצועיות של לשכת המבקרים הפנימיים, והנחיות ועדת הביקורת והדירקטוריון. הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, סבורים, כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים ובהוראות המפקח על הבנקים.

גישה למידע – לביקורת הפנימית נתונה גישה חופשית לכל המידע בבנק, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות לנתונים כספיים, ככל שהדבר נדרש לביצוע עבודתה.

סמכות זו מעוגנת בצ'ארטר הביקורת ובנהלים. מדיניות זו מקובלת בפעילות הבנק בארץ, בחו"ל ובחברות הבנות.

דין וחשבון המבקר הפנימי – דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב.

מדי חודש מוצגת בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, לאחר שהוגשה ליו"ר ועדת הביקורת, רשימת כל דוחות הביקורת שפורסמו במהלך החודש הקודם.

דוחות הביקורת מוגשים ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר ועדת הביקורת ולמנכ"ל הבנק. הדוחות מופצים גם לחברי ועדת הביקורת ולחברי ההנהלה. דוחות ביקורת מהותיים נדונים בוועדת הביקורת מדי חודש.

בשנת 2018 הוגשו לוועדת הביקורת של הדירקטוריון ונדונו בוועדה סיכומים חצי שנתיים ושנתיים, שסקרו את פעילות הביקורת הפנימית במהלך התקופה המדווחת. סיכום פעילות הביקורת לשנת 2017 הוגש לוועדת הביקורת ביום 14 במרץ 2018 ונדון בוועדה ביום 19 במרץ 2018, סיכום פעילות הביקורת במחצית הראשונה של שנת 2018 הוגש לוועדת הביקורת ביום 26 באוגוסט 2018 ונדון בוועדה ביום 3 בספטמבר 2018. סיכום פעילות הביקורת לשנת 2018 ידון בוועדת הביקורת בתחילת רבעון שני של שנת 2019.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי – לדעת הדירקטוריון ועדת הביקורת, ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותוכנית העבודה של הביקורת הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרת הביקורת הפנימית בבנק.

תגמול – להלן פרטים על השכר, התגמול, שווי הטבות, תשלומי המעביד והפרשות ששולמו או שנרשמה בינם הפרשה למבקר הפנימי הראשי, בשנת 2018:

משכורת בסך של 1,578 אלפי ש"ח, מענק בסך של 458 אלפי ש"ח, הטבה בשל תשלום מבוסס מניות בסך של 337 אלפי ש"ח, שווי הטבות נוספות בסך של 96 אלפי ש"ח. תשלומי הפרשות המעביד בסך של (619) אלפי ש"ח, סך התגמול לפי תקנה 21 הסתכם בסך של 1,850 אלפי ש"ח. סך-הכל שכר והוצאות נלוות לפי חוק הגבלת התגמול הסתכם בסך של 2,520 אלפי ש"ח. היתרה של הלוואות שניתנו בתנאים רגילים הסתכמה בסך של 51 אלפי ש"ח.

למבקר הפנימי החזקות בשיעור זניח (כ-0.01%) במניות הבנק (96,233 מניות) ובזכויות לקבלת מניות הבנק (כ-0.01%) שהתקבלו במסגרת תוכנית תגמול הוני לבכירי הבנק ואשר אין בהן כדי להשפיע על טיב עבודתו.

שכרו ותנאי שכרו ותנאי העסקתו של המבקר הפנימי מאושרים על-ידי ועדת התגמול והדירקטוריון בהמלצת ועדת הביקורת. תגמול המבקר הולם את משרתו, ומושתת על עקרונות מקובלים גם לתגמול חברי ההנהלה (המוגדרים כפונקציות בקרה). להערכת הדירקטוריון, תגמול המבקר הפנימי אין בו כדי לגרום להשפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי.

6.3. גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק הינו האורגן המופקד על בקרת העל בבנק וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו. ועדת הביקורת של הדירקטוריון הינה הוועדה אשר דנה ובוחנת את טיטות הדוחות הכספיים המוצגים בפניה וממליצה לדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים. ועדת הביקורת קיבלה דיווח וקיימה דיון על ליקויים וחולשות מהותיות בבקרה הפנימית על הדוחות הכספיים, אם וככל שנמצאו, וכן קיבלה דיווח על כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, אם וככל שהיתה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. ועדת הביקורת בחנה את הסוגיות המהותיות והאומדנים הקריטיים שיושמו בדוחות הכספיים; את סבירות הנתונים; את המדיניות החשבונאית שיושמה, את השינויים שחלו בה, אם חלו ואת הטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים; כן בחנה הוועדה את יישום עיקרון הגילוי הנאות בדוחות הכספיים ובמידע הנלווה, באמצעות הצגה מפורטת של הנושאים על-ידי נושאי משרה ואחרים בבנק, לרבות: המנכ"ל, הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO) והחשבונאי הראשי של הבנק ובחנה את אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

במסגרת הדיון בדוחות הכספיים ועדת הביקורת דנה, בין היתר, בחובות הבעייתיים של הבנק, בחנה את שווי החזקות בבנק בניירות-ערך, דנה בהפרשות לירידת-ערך, שהינה בעלת אופי אחר מזמני, של ניירות-ערך ובהוצאות בגין הפסדי אשראי של הבנק. כן דנה ועדת הביקורת ובחנה את חשיפות הבנק לסיכונים ואת דרך השתקפותם והשפעתם על הדוחות הכספיים.

לישיבות ועדת הביקורת, כמו גם לישיבות הדירקטוריון, בהן נדונים ומאושרים הדוחות הכספיים, מוזמנים רואי החשבון המבקרים של הבנק זיו האפט, רואי חשבון וסומך חייקין, רואי חשבון והם נוכחים בכל הישיבות האלה. המבקר הפנימי של הבנק מוזמן לדיון ועדת הביקורת והדירקטוריון בנושא אישור הדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות הליך אישור הדוחות הכספיים, ראה [שאלון ממשל תאג'די, סעיפים 25, 26, 27](#).

מחשכל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

6.4. שכר רואי החשבון המבקרים (1)(2)(3)(8)

טבלה 2-6: שכר רואי החשבון המבקרים

הבנק		המאוחד	
2017	2018	*2017	2018
באלפי ש"ח			
עבור פעולות הביקורת⁽⁴⁾			
12,789	13,129	21,566	21,988
רואי החשבון המבקרים המשותפים			
עבור שירותים הקשורים לביקורת⁽⁵⁾			
6,197	4,939	6,794	5,352
רואי החשבון המבקרים המשותפים			
עבור שירותי מס⁽⁶⁾			
1,985	2,268	2,453	2,832
רואי החשבון המבקרים המשותפים			
עבור שירותים אחרים⁽⁷⁾			
1,555	959	3,525	5,675
רואי החשבון המבקרים המשותפים			
22,526	21,295	34,338	35,847
סך-הכל שכר של רואי חשבון מבקרים			

* הוצג מחדש.

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת.
- (2) שכר רואי החשבון המבקרים כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם, וכן כולל תשלומים על-פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, לרבות ביקורת בקרה פנימית על דיווח כספי (SOX 404) וסקירה של סניפי הבנק בחו"ל.
- (5) Audit Related Fees כולל בעיקר: תשקיפים, אישורים מיוחדים, מכתבי נוחות.
- (6) כולל בעיקר: דוחות התאמה למס, דינוי שומות ויעוץ מס בישראל ובחו"ל.
- (7) כולל בעיקר: סיוע בהכנת דוח אחריות חברתית ויעוץ בנושא תגמול עובדים.
- (8) הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. ראה [ביאור 1.1](#) בדוחות הכספיים.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

6.5. תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

בעקבות אישור חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 ("חוק הגבלת התגמול"), גיבש הבנק מדיניות תגמול ותוכנית תגמול לנושאי משרה ומנהלים בכירים ("מדיניות התגמול" ו"תוכנית תגמול 2016"), התואמות את הוראות חוק הגבלת התגמול (לפרטים נוספים ראה [ביאורים 22 ו-23](#) לדוחות הכספיים). להלן פירוט השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות לגבי נושאי המשרה הבכירים בקבוצת הבנק (באלפי ש"ח).

טבלה 3-6: פירוט השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות לגבי נושאי המשרה הבכירים בקבוצת הבנק (באלפי ש"ח)

שנת 2018										
שם	תפקיד	שיעור החזקה בהון הבנק באחוזים	משכורת ⁽¹⁾	מענקים	הטבה בשל תשלום מבוסס מניות	שווי הטבות נוספות ⁽²⁾	תשלומי והפרשות המעביד ⁽³⁾	סך-הכל תגמול לפי תקנה 21 ⁽⁴⁾	סך-הכל שכר והוצאות נלוות לפי חוק הגבלת התגמול ⁽⁵⁾	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים
ערן עודד	יו"ר הדירקטוריון	-	1,979	-	511	2	348	2,840	2,543	49
פינטו ארי	המנהל הכללי	0.01	2,365	-	101	2	(668)	1,800	2,498	67
לרר אורית ⁽⁷⁾	מנכ"לית בנק הפועלים שוויץ לשעבר	-	2,760	-	614	869	513	4,756	(6)	141
אלוש משה ⁽⁸⁾	משנה למנכ"לית בנק הפועלים שוויץ	-	3,482	-	-	145	436	4,063	(6)	-
בן זאב אתי	חברת הנהלה	-	1,578	329	337	92	440	2,776	2,553	64
ענתבי ידן	חבר הנהלה	0.01	1,650	366	337	29	366	2,748	2,553	63
וקסלר רון	מנכ"ל קבוצת ישראלכרט	-	1,913	366	-	43	316	2,638	(6)	34
אלמוג יעל	חברת הנהלה	-	1,377	428	298	81	265	2,449	2,235	27
שרמן גולן	חבר הנהלה	-	1,079	443	236	135	241	2,134	1,943	51

- (1) כולל גם תשלומים המסווגים כתגמול קבוע שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות, כמפורט בביאור 22 בדוחות הכספיים.
- (2) הסכומים המפורטים תחת טור "הטבות נוספות" בטבלה כוללים תשלום בגין הוצאות רכב, אש"ל וגילומים.
- (3) התשלומים בטור תשלומי והפרשות המעביד כוללים הפרשות לפיצויי פיטורין, לתגמולים, לפנסיה, לקרן השתלמות, לחופשה, לביטוח לאומי ולמחלה, וכן כוללים הוצאות (הכנסות) לא חזויות בשל חישובים אקטואריים מעודכנים, בגין התחייבות הבנק לזכויות שנרכשו בעבר, לפני כניסתו לתוקף של חוק הגבלת התגמול.
- (4) לא כולל מס שכר.
- (5) לא כולל הפקדות והפרשות לפיצויי פיטורין ותגמולים (לרבות אובדן כושר עבודה) על-פי דין, אשר לא נכללות בהגדרת "תגמול" לצורך חוק הגבלת התגמול ולא כולל הפרשות בגין זכויות עבר שנצברו לפני הכניסה לתוקף של חוק הגבלת התגמול.
- (6) חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים לא חל על נושא משרה זה.
- (7) לפי הסכם העסקה מחדש אוגוסט 2016, זכאית המנהלת ליחידות פנטום בשווי קבוע למועד ההענקה (כ-180,000 פרנק שוויצרי לשנה) (ראה [ביאור 22](#) סעיפים 4 ו-5 לדוחות הכספיים). הסכום המצויין בטבלה כולל את שווי יחידות הפנטום שהוענקו כאמור בגין שנת 2018 וכן את עליית השווי כתוצאה מעליית מחיר מניית הבנק בגין יחידות פנטום חסומות שהוענקו עבור שנים קודמות. פרשה ביום 31 בדצמבר 2018.
- (8) פרש ביום 16 בנובמבר 2018.

מחשול תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 3-6: פירוט השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות לגבי נושאי המשרה הבכירים בקבוצת הבנק (באלפי ש"ח) (המשך)

שנת 2017										
שם	תפקיד	שיעור החזקה בהון הבנק באחוזים	משכורות ⁽¹⁾	מענקים	הטבה בשל תשלום מבוסס מניות	שווי הטבות נוספות ⁽²⁾	תשלומי והפרשות המעביד ⁽³⁾	סך-הכל תגמול סך-הכל שכר והוצאות נלוות לפי חוק הגבלת התגמול ⁽⁵⁾	סך-הכל תגמול לפי תקנה 21 ⁽⁴⁾ שכר והוצאות נלוות לפי חוק הגבלת התגמול ⁽⁵⁾	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים
ערן עודד	י"ר הדירקטוריון	-	1,966	-	505	1	346	2,818	2,523	43
פינטו ארי	המנהל הכללי	0.01	2,353	-	100	4	(180)	2,277	2,516	42
לרר אורית	מנכ"לית בנק הפועלים שוויץ	-	3,339	-	1,119 ⁽⁷⁾	732	589	5,779	- ⁽⁶⁾	113
אלוש משה	משנה למנכ"לית בנק הפועלים שוויץ	-	4,081	-	-	33	440	4,554	- ⁽⁶⁾	-
שטיין רונן	חבר הנהלה	-	1,463	247	-	248	1,457	3,415	2,472	864
קולר דן	חבר הנהלה	0.01	1,342	231	-	233	1,417	3,223	2,455	53
כהן צחי	חבר הנהלה	0.01	1,756	261	-	226	797	3,040	2,486	437
יוסף ארו	חבר הנהלה	-	1,564	354	332	107	545	2,902	2,523	214

- (1) כולל גם תשלומים המסווגים כתגמול קבוע שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות, כמפורט בביאור 22 בדוחות הכספיים.
- (2) הסכומים המפורטים תחת טור "הטבות נוספות" בטבלה כוללים תשלום בגין הוצאות רכב, אש"ל וגילומים.
- (3) התשלומים בטור תשלומי והפרשות המעביד כוללים הפרשות לפיצויי פיטורין, לתגמולים, לפנסיה, לקרן השתלמות, לחופשה, לביטוח לאומי ולמחלה, וכן כוללים הוצאות (הכנסות) לא חזויות בשל חישובים אקטואריים מעודכנים, בגין התחייבות הבנק לזכויות שנרכשו בעבר, לפני כניסתו לתוקף של חוק הגבלת התגמול.
- (4) לא כולל מס שכר.
- (5) לא כולל הפקדות והפרשות לפיצויי פיטורין ותגמולים (לרבות אובדן כושר עבודה) על-פי דין, אשר לא נכללות בהגדרת "תגמול" לצורך חוק הגבלת התגמול ולא כולל הפרשות בגין זכויות עבר שנצברו לפני הכניסה לתוקף של חוק הגבלת התגמול.
- (6) חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים לא חל על נושא משרה זה.
- (7) לפי הסכם העסקה מחדש אוגוסט 2016, זכאית המנהלת ליחידות פנטום בשווי קבוע למועד ההענקה (כ-180,000 פרנק שוויצרי לשנה) (ראה [ביאור 22 ג.5](#) לדוחות הכספיים). הסכום המצוי בטבלה כולל את שווי יחידות הפנטום שהוענקו כאמור בגין שנת 2017 וכן את עליית השווי כתוצאה מעליית מחיר מניית הבנק בגין יחידות פנטום חסומות שהוענקו עבור שנים קודמות.

הערות כלליות:

היקף המשרה של מקבלי התגמול הינו 100%.

כל עובדי הבנק, ובכלל זה נושאי משרה בבנק, נהנים מהטבות שונות בניהול חשבונות הבנק שלהם. הטבות אלה מתייחסות בעיקרן לפטור ממדי ניהול קבועים, דמי רישום פעולות בחשבון, תדפיסי מידע, פנקסי שיקים, אחזקת ניירות-ערך, משיכת מזומנים, העברת כספים לחשבונות אחרים ודמי חבר של כרטיסי אשראי. כמו-כן קיימות הטבות בשיעור העמלות בגין קניה ומכירה של ניירות-ערך ומטבע-חוץ, הוראות קבע לביצוע תשלומים בחשבון ושכירת כספות. בנוסף, ככל יתר עובדי הבנק, גם נושאי המשרה נהנים מהטבה ברביית על יתרות זכות וחובה בחשבונות עו"ש. מכלול ההטבות שניתנו לנושאי המשרה מסתכם בסכומים זניחים, אשר אינם עולים על סך של 50 אלפי ש"ח בשנה לכל נושא משרה.

לפרטים נוספים בדבר רכיבי התגמול הרחביים (ובכלל זה תגמול מבוסס מניות) להם זכאים כלל חברי ההנהלה של הבנק לרבות תנאי הפרישה, מענקים וכי"ב ולעניין תוכנית התגמול והשפעות חוק הגבלת התגמול, ראה [ביאורים 22 ו-23](#) בדוחות הכספיים.

למידע נוסף בהתאם לדרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ראה גילוי המפורסם באתר האינטרנט של הבנק ובמגא.

המענקים בגין שנת 2018 שאושרו על-ידי ועדת התגמול והדירקטוריון של הבנק, נקבעו על-פי רוב בהתאם לקריטריונים מדידים שנקבעו מראש, בהתאם להוראות תוכנית תגמול (2016). ככל שהדבר נוגע להפעלת שיקול דעת בקשר עם המענקים בגין שנת 2018 לנושאי משרה, שיקול הדעת הינו במסגרת הוראות תיקון 20 לחוק החברות וההוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, והינו בהתאם להוראות מדיניות תגמול 2016 ותוכנית תגמול (2016).

לדיוני הדירקטוריון קדמו דיונים מקדימים בנושא על-ידי ועדת התגמול. בדיונים שנערכו כאמור בוועדת התגמול והדירקטוריון, נבחנו לגבי כל נושא משרה, בנפרד, הקריטריונים הספציפיים שנקבעו מראש לכל נושא משרה בהתאם לתפקידו, עמידתו בקריטריונים כאמור והתאמת התגמול לנושא המשרה להוראות מדיניות התגמול ותוכנית התגמול החלה על נושא המשרה.

לעניין תנאי הכהונה וההעסקה של המנהלים המפורטים מטה גופם, ציין הדירקטוריון כי הם בהתאם להסכמי ההעסקה עימם שאושרו על-ידי האורגנים בבנק כדון, בהתאם למדיניות תגמול 2016 ולתוכנית תגמול (2016) של הבנק שהיו בתוקף בשנת 2018 ובהתאם להוראות חוק הגבלת התגמול, לתיקון 20 ולהוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. בנוגע לתוכנית תגמול (2016) ותגמול נושאי המשרה ובעלי העניין, ראה [ביאורים 22 ו-23](#) בדוחות הכספיים.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

מר עודד ערן

תנאי כהונתו של מר עודד ערן כיו"ר דירקטוריון הבנק אושרו על-ידי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק ביום 27 בפברואר 2017, ועל-ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ביום 4 באפריל 2017, לתקופה שמיום 1 בינואר 2017 ועד ליום 31 בדצמבר 2019. הסכם ההעסקה עם היו"ר הינו בהתאם להוראות מדיניות תגמול 2016, תוכנית תגמול 2016 והדין החל, לרבות ההוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגידי בנקאי, לפיה היו"ר יהא זכאי לתשלום של תגמול קבוע בלבד, הכולל שכר והטבות נלוות ותגמול הוני קבוע. לעניין תנאי תגמולו והעסקתו של מר עודד ערן, לרבות תקופת העסקתו, תנאים לסיים התקשרות, תקופת הודעה מוקדמת, פיצויי פיטורים ופנסיה, קרן השתלמות, וכן תנאים נלווים, ראה דוח מידי מיום 27 בפברואר 2017 אסמכתא מספר 01-017302-2017, הנכלל כאן על דרך ההפניה.

מר ארי פינטו

מר פינטו החל לכהן כמנכ"ל הבנק מיום 1 באוגוסט 2016. הסכם העסקתו של מר ארי פינטו הינו לתקופה של 3 שנים וכשלושה חודשים החל מיום 12 באוקטובר 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2019. תגמולו של המנכ"ל בשנת 2017 היה בהתאם להסכם תגמול חדש שהינו בהתאם למדיניות תגמול 2016 ותוכנית תגמול (2016). לעניין תנאי תגמולו והעסקתו של מר פינטו, לרבות תקופת העסקתו, תנאים לסיים התקשרות, תקופת הודעה מוקדמת, פיצויי פיטורים ופנסיה, קרן השתלמות, וכן תנאים נלווים, ראה דיווח מידי מיום 8 בנובמבר 2016, אסמכתא מספר 01-074259-2016, הנכלל כאן על דרך ההפניה.

גבי אורית לרר

גבי לרר כיהנה כמנהלת כללית של בנק הפועלים (שוויץ) בע"מ, החל מיום 8 באוגוסט 2012 ועד ליום 31 בדצמבר 2018. כל עלויות העסקתה של גבי לרר שולמו על-ידי בנק הפועלים שוויץ, בפרנקים שווייצרים, והיו בהתאם ליוקר המחיה בשוויץ. תנאי התגמול של גבי לרר כמפורט בטבלה לעיל אושרו על-ידי בנק הפועלים שוויץ בע"מ, והינם בהתאם למקובל לגבי שכר מנכ"לים של בנקים בשוויץ בגודל ובפעילות דומה.

מר משה אלוש

מר אלוש כהן כמשנה למנכ"ל, וכמנהל הבנקאות הפרטית בבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ, החל מיום 1 באוקטובר 2010 ועד ליום 16 בנובמבר 2018. כל עלויות העסקתו של מר אלוש שולמו על-ידי בנק הפועלים שוויץ, בפרנקים שווייצרים, והיו בהתאם ליוקר המחיה בשוויץ. תנאי התגמול של מר אלוש, כמפורט בטבלה לעיל, אושרו על-ידי בנק הפועלים שוויץ בע"מ, והינם בהתאם למקובל בבנקים בשוויץ לבעלי תפקידים במעמד זה.

גבי אתי בן זאב

גבי אתי בן זאב מכהנת כמשנה למנכ"ל הממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב. הסכם העסקתה של גבי אתי בן זאב הינו לתקופה של ארבע שנים ושלושה חודשים החל מיום 1 בינואר 2017 ועד ליום 31 במרץ 2021.

מר ידין ענתבי

מר ידין ענתבי מכהן כמשנה למנכ"ל הממונה על חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית. הסכם העסקתו של מר ידין ענתבי הינו לתקופה של שלוש שנים ושישה חודשים החל מיום 1 בינואר 2018 עד 30 ביוני 2021.

דרי רון וקסלר

דרי רון וקסלר מכהן כמנכ"ל חברת ישראלכרט, יורופיי ופועלים אקספרס. הסכם העסקתו של דרי רון וקסלר הינו מיום 1 ביולי 2017 ועד ליום 31 במרץ 2021.

גבי יעל אלמוג

גבי יעל אלמוג מכהנת כמשנה למנכ"ל וכיועצת משפטית ראשית. הסכם העסקתה של גבי יעל אלמוג הינו לתקופה של שלוש שנים וחודש החל מיום 1 ביוני 2017 עד 30 ביוני 2020.

מר גולן שרמן

מר גולן שרמן מכהן כמשנה למנכ"ל הממונה על חטיבת חדשנות. הסכם העסקתו של מר גולן שרמן הינו לתקופה של שלוש שנים וחודשיים החל מיום 1 בפברואר 2018 עד 31 במרץ 2021.

6.6. עניינים אחרים

ביום 5 באפריל 2018 הסתיימה כהונתה של גבי דפנה שורץ כדירקטורית חיצונית בבנק לפי הוראות חוק החברות.

ביום 12 באפריל 2018 כונסה אסיפה כללית שנתית של בעלי המניות של הבנק ובה נדונו והתקבלו ההחלטות הבאות: נערך דיון בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016 ובדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנה שהסתיימה באותו התאריך, וכן בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 ובדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנה שהסתיימה באותו התאריך; מונו מחדש סומך-חייקין (KPMG), רואי חשבון, וזיו האפט (BDO), רואי חשבון, לרואי החשבון המבוקרים של הבנק במשותף, עד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק; אומצו תיקונים לתקנון הבנק; וכן מונתה גבי דליה לב לכהונת דירקטורית חיצונית בבנק בהתאם להוראות חוק החברות.

ביום 28 באפריל 2018 התפטר מר אמנון דיק מכהונתו בבנק כדירקטור חיצוני לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 301 וזאת בהתאם להוראות החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, תשע"ד-2013 וסעיף 11א לפקודת הבנקאות 1941, ועם מינויו של מר דיק לדירקטור בבזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, הנחשבת תאגיד ריאלי משמעותי, בעוד הבנק הינו גוף פיננסי משמעותי.

ביום 1 במאי 2018 החל מר ניב פולני לכהן כמנהל הפיתוח העסקי והוא מדווח למנכ"ל הבנק.

ביום 29 במאי 2018, עם קבלת אישור הפיקוח על הבנקים, נכנסו לתוקף המינויים הבאים להנהלת הבנק: ידן ענתבי מונה למנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית במקום דן אלכסנדר קולר שפרש מהבנק; עופר קורן הצטרף להנהלת הבנק ומונה לממונה על החטיבה הפיננסית (CFO) במקום ידן ענתבי; ד"ר אמיר בכר הצטרף להנהלת הבנק ומונה למנהל חטיבת ניהול הסיכונים.

מר ריצ'ארד קפלן מונה על-ידי הדירקטוריון לדירקטור בבנק החל מיום 1 ביולי 2018. אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק שכונסה ביום 23 באוקטובר 2018 החליטה לאשר את מינויו של מר קפלן לכהונת דירקטור בבנק לתקופה של שלוש שנים מיום 23 באוקטובר 2018 ועד יום 22 באוקטובר 2021.

מר גלעד בלוך מונה כמזכיר הבנק החל מיום 1 בפברואר 2019. מר בלוך החליף את גבי רונית שפירא שפרשה מהבנק.

ביזור גרעין השליטה בבנק והפיכה לבנק ללא גרעין שליטה

מחזיקת היתר השליטה בבנק עד ליום 22 בנובמבר 2018 הייתה גבי שרי אריסון ("אריסון"), שהחזיקה באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון החזקות") כ-20.01% ממניות הבנק. ביום 4 בספטמבר 2018 נמסרה לבנק הודעת אריסון החזקות לפיה גבי אריסון קיבלה מבנק ישראל היתר להחזקת אמצעי שליטה בבנק ("היתר ההחזקה"), שיאפשר את ביזור גרעין השליטה בבנק ויחליף את ההיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בבנק, שניתן לגבי אריסון בעבר, וזאת במועד המוקדם מבין 31 בדצמבר 2018 או מועד ההעברה הראשונה של אמצעי שליטה בבנק שכתוצאה ממנה תפחת ההחזקה של גבי אריסון בכל סוג של אמצעי שליטה בבנק מ-20%. היתר ההחזקה, שעותק ממנו נכלל בדיווח המיידית שפרסם הבנק ביום 4 בספטמבר 2018 כולל בין היתר הוראות לפיהן:

- מכירת מניות הבנק תחל לא יאוחר מיום 15 בספטמבר 2019. ממועד המכירה הראשונה תתאפשר תקופה של ארבע שנים למכירת יתרת אמצעי השליטה בבנק העולה על 5% מאמצעי השליטה. במידת הצורך, באישור המפקחת על הבנקים, ניתן יהיה להאריך את התקופה עד שנתיים נוספות (התקופה הניתנת לצורך המכירה כאמור - "תקופת המעבר");
- במהלך תקופת המעבר, אריסון רשאית לבצע מכירות של אמצעי השליטה בבנק ולא תבצע רכישות כלל;
- ממועד כניסת היתר ההחזקה לתוקף, אריסון לא תצביע מכוח זכויות הצבעה העולות על 5% מאמצעי השליטה בבנק;
- ממועד כניסת היתר ההחזקה לתוקף ועד שנה לאחר תקופת המעבר ("תקופת הצינון"), אריסון לא תהיה רשאית להציע מועמדים לכהונה כדירקטורים בבנק או להיות מעורבת בדרך כלשהי בהצעת מועמדים לכהונה כדירקטוריון ולא תהיה רשאית להציע את הפסקת כהונתו של דירקטור. מבלי לגרוע מהאמור, אריסון תהיה רשאית להצביע בעניין מינויים או הפסקת כהונתם של דירקטורים (שלא הוצעו על ידה כאמור) באמצעות זכויות הצבעה עד כדי 5% מאמצעי השליטה בבנק;
- עד תום תקופת הצינון אריסון תיחשב כאיש קשור ובעל שליטה לצורך הוראת ניהול בנקאי תקין בעניין עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים (הוראה מס' 312⁽¹⁾).
- עסקות שסך החבות בגינן של אריסון ותאגידים בשליטתה עולה על 1% תדווחנה למפקחת. עד תום תקופת המעבר, אריסון, קרוביה או תאגידים בשליטתם של מי מהם, לא יקבלו דמי ניהול, או כל תמורה או הטבה אחרת (למעט חלוקה) מהבנק ותאגידים בשליטתו, אך יהיו רשאים לתת שירותים הניתנים כרגיל על-ידי נותנם, במחירי שוק, באישור המפקחת על הבנקים.
- עד תום תקופת המעבר, ללא אישור מראש של המפקחת, לא יעסקו אריסון ותאגידים בשליטתה בכל עסק בישראל של קבלת פיקדונות (אף פחות משלושים אנשים), של מתן אשראי, או על עיסוק פיננסי אחר בישראל שיש בו משום תחרות בעסקי הבנק וכן לא יהיו אריסון ותאגידים בשליטתה בעלי עניין, דירקטורים, או מנהלים בכירים בתאגידים העוסקים בעיסוקים כאמור;
- על הבנק לפעול לכך, שנוהלי הבנק יתיישבו ויתאימו עם הוראות היתר ההחזקה.

(1) לעניין זה מובהר כי ממועד כניסת היתר ההחזקה לתוקף (ובהתאם פקיעת היתר השליטה הקיים), אריסון אינה נחשבת עוד בעלת שליטה בבנק לעניין הוראות חוק החברות וחוק ניירות-ערך.

בהודעתה של אריסון החזקות לבנק מיום 4 בספטמבר 2018 נמסר גם כי לאור היתר ההחזקה והרצון להפחית מגבלות על מכירות של מניות הבנק, נציגי אריסון החזקות בדירקטוריון הבנק (הגב' אפרת פלד, מר עידו שטרן ומר מאיר ויצניר) יודיעו על סיום כהונתם בבנק. בהמשך אותו יום התפטרו הדירקטורים האמורים מכהונתם בדירקטוריון הבנק.

ביום 22 בנובמבר 2018 הודיעה אריסון החזקות לבנק, כי הושלמה עסקה למכירת 4.26% ממניות הבנק (ראה דיווח מידי של הבנק באותו יום) ושיעור החזקתה בבנק ירד לכ-15.74% וכי נכנס לתוקף היתר ההחזקה (אשר החליף את היתר השליטה כאמור). החל ממועד זה אריסון החזקות אינה נחשבת עוד לבעלת שליטה בבנק לעניין הוראות חוק החברות, תשנ"ט-1999 וחוק ניירות-ערך, תשכ"ח-1968 והבנק הינו תאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה.

יצוין כי היתר השליטה שפקע כאמור, כלל מגבלה היסטורית על חלוקת דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד ליום 30 ביוני 1997 (ערב רכישת השליטה על-ידי קבוצת אריסון ושותפיה לשליטה בבנק דאז) (ראה [עמ' 31 לדוח הדירקטוריון וההנהלה של הבנק לרבעון השלישי 2018](#)). היתר ההחזקה אינו כולל מגבלה היסטורית זו או הוראה דומה אחרת ובהתאם היא אינה בתוקף עוד.

בנק בלא גרעין שליטה – הרכב הדירקטוריון והיערכות לקראת האסיפה הכללית של שנת 2019

בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה מינויים של דירקטורים נעשה ככלל באסיפה כללית שנתית בהתאם להוראות פקודת הבנקאות, 1941 ("פקודת הבנקאות") וחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 ("חוק הבנקאות רישוי"). ועדה ייעודית, שממנה נגיד בנק ישראל, בהתאם לחוק הבנקאות רישוי מציעה לאסיפה הכללית של התאגיד הבנקאי מועמדים לכהונת דירקטורים. בהתאם להוראות פקודת הבנקאות, נוסף לוועדה, רשאים להציע לאסיפה מועמדים לכהונת דירקטורים רק מחזיקים מהותיים (מחזיקים יותר מ-2.5% מאמצעי שליטה בבנק) או חבר מחזיקים (כקבוע בפקודת הבנקאות). דירקטוריון הבנק אינו רשאי להציע מועמדים לכהונה ונושאי משרה בתאגיד הבנקאי אינם רשאים לפעול למינוי דירקטור מסוים או למניעת מינויו. פקודת הבנקאות קובעת מגבלות ותנאי כשירות לכהונה ביחס לכל הדירקטורים בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה, לרבות מגבלות על קיומה של זיקה לתאגיד הבנקאי או לנושאי משרה או מחזיקים מהותיים בו, מגבלות על החזקה באמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי, וכן מגבלות על משך כהונה.

במהלך החודשים יוני-יולי 2019 צפוי כי תכונס אסיפה כללית שנתית, שעל סדר יומה, בין היתר, מינויים של דירקטורים. בהקשר זה הודיעה המפקחת על הבנקים לבנק בחודש ינואר 2019 במענה לפניית הבנק כי: (א) מתוקף סמכותה לפי סעיף 22(ב) להוראה 301 ולפי סעיף 35 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, היא מאשרת כי מספר החברים הראוי של הדירקטוריון, אשר יכהנו לאחר השלמת הליך המינוי באסיפה הכללית לשנת 2019 יהיה 9 חברים ובשנת 2020 יעמוד מספר הדירקטורים על 10; (ב) מתוקף סמכותה לפי סעיף 11(א)6 לפקודת הבנקאות, 1941, היא מאשרת את הארכת כהונתו של מר ראובן קרופיק כדירקטור חיצוני בבנק לפי הוראה 301 למשך תקופה של שישה חודשים מיום סיום כהונתו (17.2.2019) או עד להשלמת מספר הדירקטורים למספר הראוי כאמור, לפי המוקדם מביניהם. זאת מכיוון שעם סיום כהונתו של מר קרופיק כאמור יעמוד מספר הדירקטורים בבנק על שישה, מספר הנמוך מהמספר המינימלי לפי הוראה 301 (שבעה דירקטורים) ומהמספר הראוי שקבעה המפקחת על הבנקים של חברי דירקטוריון, אשר יכהנו לאחר השלמת הליך המינוי באסיפה הכללית לשנת 2019 (תשעה דירקטורים). היה ומר קרופיק יבחר לכהונה נוספת באסיפה הכללית לשנת 2019, ומינויו יאושר, תימנה תחילת כהונתו מן המועד שבו הוארכה הכהונה כאמור; ו- (ג) לאור העובדה שמעל מחצית מחברי הדירקטוריון יוחלפו או יועמדו לבחירה באסיפה השנתית הבאה, ולנוכח השיקולים שעומדים בבסיס הוראות סעיף 11(א)5 לפקודת הבנקאות וסעיף 22(ב) להוראה 301, ובפרט בשל הצורך באיזון בין הדירקטורים החדשים ודירקטורים ותיקים, אישרה המפקחת על הבנקים את הארכת כהונתו של מר משה קורן עד לאסיפה השנתית לשנת 2020.

בהתאם לאמור, כחלק מההיערכות של הבנק לאסיפה הכללית לשנת 2019 ולאחר דיון של הדירקטוריון בצרכים הנוגעים להרכב הדירקטוריון בבנק, בשים לב להוראות הדין ומאפייני הבנק ופעילותו, פנה הבנק בבקשה לוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים, וביקש, כי יוצעו לאסיפה הכללית של שנת 2019 מועמדים לחמש משרות כהונה של דירקטורים ובהם דירקטור חיצוני אחד לפי חוק החברות (העומד גם בתנאי הכשירות של דירקטור חיצוני לפי הוראה 301), שני דירקטורים חיצוניים לפי הוראה 301 ושני דירקטורים נוספים "אחרים".

6.7. אמות מידה בנוגע לעסקות בעלי עניין

להלן פירוט עיקרן של אמות המידה השונות שנקבעו על-ידי ועדת הביקורת בעבר ולאחרונה בחודש מרץ 2019 בקשר לאישור ודיווח עסקות בעלי עניין של הבנק (עסקות עם בעל שליטה/נושא משרה או שלבעל שליטה/נושא משרה קיים בהן עניין אישי), בהתאם להוראות חוק החברות. למועד פרסום הדוח הבנק הינו תאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה, ואין בו בעל שליטה. בהתאם, אמות המידה ישמשו את הבנק בעיקר לעניין סיווג של עסקות עם נושאי משרה/שלונושאי משרה יש בהן עניין אישי וכן לעניין דיווח אודות עסקות עם בעל השליטה/שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי אשר היו בתוקף בשנת 2018 עובר להפיכתו של הבנק לתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. במהלך שנת 2018 היו בתוקף בבנק גם אמות מידה שקבעה ועדת ביקורת לעניין החובה לקיים הליך תחרותי בפיקוחה של הוועדה או הליכים אחרים בקשר עם עסקות של חברה עם בעל השליטה בה, או עם אחרים כאשר לבעל השליטה יש עניין אישי בעסקה. אמות מידה אלה פורטו בסעיף זה בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2017.

עסקות חריגות/שאינן חריגות

בהתאם להוראות חוק החברות, עסקה תיחשב כעסקה שאינה חריגה אם היא מקיימת את התנאים הבאים במצטבר: העסקה הינה במהלך העסקים הרגיל של החברה, היא נעשית בתנאי שוק והיא אינה מהותית לחברה. באמות המידה שנקבעו כאמור על-ידי ועדת הביקורת כלולות לעניין זה ההוראות העיקריות הבאות: **מהלך העסקים הרגיל של הבנק.** עסקה תיחשב ככזו שנעשית במהלך העסקים הרגיל של הבנק אם ההתקשרות בה נעשית במסגרת שגרת עסקותיו של הבנק בפועל, והיא איננה עסקה חד פעמית או עסקה יוצאת דופן לפעילותו של הבנק. עסקות מהסוגים הבאים ייחשבו כעסקות במהלך העסקים הרגיל של הבנק, למעט אם קיימים שיקולים מיוחדים: עסקה בנקאית מכל סוג שהוא, לרבות מתן אשראי, ערבויות והתקשרויות הכרוכות בכך, הפקדה וקבלת פיקדונות, עסקות בניירות-ערך, יחידות השתתפות בקרנות נאמנות או בקרנות אחרות, ביצוע השקעות מכל סוג שהוא (ריאליות, בניירות-ערך סחירים ולא סחירים) וכד', ובלבד שהעסקה הינה מסוג העסקות שהבנק התקשר בהן בעבר במהלך עסקיו ושהינה דומה להן מבחינת מאפייניה (היינו לדוגמה ביחס למתן אשראי - מדובר באשראי בהיקף שהבנק נוהג לתיתו ללווים בעלי מאפיינים דומים); עסקה שהיא חלק מליבת עסקיו של הבנק, או שהיא קשורה בפעילות העסקית של הבנק או משרתת אותה, אף אם אינה בליבת העסקים (לדוגמה: עסקה לשכירת נכס שישימש כסניף של הבנק, עסקת ביטוח הקשורה לפעילות הבנק, פעילות להטמעת חזון הבנק וכד'), שהינה מסוג העסקות שהבנק נוהג להתקשר בהן או שביצע בעבר במסגרת פעילותו; עסקות לרכישת/מכירת נכס (לרבות נכס מניב או רכוש קבוע אחר), מוצר או שירות, שהינן מסוג העסקות שהבנק נוהג להתקשר בהן או שביצע בעבר במסגרת פעילותו; התקשרויות הנוגעות לכהונת ו/או העסקת נושאי משרה ועובדים בחברה (לרבות ביטוח, פטור ושיפוי) שהינן מסוג ההתקשרויות הנהוגות והמקובלות בבנק או שהינן דומות מבחינת מאפייניהן להתקשרויות קודמות של הבנק;

תנאי שוק. עסקה תיחשב ככזו שנעשית בתנאי שוק אם המחיר ויתר תנאי העסקה העיקריים והמהותיים משקפים את המחיר והתנאים העיקריים של עסקה דומה לו הייתה מבוצעת בין החברה לבין צד שלישי לא קשור או בין צדדים לא קשורים אחרים. ניתן לבסס קיומם של תנאי שוק בעסקת בעל עניין אם קיים שוק לעסקות מסוגה של העסקה הנבחנת או אם קיימות ראיות חיצוניות לעסקה, מהם ניתן ללמוד על המחיר ועל שאר התנאים העיקריים המקובלים לעסקה מסוג זה, ובין היתר, ניתן לבסס קיומם של תנאי שוק באחת או יותר מהדרכים הבאות: תנאי העסקה דומים לתנאים של לפחות שתי עסקות דומות מבחינת מאפייניהן (כמו למשל: סוג הלקוח או הצד השני לעסקה ומאפייניו; היקף העסקה; ומאפיינים רלוונטיים אחרים לתנאי שוק כגון ביטחונות או היקף פעילות לקוח עם הבנק), שערך הבנק בתקופה קרובה למועד ההתקשרות בעסקה הנבחנת (לרבות ציטוטים/הצעות מחייבות שהוצעו על-ידי הבנק ללקוחותיו וכן הצעות מחייבות שהוצעו לבנק), ובלבד שנערכו (או צוטטו, לפי העניין) עם צד לא קשור לבנק ולא התקיים בהן עניין אישי לבעל שליטה/נושא משרה בבנק; תנאי העסקה דומים לתנאים של לפחות שתי עסקות בשוק הרלוונטי, הידועות לבנק, והדומות מבחינת מאפייניהן (כמו למשל: סוג הלקוח או הצד השני לעסקה ומאפייניו; היקף העסקה; ומאפיינים רלוונטיים אחרים לתנאי שוק כגון ביטחונות), שנערכו בתקופה קרובה למועד ההתקשרות בעסקה הנבחנת, ובלבד שנערכו בין צדדים לא קשורים; מחיר שנקבע בשוק מוסדר של מוכרים וקונים כגון מחירי ניירות-ערך סחירים או מחירי סחורות, ובלבד שמתקיימת באותו שוק לגבי הנכס או המוצר או השירות הרלוונטי סחירות מספקת; על בסיס תנאיהן של עסקות הדומות במהותן לעסקה הנבחנת, בהן התקשר או קיבל הצעה להתקשר (והיה מוכן להתקשר אף אם לא התקשר בפועל) הצד השני לעסקה עם צדדים בלתי קשורים, ובלבד שהצד השני אישר לחברה בכתב את האמור; אם תנאי העסקה בין החברה ובין הצד הקשור נקבעו עוד לפני שהיה צד קשור ובנסיבות העניין אין חשש להטיה בתנאי העסקה ולא ידוע על שינוי משמעותי בתנאי השוק, כפי שתקבע ועדת הביקורת;

מהותיות העסקה. בחינת מהותיותה של עסקת בעל עניין תיערך על-פי בחינה כמותית ובחינה איכותית. בהעדר שיקולים איכותיים מיוחדים העולים מכלל נסיבות העניין, עסקות בעלי עניין הבאות ייחשבו כעסקות שאינן מהותיות: כל עסקה שיש עמה מתן אשראי על-ידי הבנק, אם הגידול בחבות ("חבות") - כהגדרת מונח זה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 של המפקח על הבנקים) של קבוצת בעל השליטה (או הגידול בחבות של הלווה אם אינו מקבוצת בעל השליטה) (להלן: "הלווה") לאחר העסקה אינו עולה על 2% מההון הפיקוחי ("ההון הפיקוחי" - הון רובד 1 לאחר התאמות וניכויים כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, ובהתאם להוראת המעבר לתיקון הוראה 312 - בתוספת הון רובד 2, כפי שפורסם בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014. תוספת זו הופחתה בשיעורים שווים על-פני 16 רבעונים, עד לאיפוסה ביום 31 בדצמבר 2018) בדוחות הכספיים האחרונים של הבנק ואשר לאחר ביצועה סך החבות של הלווה לא יעלה על 7.5% מההון הפיקוחי (ועדת הביקורת תדון בסיווגה של כל עסקה בסכום העולה על 0.5% מההון הפיקוחי). מספר עסקות המתבצעות ברצף עם אותו לווה והינן קשורות האחת בשניה תיחשבה לעסקה אחת, באופן שלצורך סיווגן של העסקות האמורות ייבחן הסכום המצטבר של העסקות כאמור; עסקה של הפקדת כספים בפקדון מכל סוג שהוא אם בעקבותיה סך הפיקדונות של המפקיד לא יעלה על 2% מסך פיקדונות הציבור, כמדווח במאזן המאוחד של הבנק האחרון שפורסם לציבור קודם ההפקדה; עסקה של הפקדה ו/או רכישה ו/או מכירה של ניירות-ערך, יחידות השתתפות בקרנות נאמנות ו/או קרנות אחרות, וכל השקעה אחרת אשר מוחזקת על-ידי הבנק כנכס של הלקוח (ולא כהתחייבות מאזנית), כאשר סכומה של עסקה כאמור אינו עולה על 0.5% מסך-כל יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של הלקוחות בקבוצת הבנק, כמדווח במאזן המאוחד של הבנק האחרון שפורסם לציבור במועד ביצוע העסקה; כל עסקה אחרת של הבנק, שאינה נזכרת לעיל, אם סכום העסקה אינו עולה על 300 מיליון ש"ח. מהותיותן של עסקות המבוצעות באופן תדיר, קבוע וחוזר לאורך תקופה תיבחן על-פי היקף העסקות השנתי. בעסקות רב שנתיות יחושב היקף העסקה לצורכי בחינת המהותיות על בסיס שנתי. בחינה של שיקולים איכותיים עשויה להשפיע על סיווגה של עסקה כמהותית/לא מהותית. כך למשל, עסקה שמאפייניה הכמותיים עולים במעט על אלה שצוינו לעיל, עשויה להיחשב כלא מהותית, אם מהבחינה האיכותית ובמכלול נסיבות העניין סביר לקבוע כי היא לא עשויה להשפיע באופן מהותי על הבנק.

עסקות זניחות

עסקת בעל עניין תיחשב כעסקה זניחה, לעניין הליכי אישור ודיווח, אם מתקיימים לגביה התנאים הבאים במצטבר: העסקה אינה חריגה (בין אם סווגה ככזו על-פי אמות המידה ובין על-ידי ועדת הביקורת); העסקה הינה מסוג העסקות שהבנק מתקשר בהן במהלך עסקיו הרגיל, ובכלל זה גם עסקות בנקאיות מכל סוג שהוא ועסקות בקשר עם מוצרים ושירותים פיננסיים, רכישת מוצרים ושירותים, השכרת ושכירת שטחים; העסקה תואמת את המגבלות על חבויות אנשים קשורים בהוראת ניהול בנקאי תקין 312; מתקיים בעסקה אחד התנאים הבאים: (א) היא עסקה בנקאית מסוג העסקות שהבנק מבצע עם הציבור בדרך כלל במהלך עסקיו הרגיל והיקפה אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי בדוחות הכספיים האחרונים של הבנק; או - (ב) היא עסקה אחרת שהיקפה אינו עולה על 10 מיליון ש"ח, ובלבד שסך העסקות מסוגה לשנה הקלנדרית עם בעל העניין אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 4-6: פרטים על היתרות של בעלת השליטה לשעבר בבנק ושל אחרים שבעלת השליטה עשויה להיחשב בעלת עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק (באלפי ש"ח)

היתרה הגבוהה בשנת 2018	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	
		קבוצת שיכון ובינוי בע"מ⁽¹⁾
370,109	253,376	אשראי מאזני
355,931	164,630	התחייבויות למתן אשראי
766,227	312,182	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
2,355	1,596	אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגין עסקות בנגזרים ⁽²⁾
9,172	4,000	ערבויות לצד שלישי
642,053	129,910	פיקדונות הציבור (מאזני)
-	-	הוצאות על פעילות לא בנקאית
		עמותת "הרוח הטובה"
4,133	361	פיקדונות הציבור (מאזני)
-	762	חסויות ⁽³⁾
		מוזיאון תל-אביב לאומנויות
-	180	חסויות ⁽⁴⁾
		עמותת "מתן - משקיעים בקהילה"
-	500	תרומות ⁽⁵⁾
		המרכז הבינתחומי הרצליה
-	150	חסויות ⁽⁶⁾
		שרי אריסון
10	10	התחייבויות למתן אשראי
27	27	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
22,391	22,391	פיקדונות הציבור (מאזני)
		אריסון אחזקות בע"מ
7	6	פיקדונות הציבור

- גבי שרי אריסון הייתה בעלת השליטה בחברת שיכון ובינוי בע"מ (להלן: "שיכון ובינוי") ובחברות הנמנות על קבוצה זו עד לחודש אוגוסט 2018. למען הזהירות המשיך הבנק לייחס לאריסון החזקות עניין אישי בעסקות של הבנק עם קבוצת שיכון ובינוי גם לאחר שקבוצת אריסון מכרה את החזקותיה בקבוצת שיכון ובינוי, וזאת כל עוד נחשבה אריסון החזקות לבעלת שליטה בבנק לפי הוראות חוק החברות וחוק ניירות-ערך (היינו עד ליום 22 בנובמבר 2018). הפירוט המובא ביחס לעסקי הבנק (אשראי מאזני, אשראי חוץ-מאזני ופיקדונות כספיים) עם קבוצת שיכון ובינוי מתייחס לחשבונות שיכון ובינוי עצמה וכמו-כן לכל התאגידים שבשליטתה, למעט חשבונותיו של תאגיד שבשליטתה של זו שמדווחים בנפרד. יצוין, כי נוכח העובדה שהפירוט מתייחס לקבוצה כמכלול, הוא כולל נתונים אשר ביחס לכל חברה בפני עצמה היו נחשבים לזניחים, ואשר לא היו מדווחים כלל, אם הדיווח היה מתייחס לכל תאגיד ותאגיד בפני עצמו.
- אשראי חוץ-מאזני כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313. היתרה ליום 31 בדצמבר 2018 כוללת יתרת שווי הוגן מאזני של נגזרים בסך של כ-1,096 אלפי ש"ח.
- הבנק ביצע החסות האמורה כהשתתפות במימון פעילות "יום המעשים הטובים". מר ג'ייסון אריסון, בנה של הגבי שרי אריסון, מכהן בהתנדבות בוועד המנהל של עמותת "הרוח הטובה".
- מתן חסות במסגרת פרויקט פסח. מר ג'ייסון אריסון, בנה של הגבי שרי אריסון, מכהן בהתנדבות בוועד המנהל של "מוזיאון תל-אביב לאומנויות".
- סיוע עבור פרויקט "חינוך פיננסי - אוצר לדרך", מיזם "סיסמא לכל תלמיד". מר ג'ייסון אריסון, בנה של הגבי שרי אריסון, מכהן בהתנדבות בוועד המנהל של עמותת "מתן - משקיעים בקהילה".
- חסות לתוכנית הקליניקות הכלכליות בבית הספר טיומקין בבינתחומי, קליניקה לחינוך פיננסי, לפיתוח עסקי ועיצוב מדיניות כלכלית. גבי שרי אריסון, בעלת השליטה לשעבר בבנק, מכהנת כבעלת מניות ודירקטורית במרכז הבינתחומי, הרצליה.

מחשכל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 4-6: פרטים על היתרות של בעלת השליטה בבנק ושל אחרים שבעלת השליטה עשויה להיחשב בעלת עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק (באלפי ש"ח) (המשך)

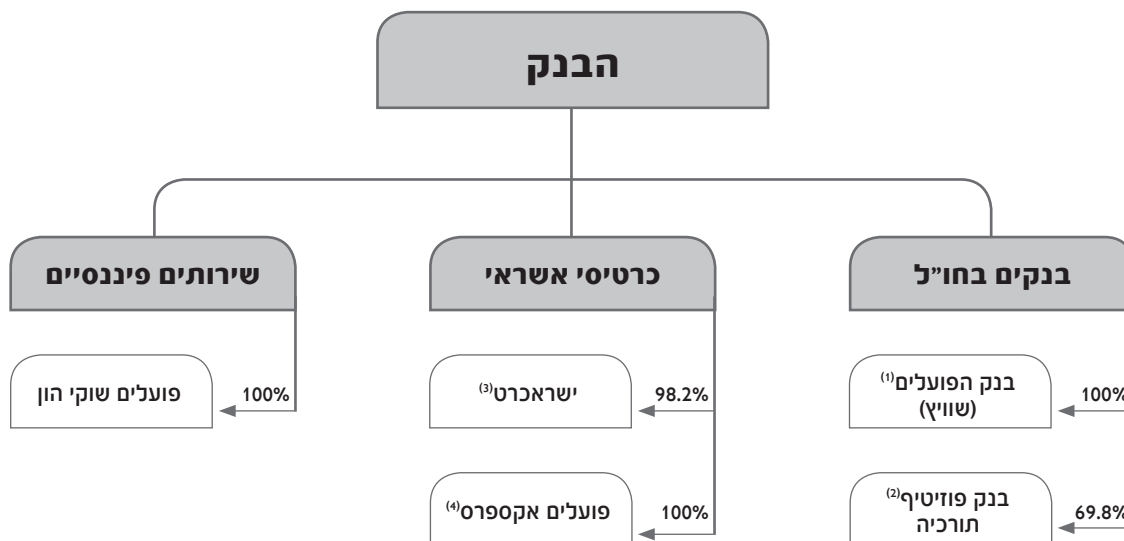
היתרה הגבוהה בשנת 2017	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	
		קבוצת שיקון ובינוי בע"מ⁽¹⁾
221,775	200,786	אשראי מאזני
516,891	334,113	התחייבויות למתן אשראי
514,107	349,119	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
11,888	2,355	אשראי מאזני וחוף-מאזני בגין עסקות בנגזרים ⁽²⁾
9,194	9,172	ערבויות לצד שלישי
-	-	ניכויים
191,805	162,543	פיקדונות הציבור (מאזני)
-	719	הוצאות על פעילות לא בנקאית
		עמותת "הרוח הטובה"
1,633	1,633	פיקדונות הציבור (מאזני)
-	950	חסויות ⁽³⁾
		מוזיאון תל-אביב לאומנויות⁽⁴⁾
-	75	תרומות
-	180	חסויות
		עמותת "מתן - משקיעים בקהילה"
-	1,000	תרומות ⁽⁵⁾
		המרכז הבינתחומי הרצליה
-	150	חסויות ⁽⁶⁾
		שרי אריסון
10	10	התחייבויות למתן אשראי
38	27	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
20,166	18,310	פיקדונות הציבור (מאזני)
		אריסון אחזקות בע"מ
10	7	פיקדונות הציבור

- (1) גבי שרי אריסון הייתה בעלת השליטה בחברת שיקון ובינוי בע"מ (להלן: "שיכון ובינוי") ובחברות הנמנות על קבוצה זו עד חודש אוגוסט 2018. הפירוט המובא ביחס לעסקי הבנק (אשראי מאזני, אשראי חוף-מאזני ופיקדונות כספיים) עם קבוצת שיקון ובינוי מתייחס לחשבונות שיקון ובינוי עצמה וכמו-כן לכל התאגידים שבשליטתה, למעט חשבונותיו של תאגיד שבשליטתה של זו שמדווחים בנפרד. יצוין, כי נוכח העובדה שהפירוט מתייחס לקבוצה כמכלול, הוא כולל נתונים אשר ביחס לכל חברה בפני עצמה עשויים היו להיחשב לזניחים, אם הדיווח היה מתייחס לכל תאגיד ותאגיד בפני עצמו.
- (2) אשראי חוף-מאזני כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313. היתרה ליום 31 בדצמבר 2017 כוללת יתרת שווי הוגן מאזני של נגזרים בסך של כ-1,832 אלפי ש"ח.
- (3) הבנק ביצע החסות האמורה כהשתתפות במימון פעילות "יום המעשים הטובים". מר גייסון אריסון, בנה של הגבי שרי אריסון, מכהן בהתנדבות בוועד המנהל של עמותת "הרוח הטובה".
- (4) סיוע למוזיאון תל-אביב עבור חסות במסגרת פרויקט פסח. בנוסף, ניתנה תרומה למוזיאון עבור תוכנית חינוכית. מר גייסון אריסון, בנה של הגבי שרי אריסון, מכהן כחבר במועצת המנהלים ובדירקטוריון המוזיאון.
- (5) הבנק, באמצעות עמותת "פועלים בקהילה", שהינה זרוע של הבנק למתן תרומות למוסדות ציבור, ביצע את התרומה האמורה כהשתתפות בפרויקט "סימא לכל תלמיד" ועבור העצמת עמותות, הכשרת צוות, מנטורים ופרויקטים של מדידה והערכה. מר גייסון אריסון, בנה של הגבי שרי אריסון, מכהן בהתנדבות בוועד המנהל של עמותת "מתן - משקיעים בקהילה".
- (6) חסות לתוכנית הקליניקות הכלכליות המעניקות באמצעות סטודנטים לכלכלה יעוץ כלכלי וחינוך פיננסי לאוכלוסיות מעוטות יכולת. הגבי שרי אריסון, בעלת מניות ודירקטורית במרכז הבינתחומי הרצליה.

7. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

7.1. תרשים החזקות

להלן תרשים חברות מוחזקות עיקריות* של הבנק ליום 31.12.18:

* התרשים כולל חברות עיקריות המוחזקות במישרין על-ידי הבנק או בעקיפין באמצעות חברות בנות פרטיות בבעלות מלאה של הבנק. חברות בנות בבעלות מלאה אשר באמצעותן מוחזקות החברות המופיעות בתרשים לעיל אינן כלולות בו. לצורך התרשים לעיל, חברה עיקרית הינה חברה עם פעילות עסקית, שלדעת הנהלת הבנק היא חברה עיקרית בקבוצה, והשקעת הבנק בה היא לפחות 1% מההון המיוחס לבעלי המניות של הבנק, או שחלק הבנק ברווח (בהפסד) הנקי שלה המיוחס לבעלי המניות של הבנק עולה על 5% מהרווח (או מההפסד) הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק (וזאת בדומה לקריטריון שנקבע בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים (הוראה מספר 662) בקשר להצגת נתונים על חברות בנות עיקריות בדוחות כספיים של תאגיד בנקאי).

(1) בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ בדרך של מכירת נכסיה או בדרך אחרת. כחלק ממימוש ההחלטה להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ הושלמה ברבעון הרביעי של 2018 עסקה למכירת מרבית תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שוויץ, בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג ל-Banque Safrsa Sarasin (Luxembourg) SA-I Bank J. Safrsa Sarasin AG.

(2) הבנק בוחן אפשרויות למכירת מלוא החזקותיו בבנק פוזיטיף וזאת בהמשך לתוכנית האסטרטגית של הבנק, לפיה הוחלט על הקטנה הדרגתית של תיק האשראי בבנק פוזיטיף.

(3) ביום 10 במרץ 2019 פרסמה ישראלכרט תשקיף הצעת מכר למניות ישראלכרט. לפרטים ראה [ביאור 15](#) בדוחות הכספיים.

(4) ביום 3 במרץ 2019 הועברו מלוא החזקות הבנק בפועלים אקספרס לישראלכרט. לפרטים ראה [ביאור 15](#) בדוחות הכספיים.

7.2. השליטה בבנק

למועד פרסום הדוח הבנק הינו תאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה ואין בו בעל שליטה או בעל מניות המחזיק בהיתר שליטה. עד ליום 22 בנובמבר 2018 הייתה גבי שרי אריסון בעלת היתר השליטה בבנק באמצעות החזקותיה בבנק על-ידי אריסון החזקות (1998) בע"מ (להלן: "אריסון החזקות"). לפרטים נוספים אודות החלפת היתר השליטה בהיתר החזקה, והמגבלות החלות על החזקותיה של גבי אריסון בבנק, ראה [סעיף 6.6 לעיל](#).

7.3 רכוש קבוע טבלה 7-1: רכוש קבוע⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר			
2017	2018		
יתרה	יתרה	פחת שנצבר	עלות
במיליוני ש"ח			
1,754	1,707	2,370	4,077
501	479	1,841	2,320
868	925	3,530	4,455
3,123	3,111	7,741	10,852

בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)

ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב

תוכנות

סך-הכל

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 7.1](#).

המבנים בהם מתנהלים עסקי הבנק בישראל, הינם בבעלותו (במישרין או בבעלות חברות נכסים בבעלות מלאה), או בשכירות לתקופות שכירות שונות. מרבית הנכסים בהם מתנהלים עסקי הקבוצה בחו"ל הינם בשכירות. בבעלות קבוצת הבנק 154 נכסים בשטח כולל של 203 אלפי מ"ר, מתוכם 133 מבנים בשטח כולל של 93 אלפי מ"ר המשמשים כסניפים. 21 מבנים בשטח כולל של 110 אלפי מ"ר המשמשים כמשרדי הנהלה ושטחי עזר. בנוסף למבנים שבבעלותה, קבוצת הבנק שוכרת 160 מבנים בשטח של 128 אלפי מ"ר. דיקטוריון הבנק קיבל החלטה לפעול לריכוז יחידות הנהלה הראשית. הבנק פועל לאיתור ובחינת חלופות המותאמות לצרכיו. התכנון והמעבר צפויים להימשך מספר שנים. באשר לנתונים נוספים על בניינים וציוד, ראה [ביאור 16](#) בדוחות הכספיים.

תשתיות מחשוב

כללי

לבנק שני אתרי מחשוב מרכזיים, אתר "רותם" בעמק חפר, שהינו אתר הייצור המכיל שני אתרי מחשוב נפרדים בתצורת High Availability, ואתר גיבוי (DR) בתל-אביב, להבטחת שרידות מרבית. מערכת הליבה של הבנק, מותקנת על מחשב Mainframe של IBM. באתר הגיבוי פועל מחשב Mainframe נוסף בתצורה מינימלית. בעת הצורך, מחשב זה יגדל לעוצמה הנדרשת. לצד מערכת הליבה פועלות מערכות נוספות (מערכות מבוססות Windows, Unix ו-Linux להלן: "המערכות הפתוחות") לצרכים ייעודיים הפועלות על פלטפורמה המאפשרת חלוקה דינאמית וניצולת מיטבית של משאבים. הבנק עושה שימוש במתודולוגיות ובמערכות מתקדמות לייעול תהליכים בפיתוח ובייצור. סניפי קבוצת הבנק, מנהלות איזור, מרכזי עסקים ויחידות הנהלה הראשית ממוחשבים ומחוברים באופן מקוון למרכזי המחשבים בחטיבת טכנולוגיה ומחשוב. לרשות הלקוחות 523 בנקטים חיצוניים, 101 בנקטים פנימיים, 309 מכונות להפקדת שקים חיצוניות, 302 מכונות להפקדת שקים פנימיות, 87 עדכנים ו-281 עמדות לשירות אישי (תורנים). המערכות המשמשות את קבוצת ישראל כרטיס כוללות מחשבי Mainframe (לרבות לצורכי גיבוי), מערכות פתוחות, חומרה ותוכנה המשמשות את החברה לפעילותה השוטפת בתחומי ההנפקה והסליקה ובתפעול הסדרי כרטיסי האשראי. מערכות אלה עומדות בדרישות של המפרטים הטכניים שהוגדרו על-ידי הארגונים הבינלאומיים. הבנק החל בתהליכים של בחינת שידרוג מערכות הליבה של הבנק, על מנת להתאימן להתמודדות עם אתגרי העתיד.

גיבוי ואחסנת מידע

כאמור לעיל לבנק שני אתרי מחשוב מרכזיים (בשני אתרים גיאוגרפיים - עמק חפר ותל-אביב), אתר ייצור ראשי (כפול) ואתר גיבוי. כמו-כן, לבנק מאגרי נתונים בהם נשמרים עותקים של מסמכי נייר, מסמכי משכנתאות וכו', לשימוש יום יומי באחזור נתונים ולשמירת עותק היסטורי נגיש של נתונים אלו. כל פעולה המתבצעת במחשבי הבנק מתעדכנת, בו זמנית, באתר הייצור, רותם (שמירה כפולה) ובנוסף, באתר הגיבוי כך שבמקרי אסון ותקלות פיזיות קיים גיבוי למערכות הקריטיות של הבנק ופגיעה בחומרה באחד האתרים לא תגרום לאובדן מידע. מעבר לכך, הבנק מחזיק בעותק של הנתונים באתר נפרד (בפתח תקווה) בהתאם למדיניות בנק ישראל. במקרה של מעבר בשעת חירום לאתר הגיבוי, יש לבנק יכולת להגדיל מיידית את עוצמת מחשב הגיבוי (MF) עד לרמת עוצמת מחשב הייצור על-ידי הפעלת מנועים רדומים; כלומר, אתר הגיבוי מאפשר עוצמת מחשב (MF) הנדרשת לכל הפעילות העסקית הרגילה של הבנק.

תקשורת

לבנק רשת תקשורת נתונים ודיבור מתקדמת, בעלת קצבי העברת נתונים גבוהים. רשת התקשורת הינה בשרידות גבוהה והיא כוללת גיבויים המאפשרים עבודה מול שני מרכזי המחשבים של הבנק. רשת התקשורת של הבנק מקשרת גם את סניפי הבנק ושלוחותיו בעולם, ומועברים באמצעות שירותי נתונים, דיבור וידאו (Video Conference).

חברות בנות

מערך המחשוב והתפעול של החברות הבנות בחו"ל וכן של פעילות קבוצת הבנק בחו"ל שאינה מתבצעת באמצעות חברות בנות, מתבסס על מערכות עצמאיות, כאשר האחריות הניהולית היא של ההנהלות והדירקטוריונים של החברות הבנות או של חבר ההנהלה הממונה על הפעילות, לפי העניין.

ספקים

הבנק מתקשר מעת לעת עם ספקים מהארץ והעולם לצורך קבלת שירותים שונים הנדרשים לו בתחום מערכות המידע, לרבות הסכמי רכישה ציוד ותחזוקתו, הטמעת מערכות מידע ורכישת תוכנות.

הבנק ביצע התקשרות עם ספקים למתן שירותי מיקור חוץ, בשלב זה בעיקר בתחום הפיתוח, המבדקים ושירותי התמיכה.

אבטחת מידע

ההשקעה באבטחת מידע של מערכות המידע היא חלק בלתי נפרד ואינטגרלי בפיתוח מערכות מידע מודרניות. אבטחת המידע של מערכות הבנק מתבצעת במספר רבדים ומעגלים, כדי להבטיח שמערכות הבנק מוגנות היטב מחדירה, גישה לא מורשית, או פגיעה וטיפול במניעת דלף מידע.

פרויקטי מידע בבנק מלווים מתחילת דרכם בצוות של אבטחת מידע המוודא קיום קפדני של כללי אבטחת מידע, אבטחת פרטיות המידע, ומידור הנגישות למידע רק למי שהורשה לגשת אליו. אירועי אבטחה ממערכי המחשוב מופנים בזמן אמת אל מוקד מומחה של אנשי אבטחת מידע, והם מטופלים ומתועדים משלב ראשית האירוע ועד סופו. כמו-כן אירועים רלוונטיים מופנים למחלקת הביקורת. תקריות מהותיות מדווחות להנהלה ולדירקטוריון. הבנק מבצע באופן שוטף בדיקות חסינות של מערכותיו וסקרי אבטחת מידע של מערכותיו כדי לוודא, שבכל עת רמת אבטחת המידע נשמרת ועונה לכללים מחמירים שנקבעו בתחום זה.

פרויקטים עיקריים

תוכנית המודרניזציה של מערכות הליבה – הבנק מתכוון לבצע השקעות משמעותיות בטרנספורמציה הטכנולוגית בשנים הקרובות על מנת להתמודד עם אתגרי העתיד וזאת בשים לב למגמות הצרכניות, רגולטוריות וטכנולוגיות. בהקשר זה, מתכננת הנהלת הבנק לצאת לתוכנית רחבה לשדרוג מערכות הליבה הבנקאיות המרכזיות. תוכנית זו מתאפיינת בהשקעה מאסיבית בטווח הקצר במערכות תשתיות שתשרתנה את הבנק לתקופות ארוכות והתועלת בגינן תופק בהדרגה ולאורך תקופה ארוכה.

בנקאות במכשירים ניידים – פיתוח והרחבת אפליקציות ייעודיות למכשירים ניידים שברשות לקוחות הבנק. האפליקציות מספקות יכולות עסקיות במגוון רחב של תחומים ומגזרי לקוחות ומשלבות ממשק וחוויות משתמש חדשנית וייחודית, תוך דגש על הובלה עסקית טכנולוגית והתאמה ללקוח.

אתרי אינטרנט – פיתוח מערכת אינטרנט חדשה אשר נועדה לשמר ולבסס את המובילות העסקית טכנולוגית של בנק הפועלים. הפרויקט מביא לידי ביטוי תפישות מתקדמות, הן בנראות והשירות ללקוח, הן באינטגרציה רב ערוצית, והן מבחינת הארכיטקטורה התומכת ביישום.

פרויקט בנקט העתיד – החלפה ושדרוג הליבה של מערך הבנקטים, במטרה לצמצם סיכונים תפעוליים ולייצר בסיס טכנולוגי לשירותים מתקדמים עתידיים.

Cash Management – אגרגציה מידע רב בנקאי ללקוח העסקי. פיתוח כלי תחזית תזרים מזומנים למנהלים פיננסיים בחברות עסקיות גדולות.

תשתיות DATA – בניית תשתית כבסיס לפרויקטים מבוססים נתוני לקוחות והצעות ערך. פיתוח מנוע שינוע גנרי לבסיסי נתונים המאפשר יכולות טעינה ללא צורך בפיתוח ובמהירות.

היקף השקעה

עלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע נרשמות כנכסים בדוחות הכספיים רק בשלב הפיתוח של מערכת מחשוב. עלויות שניתנות להיוון כנכסים כוללות עלויות ישירות של חומרה, שירותים ושכר עבודה.

יתר העלויות, כגון עלויות טרום פרויקט, עלויות פיתוח תוכנות שאינן עלולות על סף המהותיות, עלויות הטמעה והדרכה, עלויות תחזוקה שוטפת, עלויות מנהלה ועלויות אחרות שלא ניתן לייחס באופן ישיר לפיתוח תוכנה, מוכרות כהוצאה בדוח רווח והפסד עם היווצרותן.

7.4. הון אנושי

אסטרטגיית משאבי אנוש

אסטרטגיית משאבי אנוש הינה רב שנתית ונגזרת מאסטרטגיית הבנק, הצרכים העסקיים ומגמות בענף הבנקאות ובשוק העבודה. תכליתה טיפוח וניהול המשאב האנושי ויצירת תשתית ארגונית תומכת וגמישה.

בהתאם לכך קבע אגף משאבי אנוש את ייעודו להוביל את ההון האנושי לעולם העבודה החדש, לעצב חוויית עובד וכלי ניהול מתקדמים, ליצירת ערך משותף אסטרטגי לעובדים, למנהלים ולבנק.

התוכנית האסטרטגית כוללת חמישה תחומי פעולה עיקריים:

- **עולם העבודה החדש** – גיבוש ויישום תוכניות ומהלכים שיגבירו את הגמישות והמוביליות הארגונית, תהליכים לתכנון כמותי ואיכותי של המשאב האנושי ובהם בניית פרופיל בנקאי, עדכון ופישוט מערך העיסוקים והתפקידים והתאמת מערכי התגמול והשכר.
- **People Analytics** – פיתוח מודלים לתובנת אנשים.
- **חוויית עובד** – תפישת התפתחות חדשה ופיתוח הצעות ערך לעובד.
- **כלים ניהוליים מתקדמים** – כלים טכנולוגיים לסיוע בקבלת החלטות וניהול מושכל של המשאב האנושי.
- **ערך משותף אסטרטגי** – מיזמים עסקיים-חברתיים ועידוד הגיוון התעסוקתי.

מחשכל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 2-7: נתונים אודות מצבת כוח אדם בקבוצת הבנק במונחי משרות⁽¹⁾⁽²⁾

2017		2018		
יתרה לסוף שנה	ממוצע שנתי	יתרה לסוף שנה	ממוצע שנתי	
הבנק				
9,236	9,475	8,809	9,069	בארץ
220	252	212	216	בחו"ל
9,456	9,727	9,021	9,285	סך-הכל בבנק
חברות בנות				
197	193	182	188	בארץ
276	308	224	250	בחו"ל
473	501	406	438	סך-הכל חברות בנות
9,929	10,228	9,427	9,723	סך-הכל בקבוצת הבנק

(1) מספר המשרות כולל גם תרגום למשרות של עלות שעות נוספות, בתוספת משרות כוח אדם חיצוני שאינם עובדי הבנק, אך מספקים שירותי עבודה, שנדרשה ליוסות כוח האדם במסגרת הפעילות השוטפת ולהטמעת פרויקטים, בניכוי 334 משרות עובדים ששכרם הוון לרכוש קבוע בשנת 2018 (בשנת 2017 – 343 משרות).

(2) נתוני קבוצת ישראלכרט אינם נכללים בנתונים, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה, לפרטים ראה [ביאור 1.1](#), בדוחות הכספיים.

להלן פרטים בדבר השינויים העיקריים במצבת כוח האדם בקבוצת הבנק בשנת 2018 בהשוואה לסוף שנת 2017:

מספר המשרות ליום 31 בדצמבר 2018 בקבוצת הבנק ירד ב-502 משרות בהשוואה למספר המשרות בסוף שנת 2017.

עיקר הקיטון נובע מיישום תוכנית התייעלות של הבנק בישראל וקיטון במספר המשרות בחברות הבת בחו"ל, בעיקר בבנק פוזיטיף וצמצום הפעילות הבנקאית הפרטית הבינלאומית.

טבלה 3-7: התפלגות מספר המשרות הממוצעות בקבוצת הבנק על-פי מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה⁽¹⁾⁽²⁾

השינוי	2017	2018	
(0.5%)	5,339	5,314	לקוחות פרטיים
(18.0%)	1,676	1,375	עסקים קטנים
5.5%	476	502	הלוואות לדירור
(8.6%)	856	782	מסחרי
12.9%	605	683	עסקי
(23.8%)	739	563	פעילות בינלאומית
(4.5%)	353	337	ניהול פיננסי
(9.2%)	184	167	התאמות
(4.9%)	10,228	9,723	סך-הכל

(1) כולל משרות של עובדי ההנהלה הראשית שעלות העסקתם הועמסה על המגזר.

(2) נתוני קבוצת ישראלכרט אינם נכללים בנתונים, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#), בדוחות הכספיים.

מאפייני המשאב האנושי

בשנת 2018 הוותק הממוצע של עובדי הבנק עמד על 18.3 שנים, לעומת 17.9 בשנת 2017. הגיל הממוצע של עובדי הבנק עמד על 45.2 בשנת 2018 לעומת 44.7 בשנת 2017.

בשנת 2018 כ-66.4% מכלל עובדי הבנק הן נשים, לעומת 65.7% בשנת 2017. בקרב אוכלוסיית הניהול הבכיר בבנק (מדרג מנהלי מחלקות בהנהלה ראשית ומנהלי סניפים) שיעור הנשים בשנת 2018 הוא 45.3% בהשוואה ל-43.5% בשנת 2017 (בשנת 2006 היה שיעור הנשים בקרב אוכלוסיית הניהול הבכיר 29%). מדיניות הבנק הינה לקלוט, ככל שניתן, עובדים אקדמאיים, ובהתאמה קיימת מגמה של גידול מתמיד בשיעורם מתוך כלל עובדי הבנק, משיעור של 28.1% בשנת 1998 לשיעור של 68% בשנת 2018 (66.8% בשנת 2017). עלייה זו נבעה מקליטת עובדים אקדמאיים והשלמת הלימודים האקדמיים של עובדי הבנק. מדיניות הבנק היא להעסיק, לקדם ולקבל החלטות בקשר לעובדים על בסיס שיקולים ענייניים ובהם כישורים ותפקוד, וללא אפליה מחמת דת, גזע, מין, גיל, השקפה, נטייה מינית, מוגבלות, מקום מגורים וכיוצא באלה. הבנק מעודד גיוס של עובדים מאוכלוסיות בתת-ייצוג בשוק העבודה כחלק ממדיניות הגיוס שלו, מתוך הכרה ביתרונות הטמונים בהעסקה מגוונת בהיבטים של הכרות טובה יותר עם מגזרי לקוחות שונים ועידוד חדשנות ויצירתיות בסביבת עבודה פתוחה ומגוונת.

התייעלות בבנק

בשנת 2018 המשיך הבנק בתוכנית התייעלות בכוח אדם הן בסניפים והן ביחידות ההנהלה הראשית. תוכנית התייעלות כוללת בנוסף טיפול בסעיפי רכש שונים, צמצום שטחים וסעיפי הוצאה נוספים. תוכנית התייעלות התומכת באסטרטגיה הרב שנתית של הבנק נמשכת גם בשנת 2018 במסגרת זו הוצעה לעובדים תוכנית פרישה מוקדמת במסלול פיצויים מוגדלים או במסלול פנסיוני, על-פי קריטריונים שהוגדרו. באשר לתוכנית התייעלות רב שנתית שאושרה על-ידי דירקטוריון הבנק ראה [ביאור 22](#).

מדיניות תגמול ותוכנית תגמול

הבנק שואף לתגמל את עובדיו על עבודתם ועל תרומתם לבנק ולשמרם לטווח הארוך. כמו-כן, שואף הבנק לקשור בין האינטרסים של העובדים לאינטרסים של הבנק ומחזיקי העניין בו, בהתאמה למטרות הבנק, תוכניות העבודה והמדיניות ארוכת הטווח, תוך שמירה על העסקה הוגנת, עידוד מצוינות ותרבות ביצועים. לרוב, תגמול העובדים מבוסס על שלושה יסודות: שכר שוטף, מענקים שנתיים ותגמול ארוך טווח הנגזר מעליית-ערך מניות הבנק. עובדי הבנק זכאים לתנאים סוציאליים והטבות שונות, לרבות: השתתפות בביטוח רפואי, השתתפות בשכר לימוד, השתתפות במנוי למרכזי ספורט והיכלי תרבות, שי לחגים ולאירועים אישיים ומענק לאחר 25 שנות וותק.

תוכנית התגמול יוצרת הלימה בין התוצאות העסקיות של כלל הבנק לאורך זמן, לבין התגמול ומתבססת על רווח מותאם לסיכון ולעלות ההון, בצד תגמול שלילי על אי עמידה ביעדים בטווח הארוך. התוכנית קובעת מנגנון של פריסת התשלום לטווח ארוך, על מנת שלא לעודד לקיחת סיכונים מעבר לתיאבון הסיכון של הבנק. המענק השנתי מחושב על בסיס ביצועי הבנק (משקף את אחריות המנהלים לביצועי כלל הבנק, מעבר לאחריותם לביצועים הספציפיים של החטיבה/היחידה), עמידה ביעדים אישיים (KPI's), כולל מדדים בתחום ניהול הסיכונים ובתחום הציות לחוקים, הוראות רגולטוריות ונהלים וכן הערכת ממונה. לפרטים נוספים, ראה [ביאורים 22 ו-23](#) בדוחות הכספיים.

עלות ושכר למשרת עובד

טבלה 4-7: פירוט עלות למשרת עובד ושכר* למשרת עובד בבנק (באלפי ש"ח)

2017	2018	
365	381	עלות למשרת עובד - ללא מענקים
403	416	עלות למשרת עובד - כולל מענקים
223	234	שכר* למשרת עובד - ללא מענקים
254	262	שכר* למשרת עובד - כולל מענקים

* שכר - מחושב על-פי משכורות ברוטו, כפי שמשולמות לעובד.

טיפוח ופיתוח ההון האנושי

הצלחת העובדים היא הצלחת הבנק ולקוחותיו. העובדים הם אלה שמלווים לקוחות ועסקים ומסייעים להם להתנהל נכון, לקבל החלטות פיננסיות טובות יותר, להתקדם ולהתפתח. מתוך כך, מחוייב הבנק לטיפוח ולשגשוג ההון האנושי, בדרך של דיאלוג מתמיד, השקעת משאבים בהכשרה ומתן כלים המאפשרים לעובדים להתקדם ולהתפתח, כמו גם דאגה לבריאותם ולרווחתם. הבנק שואף להיות מעסיק מועדף ולספק לעובדיו משמעות והשפעה בעשייתם.

תהליך הערכת ביצועים

תהליך הערכה מתקיים מדי שנה ובמרכזו שיחת משוב של המנהל עם כל עובד ועובדת, סיכום הישגי השנה החולפת ותכנון היעדים וההתפתחות קדימה, כנגזרת של תוכניות העבודה. התהליך מבוסס על דיאלוג פתוח ושקיפות, ותומך בהעצמת העובד והתפתחותו. התהליך הוא חלק מרצף שנתי של מהלכים ניהוליים לעידוד מצוינות, הערכה, הוקרה ותגמול לעובד. בנוסף, מתקיים מהלך שנתי באמצע השנה, מעקב אחר יעדים והתפתחות העובד. בשנת 2017 החלה חשיבה מחדש על התהליך, בחינת המעבר מסולם ציונים למדרג איכותי של כשירויות לפי תפקיד ובחינת טכנולוגיות חדשות מאפשרות לייצר משוב מתמשך.

תרבות ארגונית, ערכים ואתיקה

"הדרך בה אנו פועלים: קוד ערכים ואתיקה"

הבנק מתחדש, המותג התחדש ואיתו גם הקוד האתי-התנהגותי. אנו שמחים וגאים להציג את הקוד האתי-התנהגותי המחודש של הבנק, "הדרך בה אנו פועלים: קוד ערכים ואתיקה". הקוד מהווה הצהרה של הזהות והייחודיות שלנו כעובדי בנק הפועלים, ומבטא את האופן בו אנו חותרים להגשמת ייעודו של הבנק, לפעול לשגשוגם ורווחתם של אנשים, קהילות ועסקים.

מעמדו של הבנק כמוסד פיננסי מוביל, מחייב אותנו לשים את טובתו ואמונו של הלקוח במרכז ולפעול לאור ערכי הליבה המנחים אותנו: מקצועיות, הוגנות ואחריות, אנושיות ואכפתיות, יוזמה וחדשנות. הקוד מבאר ומבהיר כיצד מחויבות וערכים אלה באים לידי ביטוי במישור ההתנהגותי במהלך שגרת העבודה בבנק, והוא נועד לשמש בידי העובדים והמנהלים, בכל היחידות ובכל הדרגים, כ"מצפן" להתנהגות ראויה בהתמודדות עם דילמות אתיות. הבנק השיק לאחרונה את המיתוג החדש "פועלים איתכם בכל החלטה". הקוד המחודש משקף את הבסיס הערכי של ההבטחה המוצהרת במיתוג החדש ומגדיר מחדש את הציפיות וההתנהגויות שכולנו מאמצים ושואפים לקיים בינינו לבין עצמנו וכלפי הלקוחות ומחזיקי העניין האחרים.

תקשורת פנים ארגונית

בנק הפועלים רואה בעובדיו שותפים מלאים לתהליכים העסקיים והארגוניים.

במטרה להגביר את המחבורת הארגונית ולייצר שיח פנים ארגוני פתוח ומשתף בין ההנהלה לעובדים, מנהלים ועובדים, בין היחידות השונות, מתקיימים מגוון ערוצי תקשורת פנימית חוצת ארגון:

1. הפורטל הארגוני אשר מהווה ערוץ תקשורת מרכזי, מתקדם ותומך בשיתוף העובדים במידע והטמעה של תהליכי שינוי פנים ארגוניים.
2. "בשותף" – רשת עסקית פנים ארגונית המנהלת בפורטל הארגוני, ומטרתיה הן קידום תקשורת פנים ארגונית וקידום עסקים באמצעות שיתוף בידע ועבודה בקהילות.
3. "פנורמה" – כלי ממוחשב המופץ לעובדים אחת לחודש ומאגד מידע בנושאים שונים שפורסמו בפורטל הארגוני. הכלי מחולק לעולמות תוכן שונים כגון: אסטרטגיה, מוצרים, הסביבה העסקית, אנשים ועוד ומאפשר לעובד לראות ולהבין את התמונה הרחבה של מה שקורה בארגון.
4. אפליקציית "פורטל לדרך" – אפליקציה סלולרית המיועדת לעובדי הבנק ומאפשרת להם להתעדכן ולקבל מידע בנושאים ארגוניים שונים, גם מחוץ לכתלי הבנק ומעבר לשעות העבודה.

במקביל לכלים ולערוצים הקיימים, אושרו בתוכניות העבודה לשנת 2019 מהלכים נרחבים להגברת השיח הארגוני באחריות המרכז לתקשורת ארגונית וביניהם, ליווי מהלכים אסטרטגיים, הידוק החיבור למהלכים תקשורתיים ושיווקיים ופיתוח ערוצי תקשורת חדשים (כגון רשת חברתית פנים ארגונית).

תרבות של למידה מתמדת

הבנק מטפח תרבות למידה בקרב עובדיו באופן שוטף, ומשקיע משאבים ניכרים בהכשרה מקצועית וניהולית, מתוך התפיסה לפיה – שיפור מתמיד ביכולות העובדים תומך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הבנק והינו בהלימה לחזון הבנק. הבנק קולט עובדים בעלי תואר אקדמי ומעודד עובדים ותיקים ללמוד לתואר ראשון ולתואר שני באמצעות סיוע במימון הלימודים ומתן ימי חופשה נוספים לצורך בחינות.

"קמפוס פועלים" – מהווה זירה מרכזית בהטמעה של אסטרטגיה וחזון הבנק באמצעות למידה, תקשורת ותהליכים המקדמים ביצועים. הלמידה מובילה להתפתחות אישית, ארגונית ועסקית המבטיחה מצוינות מקצועית וניהולית לעובדים ולמנהלים. הלמידה מתחוללת בכיתות הקמפוס, במנהלות האזוריות ובעמדתו של כל עובד וכוללת מגוון רב של קורסים וימי אימון בנושאים מקצועיים, בעולמות תוכן בנקאיים, פיתוח מנהלים, מיומנויות עסקיות ואישיות ועוד. בשנת 2018 התקיימו בקמפוס פועלים כ-45,000 ימי למידה בכ-700 מחזורי קורסים בהם ימי אימון בנקאיים, ימי אימון ניהוליים, קורסים לבכירים, הכשרה לניהול בנקאי, מכינה בכלכלה ופיננסים ולמידה בשטח: בכיתות הלימוד באזורים ובסניפים.

הכשרה בנקאית – בית הספר לבנקאות אמון על הכשרת הבנקאים בתחום הידע המקצועי ועל הקניית מיומנויות עסקיות, וזאת בהתאמה לכל בעל תפקיד, לצורכי התפקיד, ובהתאם לשינויים אסטרטגיים בארגון. בנוסף, פועל בית הספר לבנקאות לשמר ולחזק את המוכנות המקצועית של כלל העובדים במילוי תפקידם. בשנת 2018 פותחו והועברו גם הדרכות קצרות וממוקדות בנושאים בנקאיים שונים ומגוונים וימי אימון מקצועיים למנהלים, התקיימו 10 מחזורים של קורסים בכירים בתחומי הבנקאות השונים.

מערכת למידה (LMS) – המערכת מאפשרת לשמור על המוכנות והמקצועיות של העובד בכל רגע נתון. המערכת מכילה תפריט אישי לכל עובד בהתאם לתפקידו, ובהתאם לאיתור צרכים ומיפוי שוטף של פערי ידע בשטח. במערך הסינוף מקבל העובד בכל שבוע פריטי למידה קצרים לביצוע בהתאם לתפקידו. פריטי הלמידה נוגעים לכלל עולמות התוכן הבנקאיים: עו"ש, אשראי, מטבע-חוץ, שירות, רגולציה ועוד.

אולפן סרטים מקצועי – בשנת 2017 נבנה אולפן סרטים בקמפוס פועלים, במטרה לפתח סרטוני למידה מקצועיים שיתמכו בשמירה על מיומנות ומקצועיות הבנקאים. הסרטים המופקים באולפן עונים על צרכים עסקיים, העברת ידע חדש ומענה על פערי ידע מאידך.

הכשרה ופיתוח מנהלים – המרכז למנהיגות ופיתוח ארגוני בקמפוס פועלים מלווה את המנהלים והיחידות בניהול תהליכי שינוי, בהטמעת תרבות ארגונית וערכים, בהתאם לחזון ולאסטרטגיית הבנק. המרכז מפתח יכולות ניהול מנהיגות והעצמה אישית למנהלים ועובדים. בשנת 2018 השתתפו מעל 2,500 עובדים ומנהלים בדרגים השונים בימי אימון והעשרה וכ-800 מנהלים בדרגים שונים השתתפו בתוכניות פיתוח.

7.5. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

7.5.1. מגזר לקוחות פרטיים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון של שירותים ללקוחות פרטיים לרבות שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות, פיקדונות ותוכניות חיסכון ופעילות בשוק ההון. בנוסף מציע הבנק ללקוחות בעלי צרכים פיננסיים מורכבים, שירותים ופתרונות באמצעות מוצרים מתקדמים, ניהול נכסים גלובלי ומעטפת שירות מקצועית מיוחדת הכוללת: פגישות וטלפונים יזומים ומערך ייעוץ מתקדם הנעזר בכלים תומכי החלטה.

השירותים ללקוחות המגזר מוענקים באמצעות מערך של 225 סניפים לרבות, סניפים דיגיטליים מתקדמים, סניף נייד ובאמצעות ערוצים ישירים: מכשירים לשירות עצמי בסניפים וב-"חצרות לקוח", "פועלים באינטרנט", "פועלים בסלולר", מוקד "פועלים בטלפון", פניות בפייסבוק ובאפליקציות בסמרטפונים. כחלק מתפישת השירות בבנק והאחריות החברתית, רואה הבנק בנגישות לאנשים עם מוגבלות נושא מהותי וחובה עסקית - במסגרתה הונגשו כלל שירותי הבנק לאנשים עם מוגבלות.

בשנים האחרונות קיימת מגמה מתמשכת של גידול בהיקפי הפעילות הבנקאית באמצעות ערוצים לא מאוישים (במכשירי בנק אוטומטיים לשירות עצמי, באתר האינטרנט, באפליקציות, בסלולר ובמענה הקולי האוטומטי במוקד פועלים בטלפון).

מוצרים ושירותים

כחלק מאסטרטגיית הבנק להעצמת הערך ללקוח וליווי הלקוחות בצמתי ההחלטה החשובים בחיים, מציע הבנק מגוון מוצרים ושירותים ללקוחותיו, הכוללים בין היתר, מערך סניפים דיגיטליים ברחבי הארץ (Poalim Digital), שירותים לקבוצות לקוחות בעלי מאפיינים משותפים (פועלים YOUNG ופועלים GOLD), שירותים בערוצים הישירים ופיתוח אפליקציות ייעודיות (אפליקציית Bit, אפליקציית שוק ההון).

פעילות שוק ההון - פעילות קבוצת הבנק בשוק ההון כוללת מגוון פעילויות ושירותים פיננסיים בתחומים שונים: ביצוע פעילות מסחר תפעול וקסטודי בניירות-ערך ישראלים (כולל בתחום המעו"ף), מסחר בניירות-ערך זרים, מחקר וייעוץ ללקוחות בתחום שוק ההון. הפעילויות מתבצעות בחלקן ישירות על-ידי הבנק ובחלקן על-ידי חברות בנות, אשר כל אחת מהן מתמחה ועוסקת בתחום מוגדר.

ייעוץ פנסיוני

הבנק מעניק שירותי ייעוץ פנסיוני ותכנון פרישה באמצעות מערך יועצים הפרוסים ברחבי הארץ. הבנק מחובר למסלוקה הפנסיונית, ומקבל באמצעותה מידע לצורך מתן הייעוץ. לבנק רישיון יועץ פנסיוני והוא מעסיק יועצים בעלי רישיון ב-22 מרכזי ייעוץ פנסיוני. עד כה נחתמו על-ידי הבנק הסכמי הפצה עם 15 חברות המנהלות קופות-גמל וקרנות פנסיה, והוא זכאי, כיועץ אובייקטיבי, לגבות עמלת הפצה אחידה בקשר עם הפצתן בהתאם לקבוע בתקנות.

בשנת הדו"ח החל הבנק לתת שירות של ייעוץ פנסיוני לתכנון פרישה, באמצעות מערך היועצים הפנסיוניים שלו. בגין השירות נגבית עמלת ייעוץ פנסיוני חד פעמית, בהתאם להנחיות בנק ישראל. תחום הייעוץ הפנסיוני מורכב ומתאפיין בשינויים רגולטוריים תכופים והבנק עוקב אחר השינויים ומיישם אותם הלכה למעשה.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה בארץ נעשים בסניפי הבנק, פנים אל פנים ובאמצעות הטלפון, ב"פועלים בטלפון" ובאמצעות הערוצים הישירים (מכשירים לשירות עצמי, אתר ואפליקציה), זאת הן בפנייה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. מהלכי השיווק מקבלים ביטוי גם בפרסום בעיתונות, בטלוויזיה, באינטרנט, ברדיו, בשלטי חוצות ובסניפים. בשנים האחרונות הרחיב הבנק בצורה משמעותית את השימוש באמצעי שיווק במדיה הדיגיטלית, באינטרנט ובסלולר, המאפשרים פנייה ממוקדת ללקוחות על-פי תחומי העניין ומאפייני הפעילות שלהם ברחבי הרשת.

לקוחות

המגזר כולל לקוחות פרטיים המפולחים לפלחי לקוחות על-פי פרמטרים של גיל, עושר פיננסי ו/או רמת הכנסה, יתרות אקטיבה ופוטנציאל צמיחה. התייחסות מיוחדת ניתנת לאוכלוסיית הגיל השלישי באמצעות מתן ליווי ותמיכה בעולם הדיגיטלי.

תחרות

בשנים האחרונות נמשכת העלייה בעוצמת התחרות על הלקוחות. התפתחויות טכנולוגיות ובשלות עולה מצד קהלי לקוחות מהוות פוטנציאל להגברת הכוחות התחרותיים בשוק, במקביל להורדת חסמי כניסה לשחקנים חדשים וחיזוק שחקנים קטנים. בשנים האחרונות התרחבה סביבת התחרות לגופים פיננסיים וחוץ בנקאיים, דוגמת חברות כרטיסי האשראי, חברות הביטוח, מיזמים טכנולוגיים פיננסיים וגופים קמעונאיים נוספים. ישום החוק להגברת התחרות במערכת הבנקאות ('חוק שטרומ') עתיד להביא לעלייה נוספת בעוצמת התחרות בענף. התמודדות עם אתגרי סביבת התחרות הינה דרך פילוח מותאם צרכי והעדפות לקוח, התאמה מיטבית של הצעת הערך והשירות לצרכים ולטעמים השונים, תוך פיתוח מערך הפצה רב ערוצי, מותאם, זמין ונגיש.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

- כחלק מאסטרטגיית הבנק להעצמת הערך ללקוחות פיתח הבנק כלים ופלטפורמות אשר יאפשרו לו לבסס את מובילותו גם בשנים הבאות:
- **שיתוף פעולה עם הטכניון** במסגרתו הוקמה מעבדת חדשנות לצורך ביצוע מחקרים בתחום מדעי הנתונים, אשר מטרתם לפתור אתגרים שונים בעולם הטכנולוגי-בנקאי כגון ניהול סיכונים מתקדם וחיזוי פעילות פיננסית של לקוחות עסקיים ופרטיים.
 - **אפליקציה חדשה למסחר בשוק ההון** תוך שדרוג התשתיות במטרה לאפשר לבנק שילוב הצעות ערך נוספות ללקוחות שוק ההון בצורה מהירה ומותאמת.
 - **חידושים מתמידים באפליקציית Bit** לרבות העברה לכל מוטב מזדמן באמצעות QR CODE, ללא צורך לשמור את פרטי המוטב באנשי הקשר וללא חשש לטעויות.
 - **השקת מגוון שירותים לניהול המשכנתא באתר האינטרנט**, כדוגמת הפקת דו"ח פרטי משכנתאות, בקשה למימוש הטבת 'חודש חופשי' להפוגה למשך חודש אחד מתשלומי המשכנתא והודעה על פירעון מוקדם של המשכנתא.
 - **אפשרות לבקש הלוואה רב ערוצית** באפליקציית ניהול חשבון בנייד.

שינויים רגולטוריים – מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

- בשנים האחרונות ניכרת התגברות הרגולציה כחלק מהתוכנית להגברת התחרות בשוק הבנקאות:
- ביום 14 במרץ 2018 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את פרק הבנקאות חוק מערכת ניויד בין בנקים (התוכנית להגברת התחרות בשוק הבנקאות באמצעות הסרת חסמי מעבר). בהתאם לחוק הבנקים יאפשר מעבר לקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבעה ימי עסקים וללא עלות ללקוח, כניסת החוק לתוקף תהיה בתוך שלוש שנים.
 - ביום 26 במרץ 2018 פורסם עדכון בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 422 "פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהולו". מטרת העדכון הינה לשפר את יכולתם של לקוחות שנקלעו לקשיים כלכליים לנהל חשבון ביתרת זכות באמצעות כלים דיגיטליים מתקדמים. השינויים נכנסו לתוקף ביום 1 באוקטובר 2018.
 - ביום 18 במרץ 2018 פורסם ברשומות חוק צמצום השימוש במזומנים ובשיקים. החוק נועד לצמצם את היקף השימוש במזומנים ובשיקים בעיקר על-ידי קביעת איסורים ומגבלות. תחולת החוק בכל הנוגע לנושא מזומנים ביום 1 בינואר 2019. תחולת החוק בכל הנוגע לנושא שיקים (סעיף 5 לחוק) ביום 1 ביולי 2019.
 - ביום 1 בפברואר 2018 נכנסה לתוקפה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 450, בנושא הליכי גביית חובות. ההוראה מסדירה וקובעת את אופן פעולת הבנק בגביית חובות ממשקי בית ועסקים קטנים.
 - בחודש מרץ 2018 פורסם ברשומות חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018 אשר יכנס לתוקף בספטמבר 2019. מטרת החוק:
 - א. להביא ככל האפשר לשיקומו הכלכלי של החייב.
 - ב. להשיא את שיעור החוב שייפרע לנושים.
 - ג. לקדם את שילובו מחדש של חייב שהוא יחיד במרקם החיים הכלכליים.באשר לשעבוד צף נקבע כי נושה המובטח בשעבוד צף יהיה רשאי להיפרע את החוב המובטח מכספי השעבוד הצף בסכום שלא יעלה על 75% מהתמורה שהתקבלה ממימוש נכסי השעבוד הצף, כאשר לגבי שאר החוב יהיה מעמד הנושה המובטח כמעמד שאר הנושים הכלליים. כמו-כן הוגדרו מחדש החובות בדיון קדימה שייפרעו בסדר עדיפות כפי שהוגדר בחוק. תחילתו של החוק תהא 18 חודשים מיום פרסומו ברשומות (יום התחילה) והוא יחול על הליכים לפי חוק זה שהחלו ביום התחילה ואילך. עם זאת נקבעו בחוק הוראות מעבר נוספות באשר לתחולתן של הוראות שונות בחוק, בין היתר באשר לעניין שעבוד צף, לעניין פשיטת רגל וצו כינוס נכסים.

למידע בדבר יוזמות רגולטוריות שעשויה להיות להן השפעה על פעילות המגזר, לרבות מידע על חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל ("ועדת שטרומ", ראה [ביאור 35](#) לדוחות הכספיים).

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 5-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	*2017	
במיליוני ש"ח		
2,602	2,756	סך הכנסות ריבית, נטו
13	11	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,615	2,767	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,500	1,520	עמלות והכנסות אחרות
4,115	4,287	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי		
466	455	
3,547	3,625	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח מפעילות נמשכת לפני מסים		
102	207	
הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת		
40	78	
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		
62	129	
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח		
45,857	44,099	
פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח		
171,518	187,136	

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר [לביאור 28א](#) בדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

לאור סיווג קבוצת ישראל כפועילות מופסקת, כמפורט בביאור 1.1. בדוחות הכספיים, המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי של הבנק, שהינן חלק מהפעילות הנמשכת. מספרי ההשוואה הוצגו מחדש. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר לקוחות פרטיים בשנת 2018 הסתכם ב-129 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-62 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו, בשנת 2018 הסתכם ב-2,767 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,615 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה ביתרות פיקדונות הציבור, לצד עלייה במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות במטבע-חוץ. ההכנסות מעמלות בשנת 2018 הסתכמו ב-1,520 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,500 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעמלות הפצת מוצרים פיננסיים ועמלות כרטיסי אשראי. הוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2018 הסתכמו ב-455 מיליון ש"ח בהשוואה ל-466 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע מירידה בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטני, בין היתר על רקע רישום הוצאה חד פעמית אשתקד בגין ארגוני חוב בעייתיים מתחת ל-1 מיליון ש"ח. כמו-כן חלה עלייה בגביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר. מנגד, הקיטון בהוצאות קוזז בחלקו על-ידי עלייה בהפרשה הקבוצתית, בעיקר עקב גידול במחיקות האוטומטיות. הוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2018 הסתכמו ב-3,625 מיליון ש"ח בהשוואה ל-3,547 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה בהוצאות מחשב, עמלות, שיווק ופרסום, לצד עלייה בהוצאות הפחת של נכסי היוון תוכנה ומחשבים. האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם בכ-44.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-45.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. היתרות כוללות גם את האשראי לציבור שדווח בעבר תחת מגזר קבוצת ישראל, ושהינו חלק מהפעילות הנמשכת של הבנק, בסך של 5.0 מיליארד ש"ח ו-5.6 מיליארד ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2018 וליום 31 בדצמבר 2017, בהתאמה. פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמו בכ-187.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-171.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. עיקר הגידול נבע משינוי העדפות לקוחות לניהול תיק הפאסיבה שלהם עקב תנודתיות בשוקי ההון ברבעון האחרון של השנה. למידע נוסף אודות סיכון אשראי לאנשים פרטיים, ראה "[סיכון אשראי](#)" בפרק [סקירת הסיכונים](#), בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

7.5.2. מגזר עסקים קטנים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים. פעילות המגזר מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק במחלקות עסקיות המתמחות במתן שירות ללקוחות עסקיים וכן באמצעות הערוצים הישירים (ראה [בפרק "מגזר ללקוחות פרטיים"](#) לעיל). המגזר מספק שירותים נדרשים גם ללקוחות עסקיים של המגזר העסקי והמגזר המסחרי.

השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, לצד מהלכים רחבי היקף לתמיכה והצמחה של מגזר זה וביניהם העמדת אשראי ייעודי המותאם לצורכי הלקוח במסגרת מגוון מוצרים.

מוצרים ושירותים

כחלק מאסטרטגיית הבנק להתמקד בהרחבת הפעילות במגזר העסקים הקטנים, מציע הבנק מגוון מוצרים ושירותים ללקוחותיו. במהלך שנת 2018 המשיך הבנק בהעמדת מימון ללקוחות העסקיים באמצעות "קרן פועלים לעסקים" בשיתוף עם כלל ביטוח ופיננסים בע"מ המיועדת להענקת הלוואות בתנאים אטרקטיביים לעסקים קטנים. כמו-כן, הבנק המשיך בפעילות המרכז לצמיחה פיננסית ו"המרכז לליווי עסקים" בשיתוף עם המכללה למנהל, ארגון לה"ב ושכ"ל במטרה להעניק לעסקים קטנים בכל רחבי הארץ ידע וכלים לניהול העסק והצמחתו.

שיווק והפצה

כחלק מתמיכת הבנק התקיימו במהלך נובמבר-דצמבר 2018 מגוון פעילויות למען העסקים הקטנים, וביניהם: תחרות העסקים הקטנים בשיתוף ידיעות אחרונות, שביל העסקים הקטנים בשיתוף שידורי קשת ואתר מאקו, קמפיין עסקים קטנים לתיאום פגישת ייעוץ וכן הרצאות של המרכז לצמיחה פיננסית לאורך שביל העסקים של ישראל. המהלך נחתם ביום שישי בתאריך 21 בדצמבר 2018 בו נערך יום העסקים הקטנים והבינוניים ה-6 שבו התקיים אירוע מרכזי בבאר שבע בשיתוף מנכ"ל הבנק וחברי הנהלה יחד עם ראש העיר וסויר של היו"ר וחברי הנהלה בשוק מחנה יהודה בירושלים. במסגרת "יום העסקים" נקראו כל תושבי מדינת ישראל לרכוש בעסקים הקטנים ולסייע לצמיחת המשק. המהלך נעשה בשיתוף עם גופים ציבוריים שונים כגון השלטון המקומי, וראשי הערים, ארגון לה"ב ועוד.

השיווק וההפצה בארץ נעשים בסניפי הבנק, פנים אל פנים ובאמצעות הטלפון וב"פועלים בטלפון", הן בפנייה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. מהלכי השיווק המקבילים ביטוי גם בפרסום בעיתונות, בטלוויזיה, באינטרנט, ברדיו, בשלטי חוצות ובסניפים. בשנים האחרונות הרחיב הבנק בצורה משמעותית את השימוש באמצעי שיווק במדיה הדיגיטלית, באינטרנט ובסלולר, המאפשר פנייה ממוקדת ללקוחות על-פי תחומי העניין ומאפייני הפעילות שלהם ברחבי הרשת.

לקוחות

מגזר העסקים הקטנים מספק שירותים ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים קטנים ובינוניים ממגוון רחב של ענפי משק. בנוסף, מטופלים במגזר החשבונות הפרטיים של הלקוחות העסקיים.

תחרות

הפעילות במגזר זה דורשת התמחות והיכרות מעמיקה עם הלקוח, לצורך ניהול סיכוני האשראי, ולכן התחרות במגזר זה הינה בעיקרה בין בנקים, על מכלול הפעילות של הלקוח.

התחרות על מגזר זה מתבטאת בפיתוח הצעות ערך ייעודיות לגיוס ולהעמקת פעילות עם הלקוחות. יש אינדיקציות שבעתיד גופים פיננסיים ומוסדיים עשויים להיכנס לתחום האשראי לעסקים קטנים ולהגדיל את התחרות בתחום. במקביל, נמשכת מגמת מעבר לערוצי בנקאות ישירים, כגון אינטרנט לעסקים ומכונות להפקדת שיקים ומזומנים.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

בשנת 2018 פותח ממשק חדשני להעברת משכורות באפליקציה בקלות וביעילות.

שינויים רגולטוריים – מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

למידע בדבר יוזמות רגולטוריות שעשויה להיות להן השפעה על פעילות המגזר ראה [ביאור 35](#) לדוחות הכספיים.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 6-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017*	2018	
במיליוני ש"ח		
1,539	1,621	סך הכנסות ריבית, נטו
1	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,540	1,624	סך-הכל רווח מימוני, נטו
573	584	עמלות והכנסות אחרות
2,113	2,208	סך ההכנסות
הוצאות		
528	392	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,087	1,117	הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח מפעילות נמשכת לפני מסים		
498	699	
הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת		
192	259	
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		
306	440	
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח		
32,393	32,561	
פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח		
38,227	42,415	

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר [לביאור 28א](#) בדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

לאור סיווג קבוצת ישראל כפועילות מופסקת, כמפורט בביאור 1.1. בדוחות הכספיים, המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי של הבנק, שהינן חלק מהפעילות הנמשכת. מספרי השוואה הוצגו מחדש. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר העסקים הקטנים בשנת 2018, הסתכם ב-440 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-306 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, ומעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו בשנת 2018 הסתכם ב-1,624 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,540 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה ביתרות פיקדונות הציבור, לצד עלייה במרווחים הפיננסים על הפיקדונות במטבע-חוץ. ההכנסות מעמלות ואחרות בשנת 2018 הסתכמו ב-584 מיליון ש"ח בהשוואה ל-573 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות הפרשי המרה. הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2018 ב-392 מיליון ש"ח בהשוואה ל-528 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקטון נבע מעלייה בגביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר וכן מירידה בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטני. כמו-כן, חלה ירידה בהפרשה הקבוצתית, בעיקר בגין אשראי תקין. האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם בכ-32.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-32.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. היתרות כוללות גם את האשראי לציבור שדווח בעבר תחת מגזר קבוצת ישראל, ושהינו חלק מהפעילות הנמשכת של קבוצת הבנק, בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018, בהשוואה לכ-1.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמו בכ-42.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-38.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

7.5.3. מגזר הלוואות לדיור

כללי ומבנה המגזר

הבנק מציע הלוואות לדיור ללקוחות פרטיים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תוכניות הסיוע הממשלתיות, באמצעות נציגויות משכן בסניפים השונים הפרושים ברחבי הארץ.

מוצרים ושירותים

הפעילות העיקרית של מגזר זה הינה מתן הלוואות לדיור ומיועדת לקהל לקוחות המבקשים הלוואה למימון אחת מהמטרות שלהלן:

- הלוואה המיועדת לרכישה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה או שיפוץ.
 - הלוואה המיועדת לרכישה מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות לדירת מגורים.
 - הלוואה הניתנת במשכון דירת מגורים ושאינה למטרת עסק.
 - הלוואה המיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה כאמור לעיל.
- פעולת חיתום משכנתאות נערכת ונבחנת בהתייחס לארבעה רכיבים מהותיים: יכולת החזר, הבטחה - הנכס המוצע לשעבוד, שיעור מימון ומרווחים.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה נעשים באמצעות נציגויות משכן בסניפי הבנק ובאמצעות "פועלים בטלפון" ו"פועלים באינטרנט". כמו-כן, מתבצעות פעולות שיווק והפצה באמצעי המדיה השונים כגון שלטים באתרי בניה.

לקוחות

לקוחות המגזר הינם לקוחות פרטיים אשר ניתנות להם הלוואות לדיור. מדובר בלקוחות הבנק על-פי קווי הלקוחות השונים להם קיימת פעילות בנקאית שוטפת וכן לקוחות בנקים זרים שנטלו משכנתא זוהי פעילותם היחידה בבנק.

התפתחויות עיקריות במגזר

תחרות

משכנתא הינה מוצר מוטת מחיר: מדובר בעסקה כלכלית משמעותית ביותר של משק הבית ולכן הלקוח מבצע סקר שוק ומשווה מחירים. לכן מדובר בשוק מאופיין בתחרותיות רבה.

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

בתחום ההלוואות לדיור קיימת רגולציה ייעודית ענפה, בנוסף לרגולציה הכללית החלה על מתן אשראי על-ידי הבנק.

- הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - חופש בחירת שמאי מקרקעין בהליך משכנתא), התשע"ח-2018 - ביום 19 בפברואר 2018 הועלתה הצעת החוק, לפיה יתאפשר ללווה בשלב מוקדם של הרכישה לבחור בשמאי מקרקעין בהתאם להוראות חוק שמאי מקרקעין, התשס"א-2001, במקום לבחור שמאי מקרקעין מהרשימה הסגורה של הבנק. כדי לשמור על איזון, מוצע להחיל על הבנק להכין רשימה של שמאים שאינם מקובלים עליו, ובלבד שהחלטתו בעניין זה תהיה מנומקת.
- עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 329 בדבר מגבלות במתן הלוואות לדיור וקובץ שאלות ותשובות בנושא זה מיום 14 באפריל 2018, הכולל הבהרות בנושאים שונים וכן תיקון להגדרת "דירה במחיר מופחת" כך שתכלול גם דירה חליפית הנרכשת במחיר מופחת בפרויקטים כדוגמת מחיר למשתכן.
- חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס' 18), התשע"ח-2018, הכולל הסדר בין הבנקים, חברות הביטוח והמדינה לפיו בהלוואות לדיור ינפיקו חברות הביטוח פוליסות ביטוח, לבעלי מוגבלויות הזכאים לפי החוק, הבנקים יתנו הלוואה בסכום כפול מהסכום המבוסס, אך לא יותר מ-1 מיליון ש"ח, אלא בהסכמת הבנק, לתקופה שלא תעלה על 15 שנה, אלא בהסכמת הבנק. הפוליסה תכנס לתוקף לאחר תקופת אכשרה של שנתיים וחצי. בתקופת האכשרה לא יוכלו יורשי זכאי שנפטר עקב מוגבלותו לתבוע את ביטוח החיים, והסיכון שלא ניתן יהיה לגבות את החזרי המשכנתא נופל על הבנק. לאחר שהלקוח מקבל משכנתא ופוליסה ייחודית הוא יוכל לפנות למדינה ויהיה זכאי לקבל סיוע תקציבי בתשלומי הפוליסה החודשיים.
- הוראת ניהול בנקאי תקין 449 שפורסמה ביום 10 ביולי 2018 עוסקת בפיטוח הסכמים ללקוח. ההוראה קובעת פורמט אחיד ותמציתי שיוצג ללקוח, בדף הראשון להסכם האשראי הכולל את הפרטים הספציפיים והמהותיים שבהסכם, זאת מתוך מטרה להקל על לקוח בקריאת הסכמי האשראי (כולל אשראי לדיור), לאפשר לו להכיר את התנאים המהותיים של האשראי ולהשוות בין מוצרי האשראי המוצעים לו ביתר קלות. ההוראה מהווה יישום של חוק אשראי הוגן שאמור היה להיכנס לתוקפו בחודש נובמבר 2018 לפיו הוסמך הפיקוח על הבנקים לקבוע טפסים לגילוי פרטים בהסכמי האשראי השונים. מועד התחילה נדחה למאי 2019.
- תיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) בדבר דחיית מועד הפירעון החודשי של הלוואה לדיור בניסיונות מיוחדות. ביום 31 בדצמבר 2018 אושר התיקון לחוק לפיו, על הבנק לאפשר ללקוח, לבחור מסלול הלוואה בו הוא יהיה רשאי, לדחות תשלומים בגין הלוואה לדיור באחד מהמקרים הבאים:
 - הלווה מובטל כבר שנה
 - חלה או נפצע ואינו כשיר לעבודה לתקופה העולה על 3 חודשים
 - לווה ילדה ולא חזרה לעבודה במשך 6 חודשיםהדחיה יכולה להיות כל פעם ל-3 חודשים במהלך שנה, ולא יותר מ-3 פעמים לאורך תקופת הלוואה. התיקון יחול על חוזי הלוואה לדיור שיחתמו החל מ-27 ביוני 2019.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

- בנוסף, קיימות מספר טיטות הוראות והצעות חוק בתחום ההלוואות לדיור, שעיקרן:
 - הצעת חוק הבנקאות שירות ללקוח (תיקון דחיית פירעון הלוואה לדיור בשל פטירה), לפיה, במקרה של פטירת לווה, לבקשת מי שחייב לפרוע את ההלוואה, על הבנק לדחות את תשלומי המשכנתא, לתקופה שלא תעלה על 12 חודשים, ללא תשלום וללא חיוב בריבית פיגורים. על הבנק מוטלת חובה להודיע על אפשרות בקשת הדחיה כאשר נודע לו על פטירת לווה. התיקון פורסם ברשומות ביום 7 בינואר 2019 ויחול על חוזי הלוואה לדיור שיכרתו 6 חודשים מיום פרסומו.
 - טיטת תיקון לתקנות המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (סייג לתשלומים על חשבון מחיר דירה) לפיו ישונו שלבי חוק המכר באופן שישנה את אופן שחרורו הכספים בביצוע הלוואות לרכישת דירות מקבלן בפריקט ללא ליווי פיננסי.
 - תיקון להוראת נוהל בנקאי תקין 451 ביחס בנושאים שונים לצורך שיפור תהליכים מסוימים בתחום ההלוואות לדיור, במטרה להקל על הלקוחות. בכלל זה: מנגנון אשר יקל על לקוח לעדכן את פוליסות הביטוח שהעמיד במסגרת קבלת הלוואה לדיור, דרישה מהבנקים לצרף לאישור העקרוני שהם מנפיקים ללקוח את רשימות השמאים איתם הם עובדים וכן דרישה לקבלת הערכות שומה שהופנו לבנק אחר על-ידי שמאי שמקובל על אותו בנק אחר למעט במקרה בו מדובר בסירוב סביר, וכן, הוראה המחייבת את הבנק להציג ללקוח באופן מעודכן, באינטרנט או באפליקציה, את המידע הנדרש לצורך בחינת אפשרות לביצוע פירעון מוקדם.
 - הצעת חוק לתיקון פקודת הבנקאות (מס' 33) (הסכם הלוואה לדיור ללא עמלת היוון בשל פירעון מוקדם), התשע"ח-2018 הצעת החוק נועדה לבטל את עמלת הפירעון במקרה של פירעון מוקדם של הלוואה לדיור על מנת להקל על הלקוחות לבצע מחזור ובכך להוזיל את עלויות המשכנתא שלהם. הצעה ההצעה אושרה בקריאה ראשונה, למרות התנגדות המפקחת על הבנקים, אשר הציעה תיקון חקיקה לפיו הבנקים יחויבו להציע ללקוחות בחירה בין הלוואה לדיור ללא עמלת פירעון מוקדם והלוואה לדיור עם עמלת פירעון מוקדם. לאור פיזור הכנסת המשך הטיפול בהצעת החוק ימשך רק בכנסת הבאה.

טבלה 7-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיור

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	*2017	
במיליוני ש"ח		
696	549	סך הכנסות ריבית, נטו
61	65	עמלות והכנסות אחרות
757	614	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי		
37	(3)	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
246	241	
רווח מפעילות נמשכת לפני מסים		
474	376	
הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת		
173	145	
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		
301	231	
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח		
81,454	74,124	

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר [לביאור 28](#) בדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הלוואות לדיור בשנת 2018 הסתכם ב-301 מיליון ש"ח בהשוואה ל-231 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה ברווח המימוני, נטו, שקוזה בחלקה על-ידי עלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

הרווח המימוני, נטו בשנת 2018 הסתכם ב-696 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-549 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה בהיקפי האשראי ומעלייה במרווחים הפיננסיים על האשראי.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2018 הסתכמו ב-37 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 3 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקף הפעילות.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם בכ-81.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-74.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. למידע נוסף אודות סיכונים בתיק הלוואות לדיור, ראה [סעיף 3.2.6 בפרק סקירת הסיכונים](#), בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

7.5.4. מגזר מסחרי

כללי ומבנה המגזר

המגזר המסחרי מספק מגוון רחב של שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים מדרג הביניים (Middle Market). המגזר פועל באמצעות מרכזי עסקים, הפרוסים ברחבי המדינה, וסניפים עסקיים המעניקים שירותים תפעוליים לחשבונותיהם של לקוחות המגזר. כחלק מהמהלך האסטרטגי של הבנק להעמיק את פעילותו בקרב לקוחות מסחריים אשר נמצאים בשלבי צמיחה ולהרחיב את מעטפת השירותים המוצעת ללקוחות אלה, האגף לבנקאות מסחרית החל במחצית השנייה של שנת 2017 ביישום שינוי מבני ושינוי תפיסת הפעלה. במסגרת השינוי הוקמו מספר מרכזי עסקים חדשים והפעילות התפעולית מהסניפים העסקיים תרוכז במספר מרכזי שירות ארציים. מהלך זה יתמוך בצמיחה של המגזר המסחרי במטרה להעניק שירות טוב יותר ומותאם יותר ללקוחות.

מוצרים ושירותים

השירותים אותם מעמיד הבנק ללקוחות המגזר כוללים מתן אשראי לפעילות שוטפת ולמימון השקעות, ערבויות, מכתבי אשראי, פעילות סחר חוץ ועסקות במכשירים פיננסיים ונגזרים. כמו-כן, ניתנים שירותי השקעות באפיקים השונים: מטבע-חוץ, שקלים, ניירות-ערך וכו'. המגזר המסחרי מספק שירותים בנקאיים גם ללקוחות הפועלים בענף הבנייה והנדל"ן. השירותים הבנקאיים כוללים בין השאר, מתן אשראי ללקוחות וכן הנפקת ערבויות מסוגים שונים ובכלל זה ערבויות לרוכשי דירות בהתאם לחוק המכר.

פעילויות משליחות

- **FX TRADER** – מערכת מסחר באינטרנט בפלטפורמה זמינה ונוחה ללקוח.
- **אשראי ישיר לעסקים** – הלוואות בתוך מסגרת מאושרת הניתנות לניצול באמצעות "אתר האינטרנט לעסקים".
- **העצמה דיגיטלית** – פיתוח פתרונות מותאמים העונים לצרכי לקוחות החטיבה העסקית, הרחבת תשתית הפעילות באתר העסקי ובאפליקציה העסקית.
- **Cash Management** – כלי פיננסי דיגיטלי מתקדם המאפשר קבלת תמונה פיננסית נרחבת הכוללת תזרים מזומנים וניתוח מגמות של העסק, ומסייע ללקוח בקבלת החלטות באופן מהיר ונוח.

שיווק והפצה

שיווק מוצרי הבנקאות ושירותי הבנקאות והפצתם ללקוחות מתבצעים באמצעות מנהלי קשרי הלקוחות שבאגף המסחרי, מחלקת ניהול מכירות שבמטה האגף המסחרי ובשיתוף עם המטה החטיבתי. לרשות הלקוחות עומדים ערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות המקומית, כגון: סניפים, "פועלים בטלפון", אינטרנט וכד'.

לקוחות

תחומי הפעילות העיקריים של לקוחות המגזר הינם: תעשייה, מסחר ובנייה ונדל"ן ופעילותם מתבצעת בעיקר בשוק המקומי, כשבנוסף מטפל המגזר גם בלקוחות המנהלים פעילות יבוא ויצוא. העמקת הפעילות עם לקוחות המגזר מהווה חלק מהאסטרטגיה של הבנק. לקוחות המגזר הושפעו מהמגמה החיובית של הפעילות בעולם ובישראל, ובעיקר ממצבם הטוב של משקי הבית, הגידול הניכר בתיירות הנכנסת, רמה גבוהה של השקעות בתשתיות ועלויות מימון נמוכות. יחד עם זאת, מספר אינדיקטורים מאותנים על התמתנות של הגידול בצריכה הפרטית, וכן ניכרת הסטה של רכישות מחנויות פיזיות לרכישות מקוונות. בשוק הדיור נמשכה ההתמתנות בהיקף הפעילות שבאה לידי ביטוי ברמה נמוכה יחסית של התחלות בנייה ומכירת דירות חדשות, וכן בירידה במחירי הדירות בחודשים האחרונים.

תחרות

המגזר מתאפיין בתחרות גבוהה כאשר המתחרים העיקריים הינם התאגידים הבנקאיים. בתחום האשראי התחרות באה לידי ביטוי הן בשיעורי הריבית והעמלות המוצעים ללקוחות על-ידי הבנקים המתחרים והן בתנאים הנלווים כגון שיעורי המימון אותם מוכנים לאשר הבנקים המתחרים. כמו-כן, עבור חלק מלקוחות המגזר קיימים בשוק תחליפים לאשראי הבנקאי כגון הנפקות ציבוריות ופרטיות ואשראי שניתן על-ידי גופים פיננסיים חוץ בנקאיים.

שינויים טכנולוגיים

המגזר נעזר במערכות טכנולוגיות לצורך ניהול תהליכי ניתוח מצב הלקוחות, בקרה ושיווק. בבנק מבוצע תהליך מתמשך של שיפור מערכות אלו. תהליך זה כולל גם מרכיבים הנוגעים לטיפול בלקוחות המגזר. טיוב המערכות בבנק ושכלולן מהווים גורם חשוב בהעלאת רמת השירות ללקוחות המגזר וליצירת אפשרויות נוספות להרחבת הפעילות איתם.

שינויים רגולטורים – מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

ראה [בפרק "מגזר עסקי" להלן](#).

יזמות רגולטוריות

ראה [בפרק "מגזר עסקי" להלן](#).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 7-8: מגזרי פעילות גישת ההנהלה – תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
*2017	2018	
במיליוני ש"ח		
928	1,006	סך הכנסות ריבית, נטו
7	6	הכנסות מימון שאינן מריבית
935	1,012	סך-הכל רווח מימוני, נטו
381	388	עמלות והכנסות אחרות
1,316	1,400	סך ההכנסות
(3)	(37)	הכנסות בגין הפסדי אשראי
503	506	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
816	931	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
315	345	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
501	586	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
33,859	37,489	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
24,653	25,259	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש – למידע נוסף ראה הסבר [לביאור 28א](#) בדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר המסחרי בשנת 2018 הסתכם ב-586 מיליון ש"ח בהשוואה ל-501 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה ברווח המימוני, נטו ומקיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

הרווח המימוני, נטו, בשנת 2018 הסתכם ב-1,012 מיליון ש"ח בהשוואה ל-935 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקפי האשראי ובמרווחים הפיננסיים על הפיקדונות במטבע-חוץ.

בשנת 2018 רשם המגזר המסחרי הכנסות בגין הפסדי אשראי בסך של 37 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסות בסך של 3 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. השינוי נבע מעלייה בהכנסות מגביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר. שינוי זה קוזז בחלקו על-ידי עלייה בהפרשה הקבוצתית, בעיקר בגין אשראי תקין.

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם בכ-37.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-33.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמו בכ-25.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-24.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

7.5.5. מגזר עסקי

כללי ומבנה המגזר

המגזר העסקי מתמחה במתן שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר פעילותו. המגזר פועל באמצעות שלושה סקטורים שבכל אחד מהם פועלים מנהלי קשרי לקוחות (מק"לים) בעלי התמחות ייעודית:

- נדל"ן.
- תעשייה, מסחר ומלונאות.
- תשתיות ואנרגיה.

בנוסף, עוסק המגזר במוצרי מימון מורכבים, לרבות: מימון סחר חוץ, מימון הון חוזר, מימון נכסים בחו"ל, עסקות מימון מורכבות, סינדיקציה ומכירת סיכונים אשראי. כמו-כן קיימת יחידה העוסקת בממשק הדיגיטלי של הלקוחות העסקיים עם הבנק.

החטיבה העסקית כוללת גם את האגף לאשראים מיוחדים, אשר מרכז את הטיפול בלקוחות המגזר העסקי והמגזר המסחרי שנקלעו לקשיים, מתוך ניסיון לסייע לשיקומם תוך מתן תמיכה עסקית.

מוצרים ושירותים

השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים מימון פעילות שוטפת, כמו גם מימון השקעות, מימון פרויקטים בתחום התשתית (בשיטת ה-BOT/PFI), שירותים פיננסיים, וכן פעולות סחר-חוץ ועסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. במסגרת השירותים הניתנים ללקוחות הפועלים בענף הבניה הנדל"ן ניתן למנות, בין היתר, ליווי פרויקטי בנייה, מתן אשראי ללקוחות וכן הנפקת ערבויות מסוגים שונים ובכלל זה ערבויות לרוכשי דירות בהתאם לחוק המכר.

למגזר פעילויות משלימות זהות במהותן במהותן לאלה הניתנות במגזר המסחרי. לפרטים נוספים ראה [פרק "מגזר מסחרי" לעיל](#).

שיווק והפצה

שיווק מוצרי הבנקאות והפצתם ללקוחות המגזר מתבצעים באמצעות מנהלי קשרי הלקוחות שבאגף העסקי בשיתוף עם המטה החטיבתי. כחלק מרכזי מפלטפורמת המכירות, עומדים לרשות לקוחות המגזר מומחי מוצר בתחומי חדר עסקות, ייעוץ השקעות, סחר-חוץ, מטבע-חוץ, עובר ושב ועוד אשר עובדים בצמוד למנהל קשרי הלקוחות. מנהל קשרי הלקוחות נמצא בקשר רצוף עם הלקוחות שהוא מטפל בהם, לצורך מענה לצרכים הבנקאיים שלהם, שיווק מוצרי הבנק והתאמת פתרונות מימון לעסקות שונות.

לרשות הלקוחות עומדים ערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות המקומית, כגון: סניפים, "פועלים בטלפון", אינטרנט וכד'.

לקוחות

לקוחות המגזר הינם תאגידים גדולים בישראל אשר פועלים בעיקר בתחומי הפעילות: נדל"ן, תעשייה, שוק ההון, תקשורת, מסחר ומלונאות ותשתיות ואנרגיה.

תחרות

התחרות בתחום זה גבוהה ומתבטאת בשירות, במחירים, בתנאים להעמדת המימון ובמהירות התגובה. קבוצת הבנק מתמודדת בתחום זה בעיקר מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות בישראל ומול בנקים זרים שיש להם נציגויות בישראל. עבור חלק מלקוחות המגזר קיימים בשוק תחליפים לאשראי הבנקאי כגון הנפקות ציבוריות ופרטיות ואשראי שניתן על-ידי גופים פיננסיים חוץ בנקאים. שנת 2018 התאפיינה בממוצע הנפקות נמוך במעט משנת 2017 וגידול בהלוואות הניתנות על-ידי הגופים הבנקאיים.

שינויים רגולטורים – מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

- **עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים** – במהלך חודש נובמבר 2018 פורסם עדכון להוראה לפיו עודכן שיעור מקדם ההמרה לאשראי על ערבויות בנקאיות למשתכן שניתנו על-פי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974, כך שערכות בנקאית למשתכן כאמור תשוקלל בשיעור של 30% (לעומת 50% בעבר) אם טרם נמסרה הדירה למשתכן, ובשיעור של 10% לאחר מסירת הדירה למשתכן.

- עדכון ההוראה כאמור, מקטין את היקף החבות הענפית (כמוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין 315 "מגבלת חבות ענפית") של ענף הבינוי והנדל"ן.
- **ניהול סיכון אשראי של לקוחות במכשירים נגזרים וניירות-ערך** – הוראת נוהל בנקאי תקין 330 חדשה בנושא "ניהול סיכון אשראי הטמון בפעילות מסחר של לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות-ערך" קובעת דרישות לניהול הסיכון, תוך שימת דגש על פעילות מול לקוחות העוסקים בפעילות ספקולטיבית. במסגרת ההוראה נקבעו ההגדרות הרלוונטיות, עקרונות לניהול הסיכון ודרישות ביטחונות. תחולת ההוראה הינה מיום 1 ביולי 2018.

- בחודש מרץ 2018 התפרסם חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018 אשר יחול החל מיום 15 בספטמבר 2019. לפרטים נוספים ראה [ביאור 35](#) בדוחות הכספיים.

יודגש כי בנוסף למגבלות שנקבעו בהוראות הפיקוח על הבנקים, קובע דירקטוריון הבנק מעת לעת מגבלות נוספות לריכוזיות האשראי. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות שנקבעו.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

מגבלות ביחס להסדרי הלוואות משותפות (הסדרי קונסורציום)

בשנים האחרונות פרסם הממונה על התחרות מספר מכתבים במסגרתם נקבעו מספר תנאים לחבירה בהסדרי הלוואה אשר הצדדים לו הם תאגידים בנקאיים או גופים מוסדיים או גופים דומים שהתאגדו מחוץ לישראל. תוקף המכתבים הוארך מעת לעת. המכתב האחרון היה בתוקף עד ליום 14 ביוני 2018 - מועד כניסתם לתוקף של כללי ההגבלים העסקיים (פטור סוג להסדרי הלוואות משותפות) (הוראת שעה), תשע"ח-2018.

פטור סוג כאמור מגדיר את התנאים, אשר בהתקיימם, יהיה הבנק פטור מפניה לרשות לקבלת אישור להסדר הלוואה המשותפת (דהיינו, מתן אשראי לתאגיד, במשותף עם מלווה אחד או מלווים נוספים הנכללים בהגדרת "מלווה" בהוראת הפטור).

לאור האמור בפטור הסוג, בכל מקרה בו בכוונת הבנק לתת במשותף עם תאגידים בנקאיים או גופים מוסדיים או גופים דומים שהתאגדו מחוץ לישראל, הלוואה לתאגיד כלשהו - על הבנק לבדוק קיומם של התנאים הקבועים בהוראות הפטור בהתאם לחלופות השונות ולנסיבות כל עסקה. תוקף הוראות הפטור הינו לשלוש שנים והן אינן חלות על הסדר הלוואה משותפת שנחתם לפני מועד כניסתו לתוקף של פטור הסוג.

טבלה 7-9: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	*2017	
במיליוני ש"ח		
1,370	1,349	סך הכנסות ריבית, נטו
113	67	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,483	1,416	סך-הכל רווח מימוני, נטו
445	436	עמלות והכנסות אחרות
1,928	1,852	סך ההכנסות
במיליוני ש"ח		
(333)	(824)	הכנסות בגין הפסדי אשראי
615	625	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,646	2,051	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
611	797	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
1,035	1,254	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
במיליוני ש"ח		
71,937	65,494	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
44,150	42,207	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר [לביאור 28א](#) בדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר העסקי בשנת 2018 הסתכם ב-1,035 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,254 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהכנסות בגין הפסדי אשראי, שקווצה בחלקה על-ידי עלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו, של המגזר בשנת 2018 הסתכם ב-1,483 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,416 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מרווחים בגין מכירת הלוואות, וכן מגידול בהכנסות הריבית, נטו, כתוצאה מעלייה בהיקפי האשראי ובמרווחים הפיננסיים על הפיקדונות במטבע-חוץ. ההכנסות מעמלות ואחרות בשנת 2018 הסתכמו ב-445 מיליון ש"ח בהשוואה ל-436 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות מפעילות בניירות-ערך.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2018 ב-333 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 824 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. השינוי נבע בעיקר מקיטון בהכנסות מגביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר.

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם בכ-71.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-65.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמו בכ-44.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-42.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

7.5.6 פעילות בינלאומית

כללי

הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק כוללת את סניף ניו-יורק ונציגויות, בנק הפועלים שוויץ, את בנק פוזיטיב תורכיה, וכן קיום קשרים עם בנקים ברחבי העולם. עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק, המתמקד בתחומי הפעילות הבאים: מתן שירותים בנקאיים מקיפים הן לחברות ישראליות הפועלות בארצות-הברית והן לחברות ולקוחות מקומיים, הכוללים: אשראי, סחר-חוץ, פיקדונות ושירותי חדר עסקות. סניף ניו-יורק מאפשר ללקוחותיו גם ביטוח פיקדונות על-ידי ה-FDIC. בנוסף הסניף נותן אשראי בדרך של רכישת השתתפויות. תחום הפעילות מול בנקים כולל מסחר באמצעות חדרי עסקות, שיתוף פעולה בסחר חוץ ובמימון סחר בינלאומי, מימון פרויקטים, סליקת תשלומים ושירותים בתחום שוק ההון (ראה [פרק "חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים"](#)). בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית, הבנק פועל להפסקת מכלול הפעילויות בחו"ל ולסגירת החברות הבנות העוסקות במתן השירותים הנלווים. פעולות אילו מביאות, בין השאר, לקיטון בהיקף נכסיהם של תושבי חוץ המופקדים בקבוצת הבנק.

מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

בנוסף לכללים ולמגבלות המוטלים על-ידי בנק ישראל על הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק, הן מכוח חקיקה ונהלים והן מכוח הוראות בהיתרים הניתנים על-ידי בנק ישראל בעת רכישת חברות בנות ו/או פתיחת סניפים בחו"ל, פעילות המגזר הבינלאומי במדינות השונות כפופה לתקנות רלוונטיות לאופי הפעילות של הקבוצה במדינות בהן מתקיימת פעילות עסקית (Cross border regulations) ולפיקוח רגולטורי מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות בהן פועלות שלוחות הבנק בחו"ל, הכוללות דרישות של הון, החזקת נכסים נזילים, ציות ואיסור הלבנת הון וכיוצא בזה. בחודש מאי 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה בנושא פיקוח על שלוחות חו"ל. ההוראה מביאה לידי ביטוי את עמדת הפיקוח כי תאגידי בנקאיים צריכים לרכז את פעילותם בשלוחות מרכזיות בלבד, במספר תחומי שיפוט מצומצם ובגודל שיאפשר לכל תאגיד בנקאי להקצות משאבים ניהוליים מתאימים, למקד את פעילותו ולהתמחות בניהול הסיכונים באותם תחומי שיפוט. הבנק נערך ליישום ההוראה.

לפרטים בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ראה [ביאור 225](#). בדוחות הכספיים ולפרטים בדבר חקירת הבנק בקשר עם בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ראה [ביאור 226](#). בדוחות הכספיים.

היחידות העיקריות בבנקאות הבינלאומית

סניף ניו-יורק

עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של קבוצת הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק. לסניף ניו-יורק פעילות בתחום ה-Middle Market בארצות-הברית, באמצעות פיתוח מערכת יחסים ומתן אשראי ישיר ללקוחות מסחריים מקומיים. כמו-כן, פועל הסניף בשוק הסינדיקציות כפעילות משלימה. לבנק נציגויות בלוס אנג'לס, ניו ג'רסי, מיאמי ובטורונטו, קנדה.

Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. (הפועלים-שוויץ)

בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותו של הפועלים שוויץ בדרך של מכירת נכסיו או בדרך אחרת. ביום 11 באפריל 2018 חתם הבנק על הסכם עם Bank J. Safra Sarasin AG ו-Banque J. Safra Sarasin (Luxembourg) S.A. למכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של בנק הפועלים שוויץ בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג. במהלך חודש נובמבר 2018, בהתאם להסכם, הועברו מרבית נכסי הלקוחות משוויץ ולוקסמבורג לקונה.

Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. (בנק הפועלים לוקסמבורג)

חברה בת בנקאית (בבעלות מלאה של הבנק) אשר עיקר פעילותה מתן אשראי לחברות הפועלות באירופה אשר יש להן זיקה ישראלית. לאור השינויים שחלו לאחרונה בהיקף הפעילות הבינלאומית, בסיכונים הרגולטוריים הבנק בוחן את המשך פעילותו זו.

פעילות הבנק בתורכיה

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן "בנק פוזיטיב"), הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית.

חלקו של הבנק בבנק פוזיטיב עומד על 69.8%. לפרטים נוספים ראה [פרק 2.6 בדוח הדירקטוריון](#). הבנק החליט להביא להפסקת פעילותו של בנק פוזיטיב בדרך של מכירת נכסיו או בדרך אחרת, ובשלב זה פועל לצמצום התיק.

המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב

מרכז המספק לתושבי חוץ שירותים ומוצרי בנקאות פרטית.

טבלה 7-10: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	*2017	
במיליוני ש"ח		
471	506	סך הכנסות ריבית, נטו
89	58	הכנסות מימון שאינן מריבית
560	564	סך-הכל רווח מימוני, נטו
136	234	עמלות והכנסות אחרות
696	798	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי		
101	37	
1,757	1,138	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(1,162)	(377)	הפסד מפעילות נמשכת לפני מסים
31	21	הטבת מס על הפסד מפעילות נמשכת
רווח (הפסד) נקי:		
(1,193)	(398)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
20	19	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1,173)	(379)	הפסד נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח		
14,136	12,902	
19,017	20,858	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר [לביאור 28](#) בדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזנית

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית בשנת 2018 הסתכם ב-1,173 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-379 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול בהפסד נבע בעיקרו מעלייה בהפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בבנק הפועלים שוויץ ובהוצאות המשפטיות הכרוכות בה, וכן מעלויות הנובעות מההחלטה על הפסקת פעילות הפועלים שוויץ. הגידול בהפסד קוזז בחלקו על-ידי רווחי הפעילות העסקית בארצות-הברית. להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-82 מיליון ש"ח בשנת 2018 בהשוואה לרווח נקי בסך של 70 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מפעילות ה-Middle-Market בעקבות עלייה בהכנסות הריבית, נטו, כתוצאה מעלייה ביתרות האשראי ובמרווחים הפיננסיים, אשר קוזזו בחלקה על-ידי גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי.
- ההפסד של בנק הפועלים שוויץ הסתכם בכ-1,209 מיליון ש"ח בשנת 2018 בהשוואה להפסד בסך של כ-373 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול בהפסד נבע בעיקרו מעלייה בהפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בבנק הפועלים שוויץ ובהוצאות המשפטיות הכרוכות בה, וכן מעלויות הנובעות מההחלטה על הפסקת פעילות הפועלים שוויץ במהלך המחצית השנייה של שנת 2017. הגידול בהפסד קוזז בחלקו על-ידי הכנסות ממכירת חלק מתיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית.
- ההפסד של קבוצת בנק פוזיטיף הסתכם בכ-43 מיליון ש"ח בשנת 2018 בדומה לשנה קודמת. ההפסד בשנת 2018 נובע בעיקר מגידול בהפרשה להפסדי אשראי. לעומת זאת, ההפסד בשנת 2017 נבע בעיקר מגידול בהפרשות לתביעות משפטיות.

סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם בכ-14.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-12.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

- האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2018 בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-13.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-10.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. בפעילות ה-Middle-Market הסתכם האשראי בכ-11.7 מיליארד ש"ח, מתוכו סך של כ-5.0 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה. זאת, בהשוואה לכ-9.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017, מתוכו סך של כ-4.2 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה.
- האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2018 בבנק הפועלים שוויץ הסתכם בכ-0.6 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-1.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. הקיטון נבע מהשלמת העסקה למכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית בשוויץ במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2018 וכן מהמשך צמצום פעילותו של הפועלים שוויץ.
- האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2018 בבנק פוזיטיף בתורכיה הסתכם בכ-0.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-0.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017, וזאת בהמשך למדיניות הבנק לצמצום תיק האשראי בבנק פוזיטיף.

- סך פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2018 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-19.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-20.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.
- יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2018 בסניף ניו-יורק הסתכמה בכ-18.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-14.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.
- בפעילות ה-Middle-Market הסתכמו הפיקדונות בכ-6.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-6.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. יתרת פיקדונות הציבור מסוג Brokered CD's הסתכמה בכ-11.3 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-7.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017, עקב עלייה בהיקפי הפעילות.
- יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2018 בבנק הפועלים שווה הסתכמה בכ-1.0 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-4.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. הקיטון מקורו בעסקה למכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית בשוויץ ומהמשך צמצום פעילותו של הפועלים שוויץ, כאמור לעיל.

7.5.7. מגזר ניהול פיננסי

כללי ומבנה

פעילות מגזר זה כוללת:

- פעילות בתיק הבנקאי - ניהול המקורות והשימושים לרבות ניהול סיכונים השוק והנזילות (לפרטים בדבר סיכונים אלה, ראה [פרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#)), וזאת באמצעות קביעת מחירי העברה פנימיים (ראה להלן), ניהול תיק השקעות, הנפקות אגרות-חוב ושטרי הון וביצוע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. פעילות המגזר בתיק הבנקאי מתבצעת בעיקרה באמצעות היחידות לניהול נכסים והתחייבויות ("נני"ה") בארץ ובח"ל ובאמצעות היחידה לניהול השקעות נוסטרו האחראיות על ניהול תיק אגרות-חוב (ממשלתי וקונצרני).
- פעילות בתיקי המסחר כוללת בעיקר מתן שירות ללקוחות הבנק לביצוע עסקות בניירות-ערך (ישראלים וזרים), במכשירים פיננסיים בש"ח, במטבע-חוץ ובריביות באמצעות חדרי העסקות, כמו גם תמיכה בפיתוח ובתמחור של מוצרים פיננסיים מתוחכמים.

ההכנסות העיקריות של המגזר נובעות מניהול חשיפות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר וכן ממרווחים ועמלות בפעילות חדרי העסקות ושירותי התפעול מול הלקוחות. בנוסף, כולל המגזר בחישוב הכנסותיו, תוצאות מניהול תיק השקעות במניות ובאגרות-חוב ומהשקעות בחברות כלולות. פעילות נני"ה כוללת גם את תיאום ניהול הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים של קבוצת הבנק (לרבות חברות בנות זרות) במטבע-חוץ ברמה גלובלית ותיאום פעילות ההשקעות והמסחר במטבע-חוץ ונגזרים בסניף ניו-יורק ובחברות הבנות הבנקאיות, מול היחידות המקומיות. כמו-כן, מגזר זה אחראי על ניהול הקשרים עם בנקים ומוסדות פיננסיים ברחבי העולם ואחראי על מתן שירותים ללקוחות הפעילים בישראל במגוון תחומים לרבות בשוקי ההון והכסף.

פעילויות, מוצרים ושירותים

התיק הבנקאי - ניהול מקורות ושימושים

אגף ניהול נכסים והתחייבויות (להלן "אגף נני"ה") אחראי לניהול המקורות והשימושים של הבנק על מגוון פעילויות המגזרים השונים. האגף קובע מחירי העברה פנימיים (להלן "ריבית סיטונאית" - לפרטים נוספים, ראה הרחבה בהמשך) לגיוס מקורות ולשימושי המגזרים השונים. הריבית הסיטונאית מהווה את ריבית הבסיס לפעילות המגזרים השונים מול לקוחות הבנק ולפיה הם מחויבים ומזוכים. כמו-כן, הריבית הסיטונאית מהווה אמצעי לניהול סיכונים השוק והנזילות. קביעת הריבית הסיטונאית נעשית על-ידי אגף נני"ה ומדווחת אחת לחודש בצוות הנהלה ואחת לרבעון להנהלת הבנק ולדירקטוריון. הריבית הסיטונאית נקבעת, בין היתר, בהתחשב בגורמים הבאים: מחירי השוק בגין מקורות בני השוואה (קרי לפי מגזר ההצמדה, התקופה וסוג הריבית); עלות גיוס אגרות-חוב של הבנק ותאגידים בנקאיים דומים; תשואות אגרות-חוב ממשלתיות; ריבית בנק ישראל; ונתונים מאקרו כלכליים. בנוסף, נבחן מידע בדבר: תזרימי הקרן והריבית (Gap Report) של הבנק לפי מועדי שינוי הריבית ולפי מועדי פירעון; חשיפות הריבית של הבנק (רגישות ערך ורגישות הכנסה); VaR של כלל הבנק; עסקות צפיות; יתרות וביצועים יומיים ועוד. הצוותים מקיימים דיון גם בהתייחס למגבלות והפוזיציה הרצויה בהתאם למדיניות הבנק. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה. לבנק מקורות מימון מגוונים, שעיקרם מגיוס פיקדונות מהציבור בארץ, כשחלקו הארי מלקוחות קמעונאיים, וללא תלות במפקיד בודד או בקבוצת מפקידים. בנוסף, מגייס הבנק פיקדונות מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים. כמו-כן, מגייס הבנק באמצעות אגרות-חוב ומכשירי הון שמנפיקה קבוצת הבנק. המקורות במטבע-חוץ כוללים פיקדונות לקוחות פרטיים ולקוחות עסקיים בארץ, תושבי חוץ, לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית, חברות ישראליות בחו"ל, הנפקת CDs ומכשירים אחרים המבוססים על-ידי ה-FDIC בארצות-הברית והנפקות של אגרות-חוב בחו"ל. כחלק מניהול סיכונים השוק והנזילות מנהלת חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית תיק אגרות-חוב, המורכב מאגרות-חוב ממשלתיות ואגרות-חוב קונצרניות. התיק מנוהל באמצעות יחידת ניהול השקעות נוסטרו של הבנק. פעילות השקעות לנוסטרו - מטרתה להגדיל את הגמישות בניהול התיק הבנקאי תוך ניצול האפשרויות לשיפור התשואה על עודפי הנזילות וגיוון אפיקי הפעילות. תיק ההשקעות הינו חלק מהתיק הבנקאי, וכולל השקעה באגרות-חוב ובמניות בארץ ובחו"ל.

חמשל תאג'די, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

פעילות בתחום המסחר – חדר עסקות (OTC ונגזרים)

הבנק מעניק ללקוחותיו שירות מקיף בחדר עסקות (OTC ונגזרים) המאפשר להם לפעול במכשירים הפיננסיים השונים ועל נכסי בסיס שונים, לצורכי מסחר, הגנה וגידור סיכונים. ביצוע העסקות עם לקוחות הבנק נעשה בהתאם למסגרות האשראי שהוקצו להם על-ידי בעלי סמכויות האשראי בבנק ועל בסיס מודלים פנימיים של הבנק. המודלים מגדירים את חשיפות האשראי בעסקות המבוצעות בחדר העסקות. בשנים האחרונות קיימת עלייה מתמדת במודעות לפעילויות שמציע חדר עסקות, אשר גררה בעקבותיה גם דרישה למגוון רחב יותר של מוצרים וברמות תחכום גבוהות יותר. כמענה לצרכים אלה, וכדי לשמר את מעמדו כבנק מוביל וחדשני, סל המוצרים בארץ כולל מוצרים מורכבים, וביניהם: נגזרים, לרבות אופציות ריבית בשקלים, אופציות אקזוטיות, ומוצרי ריבית מתוחכמים. לנוכח סביבת הריבית הנמוכה, גבר בשנים האחרונות השימוש במוצרים מובנים, הכוללים פיקדון או אגרת-חוב, שתנאי הריבית שלהם נקבעים על-פי תנאי נגזר המשובץ במכשיר החוב.

כחלק מפעילות הבנק בתחום המסחר, חדר העסקות הינו אחד מעושי השוק הראשיים באגרות-חוב ממשלתיות וכן מהווה עושה שוק במרבית המוצרים בהם הוא פעיל.

שירותי ברוקראג'

בנוסף לחדר עסקות, פועלים גם חדר מסחר בניירות-ערך ישראלים וחדר מסחר בניירות-ערך זרים, במסגרתם ניתן שירות ללקוחות מוסדיים וכן ללקוחות פרטיים בעלי פעילות גבוהה.

שירותים למנהלי נכסים פיננסיים

מערך שירות למנהלי נכסים פיננסיים, מאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה, מנהלי קרנות נאמנות ומנהלי תיקי השקעות.

פעילות המערך כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים כוללים לגופים המנהלים אותם. השירותים כוללים בין השאר שיעור נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל, חישוב תשואות. לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל. בתחום קרנות הנאמנות לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות. ביום 31 בדצמבר 2018 הסתכם היקף הנכסים של קופות הגמל וקרנות ההשתלמות להן מספק הבנק שירותי תפעול בסך של כ-85.3 מיליארד ש"ח, שווי הנכסים של קרנות הנאמנות להן מספק המערך שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים הסתכם בסך של כ-76.2 מיליארד ש"ח. הבנק החליט להפסיק את פעילות מתן שירותי תפעול קופות-גמל וקרנות השתלמות לחברות המנהלות להן הוא מעמיד שירותי תפעול. הפסקת הפעילות לא התבצע באופן מיידי אלא בתהליך שמתואם מול כל הגורמים הרלוונטיים וצפוי להתבצע במהלך 2019. במקביל, הבנק התקשר בחדש יוני 2017 עם מלם פנסיה וגמל בע"מ בהסכם למכירת רישיון שימוש בלתי מוגבל בזמן בתוכנות בהן הבנק משתמש לצורך מתן שירותי התפעול.

שירותים למוסדות פיננסיים

מחלקת בנקים ומוסדות פיננסיים אמונה על ניהול היחסים והקשר העסקי עם בנקים ומוסדות פיננסיים בעולם. קשרים אלה תומכים במגוון הפעילויות העסקיות של הבנק, לרבות פעילות סחר חוץ, מסחר במטבע-חוץ, פיקדונות, נגזרים, ובניירות-ערך. במסגרת ניהול פעילותו מול בנקים ומוסדות פיננסיים זרים הבנק מספק מגוון רחב של שירותים לרבות שירותי סאב-קסטודי לבנקים קסטודיאנים מובילים מחו"ל הפעילים בישראל בתחום ניירות-ערך.

תחרות

בשנים האחרונות עולה באופן מתמיד רמת התחכום בשווקים הפיננסיים בישראל. מגמה זו בולטת במיוחד בהרחבת סל המוצרים העומדים לרשות המשקיעים והפעילים בשוק. מכשירים סחירים מסוגים שונים ומכשירים נגזרים הופכים להיות נגישים יותר. ככל הקשור לפעילות חדר עסקות וחדרי מסחר ניירות-ערך קיימת תחרות ענפה ואינטנסיבית. המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל, בנקים זרים, וכן חברות פיננסיות אחרות, המתמחות בתחום.

לקוחות

המגזר מספק שירותים מגוונים לכלל לקוחות המגזרים האחרים בבנק, בין אם באמצעות סניפי הבנק ומנהלי קשרי הלקוחות ובין אם בקשר ישיר עם לקוחות גדולים. חדר העסקות מקיים פעילות שיווקית מול מוסדות פיננסיים זרים, דבר שהביא להגדלה משמעותית של מחזורי הפעילות מול לקוחות אלה (במיוגון המוצרים בהם הבנק משמש עושה שוק).

הסכמי שיתוף פעולה

במהלך העסקים השוטף מקיים הבנק, ובמסגרתו המגזר לניהול פיננסי, קשרים ענפים עם המוסדות הפיננסיים המובילים בעולם. הקשרים העסקיים בין הבנק לגופים אלה בשוקי ההון השונים מושתתים, בין היתר, על הסדרים בינלאומיים סטנדרטיים, כגון: הסכמי מסגרת התומכים בפעילות חדרי העסקות, הסכמים מיוחדים למזעור סיכוני אשראי שמיועדים להגביל את סיכון האשראי בנגזרים (Credit Support Annex) או פעילות באמצעות מסלוקות בינלאומיות, לשם מזעור סיכוני צד נגדי וסיכוני סליקה בעסקות במטבע-חוץ ובריביות.

מחשול תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 11-7: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	*2017	
במיליוני ש"ח		
937	967	סך הכנסות ריבית, נטו
444	1,159	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,381	2,126	סך-הכל רווח מימוני, נטו
146	153	עמלות והכנסות אחרות
1,527	2,279	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי		
1	(2)	
495	471	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,031	1,810	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
372	564	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
659	1,246	רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
17	4	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח נקי:		
676	1,250	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
16	15	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
692	1,265	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח		
1,224	831	
49,881	34,283	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר [לביאור 28א](#) בדוחות הכספיים.
(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים, אשר מרביחם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במגזר ניהול הפיננסי בשנת 2018 הסתכם ב-1,265 מיליון ש"ח בהשוואה ל-692 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו של המגזר בשנת 2018 הסתכם ב-2,126 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,381 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח מהשקעה במניות ואגרות-חוב. כמו-כן, חל שינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה. בהכנסות מהפרשי שער חלה עלייה בעיקר בשל גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים. בנוסף, חל גידול בשיעור עליית המדד הידוע בין התקופות.

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם בכ-0.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמו בכ-34.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-49.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. הקיטון נבע מירידה בהפקדות של משקיעים מוסדיים גדולים.

7.5.8. התאמות

במסגרת זו נכללות פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר אף אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר-דיווח. מסגרת זו כוללת, בין היתר: (1) תוצאות חברות הבת פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, ופעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ; (2) הכנסות משירותי מחשב לחברות שאוחדו בעבר עד להפסקת הפעילות במהלך שנת 2017; (3) הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם החקירה של עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים שאינן מיוחסות לפעילות הבינלאומית; (4) התאמות של פעולות בין-מגזריות.

כמו-כן, המגזר כולל את פעילות קבוצת ישראלכרט, אשר סווגה כ"פעילות מופסקת", ראה להלן.

קבוצת ישראל – פעילות מופסקת

כללי

כאמור בביאור 1.1. בדוחות הכספיים, פעילות קבוצת ישראל סווגה החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 כ"פעילות מופסקת". לפיכך, הדוחות הוצגו מחדש כך שיתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המיוחסות לפעילות מופסקת שהוצגו טרם הסיווג במגזר פעילות נפרד – "קבוצת ישראל", מוצגות בנפרד מהפעילות הנמשכת תחת מגזר "התאמות". לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר ההיפרדות מקבוצת ישראל ראה [ביאור 1.15](#). לדוחות הכספיים.

כיום, הפעילויות העיקריות של קבוצת הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעות באמצעות חברות הפועלות בתחום אמצעי התשלום תחת קורת גג ניהולית ותפעולית אחת שתכונה להלן בשם "קבוצת ישראל". פעילות הליבה של קבוצת ישראל הינה הנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי מסוג "ישראל", מותג פרטי בבעלותה, וכן של כרטיסי אשראי מסוג "מסטרקארד", "ויזה" ו"אמריקן אקספרס" וזאת מכוח הסכמי רישיון.

הנפקת כרטיסי אשראי

קבוצת ישראל מנפיקה כרטיסים ללקוחות של בנקים איתם התקשרה קבוצת ישראל בהסדר, לרבות הבנק, בנק מזרחי טפחות, הבנק הבינלאומי הראשון, בנק יהב, בנק אוצר החייל, בנק מסד, בנק ירושלים, בנק איגוד; בנוסף, מנפיקה קבוצת ישראל כרטיסים באופן ישיר ללקוחות ("כרטיסים חוץ-בנקאיים"), שהינם בעיקר חברי מועדוני צרכנים וגופים שונים איתם התקשרה קבוצת ישראל.

לקוחות קבוצת ישראל בתחום ההנפקה הינם לקוחות פרטיים, עובדי תאגידים, ותאגידים (ורכש תאגידי הכולל B2B (Business to Business) – העברת תשלומים בין עסקים).

במסגרת פעילות ההנפקה מנפיקה ומתפעלת קבוצת ישראל מגוון מוצרים ושירותים נוספים כגון כרטיסי "אשראי מתגלגל", כרטיסי תדלוק והתקני תדלוק, כרטיסי מתנה, כרטיסי רכש ייעודיים וכרטיסים נטענים. בנוסף, קבוצת ישראל מעניקה אשראי והלוואות לכל מטרה על בסיס מסגרת אשראי בכרטיס, הלוואות לרכישת רכב, אפשרויות מגוונות לפריסת תשלומים ושירותי מידע ואישורים.

בנוסף לקבוצת ישראל, בתחום ההנפקה של כרטיסי אשראי וסליקתם פועלות בישראל כיום שתי חברות כרטיסי אשראי, בשליטה של בנקים: כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כ.א.ל.") בשליטת בנק דיסקונט ולאומי קארד בע"מ (להלן: "לאומי קארד") בשליטת בנק לאומי.

מספר הכרטיסים ליום 31 בדצמבר 2018 שהונפקו על-ידי קבוצת ישראל הינו 5.2 מיליון כרטיסים בהשוואה ל-5.0 מיליון כרטיסים ביום 31 בדצמבר 2017. בשנת 2018 הגיע מחזור הפעילות בכרטיסי קבוצת ישראל ל-155.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-144.3 מיליארד ש"ח בשנה הקודמת.

סליקת כרטיסי אשראי

במסגרת הסכם הנערך לצורך שירותי הסליקה מתחייבת חברת כרטיסי אשראי הסולקת כלפי בתי עסק, בכפוף לקיום תנאי ההסכם ביניהם, לפרוע לבית העסק את החיובים בהם התחייבו כלפיו מחזיקי הכרטיסים הנסלקים על ידה בעת שרכשו טובין או שירות בבית העסק. בנוסף, מציעה קבוצת ישראל לבתי עסק מגוון שירותים פיננסיים נוספים כגון: מתן הלוואות, מקדמות (הקדמת תשלומים בגין עסקות שבוצעו), הקדמות, ניכיון שוברים ושירותים שיווקיים ותפעוליים, ביניהם אפשרות לפריסת תשלומים, תאריכי זיכוי גמישים, מידע ייעודי ומבצעי קידום מכירות.

לקוחות קבוצת ישראל בתחום סליקת כרטיסי האשראי הינם בתי עסק רבים ומגוונים הקשורים עמה בהסכמים, ביניהם גם משרדי ממשלה שונים וכן חברות המספקות לבתי עסק שירותי ניכיון.

תחום הסליקה של כרטיסי האשראי מאופיין בתחרותיות גבוהה מאוד. התחרות בתחום הסליקה מתמקדת בגיוס בתי עסק חדשים להסכמי סליקה ובשימור בתי עסק קיימים שהינם לקוחות החברה. היבט נוסף של התחרות מתבטא בפיתוח מוצרים ושירותים פיננסיים ותפעוליים לבתי עסק.

בנוסף לקבוצת הבנק, בתחום הסליקה פועלות בישראל כיום שתי חברות כרטיסי האשראי, בשליטה של בנקים אשר פורטו לעיל.

שינויים רגולטוריים

ישראל, כ.א.ל. ולאומי קארד הינן צדדים להסדר שאושר על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים בשנת 2012 שעניינו סליקה הדדית של כרטיסי ויזה ומאסטר קארד. החל מיום 1 ביולי 2014 ועד לסוף תקופת ההסדר (31 בדצמבר 2018) תעמוד עמלת המנפיק הממוצעת על 0.7%. במסגרת ההסדר נקבע מתווה להפחתה מדורגת בשיעור העמלה הצולבת. ביום 25 בפברואר 2018 פרסם בנק ישראל את המתווה הסופי להפחתת העמלה הצולבת. המתווה להורדת העמלה הצולבת בעסקות חיוב נדחה יהיה כדלקמן: מיום 1 בינואר 2019 תרד העמלה הצולבת מ-0.7% ל-0.6%; מיום 1 בינואר 2020 תרד העמלה הצולבת מ-0.6% ל-0.575%. תנאי פטור מאישור הסדר כובל – כחלק מההסדר, בחודש מרץ 2012 הוגשה בקשה לממונה להגבלים עסקיים לקבלת פטור מאישור הסדר כובל ביחס להסכם תפעולי המסדיר את הפעלת הממשק המשותף בין החברה, לאומי קארד וכ.א.ל. בנוגע ליישום ההסדר ביניהן (הסכם המתעדכן מעת לעת על-ידי הצדדים). ביום 25 באפריל 2018 ניתנה החלטת הממונה על התחרות בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל עד ליום 31 בדצמבר 2023 ביחס להסכם התפעולי האמור. הפטור כולל, בין היתר, התייחסות לחובת חברות כרטיסי האשראי לצרף להסדר, באופן שוויוני וללא עלות, כל מנפיק, סולק או גוף מטעמם שפעילותו נוגעת להסדר ושיבקש להצטרף להסדר, להעמיד לרשותו את כל המידע הדרוש לו לצורך הצטרפותו ופעילותו על-פי ההסדר, ולבצע התאמות סבירות ככל הנדרש באופן שיאפשר לשחקן חדש להצטרף להסדר ולפעול על-פי הוראותיו, וכן איסור על החברה, לאומי קארד וכ.א.ל. לנקוט בפעולות העלולות להקשות על כניסה של מתחרים חדשים לתחום ההנפקה או לתחום הסליקה או על חדירה של אמצעי תשלום חליפיים לכרטיסי אשראי, כגון כרטיסי חיוב מיידי, הכל כמפורט בתנאי הפטור. בנוסף כולל הפטור הוראה, לפיה החל מיום 1 ביולי 2021, העברת כספים בין מנפיק וסולק בגין עסקות המבוצעות בתשלום בודד, תתבצע לא יאוחר מיום לאחר מועד שידור העסקה מבית העסק ("זיכוי יומי").

בחודש דצמבר 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 472 בנושא "סולקים וסליקת עסקות בכרטיסי חיוב". במסגרת התיקון נקבע, בין היתר, כי סולק רשאי לסרב לתת לבית עסק שירותי סליקה או לסרב לבצע עבורו פעולה מסוימת, בניסיונות בהן התעורר אצלו חשש ממש ש בפעילות בית העסק יש משום הונאת לקוחות, הטעיית לקוחות או הפעלת השפעה בלתי הוגנת עליהם, והסירוב יחשב כסירוב סביר, בין השאר לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח), וזאת בהתאם למפורט בהוראה. יצוין, כי בחודש דצמבר 2018 אושרה בקריאה ראשונה הצעת חוק כרטיסי חיוב (תיקון - ביטול חיוב באשראי בשל עסקה עם ספק מפר), התשע"ח-2018, שאף היא עוסקת בנושא של הונאת לקוחות על-ידי בתי עסק.

בחודש נובמבר 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 470 בנושא "כרטיסי חיוב". במסגרת טיוטת התיקון נקבע, בין היתר, כי חברת כרטיסי אשראי רשאית לשלוח את חוזה ההנפקה ללקוח בכל אמצעי המשלוח הנהוגים בחברה ולא רק בדואר, בהתאם לכללים המפורטים בטייטה. הקלות על חברות כרטיסי אשראי - בחודשים יולי-אוגוסט 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 470 ("כרטיסי חיוב"), מספר 221 ("יחס כיסוי נזילות"), מספר 203 ("סיכון אשראי") ומספר 313 ("מגבלות על חובות של לווה ושל קבוצת לווים") (יחד: "ההוראות"), אשר מטרתם להקל על פעולת חברות כרטיסי האשראי (כהגדרתן בהוראות) ביום שלאחר היפרדותן מהבנקים, וזאת במסגרת הצעדים שנוקט בנק ישראל בכדי לקדם את יישום הרפורמה להגברת התחרות. במסגרת התיקונים נקבעו, בין היתר, ההוראות הבאות: (1) החל מיום 1 בפברואר 2019, בנק יעביר למתפעל הנפקה את הכספים בגין עסקות בכרטיסים שהונפקו על-ידי הבנק (לרבות בהנפקה משותפת) במועד שבו נדרש מתפעל הנפקה להעביר כספים אלה לסולק ללא תלות במועד החיוב של הלקוח וללא תלות בזהות הסולק שאליה מעביר מתפעל הנפקה את התמורה; (2) הסכמי תפעול חדשים בין מנפיק בנקאי למתפעל הנפקה, שנחתמו עד ליום 31 בינואר 2022, יומצאו למפקח על הבנקים. לעניין זה, חידוש הסכם קיים שנעשה בו שינוי מהותי, לדעת הבנק או מתפעל הנפקה, ייחשב כהסכם חדש. היה המנפיק הבנקאי בנק בעל היקף פעילות רחב, הסכם התפעול יהיה טעון אישורו של המפקח; (3) חברת כרטיסי אשראי תקבל שקלול לצרכי הלימות הון כאילו הייתה תאגיד בנקאי, גם לאחר הפרדתה מהתאגיד הבנקאי; (4) חוב חברת כרטיסי אשראי ישוקלל לצרכי הלימות הון כאילו הייתה תאגיד בנקאי, גם לעניין הנסיבות להחמרת שקלול הסיכון כמו במקרה של דירוג הנמוך מ: B-; (5) החל מיום פרסום הוראה 221, חברת כרטיסי אשראי העומדת בתנאים המפורטים בהוראה, לא תידרש לעמוד ביחס כיסוי הנזילות, אך תחויב להחזיק נכסים נזילים לפי מודל פנימי התואם את מאפייני פעילותה. במסגרת התיקונים להוראה 313, נקבעו, בין היתר, ההוראות הבאות: (1) חשיפת תאגיד בנקאי ל"קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי", בניכוי הסכומים המותרים על-פי ההוראה, לא תעלה על 15% מהון התאגיד הבנקאי, בדומה למגבלה החלה על חשיפה ל"קבוצת לווים בנקאית"; (2) חבות של קבוצת לווים בנקאית לחברת כרטיסי אשראי תהיה נתונה למגבלת "קבוצת לווים בנקאית" וכן התאמת המגבלה למעמדן החדש של חברות כרטיסי האשראי, כך שהן תיכללנה, על-פי העניין, במגבלה המצרפית של לווים גדולים (לווים שחבותם מהווה מעל 10% מהון התאגיד הבנקאי). בנוסף, חבויות של קבוצת לווים בנקאית לחברת כרטיסי אשראי תכללנה במגבלה המצרפית של לווים גדולים; (3) במשך 5 שנים ממועד פרסום ההוראה כמחייבת, חבות של קבוצת לווים בנקאית לחברת כרטיסי אשראי לא תהיה כפופה למגבלת "קבוצת לווים בנקאית" ולא תכלול במגבלה המצרפית של לווים גדולים; (4) נוכח החריגה הקיימת כיום מהוראה 313, תאגידים בנקאיים ידרשו להקטין את חשיפות האשראי ל"קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי" באופן מדורג, תוך 3 שנים ממועד ההפרדה של חברת כרטיסי האשראי מהתאגיד הבנקאי, כהגדרת מועד זה ב"חוק שטרומ".

בחודש ינואר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 470, במסגרתו, בין היתר, התווספו הוראות בהמשך להוראות "חוק שטרומ", בנוגע ל"הגנות ינוקא" שניתנו לחברות כרטיסי האשראי שיופרדו מהבנקים ולמנפיקים חדשים אחרים שיקומו, וזאת בנושא של פניית בנק בעל היקף פעילות רחב ללקוח לפני הגיע 45 ימי העבודה שלפני מועד סיום חוזה הכרטיס, במקרים של שינוי מהותי במצבו הכלכלי של הלקוח או לשם הפחתה של מסגרת אשראי בכרטיסי חיוב. התיקונים דלעיל נכנסו לתוקף ביום 21 באפריל 2018.

הטמעת השימוש בתקן אבטחת EMV - בחודש יוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה להטמעת השימוש בתקן האבטחה EMV, הן בצד ההנפקה והן בצד הסליקה, אשר הוטמעה גם בנוהל בנקאי תקין מספר 470 ובהנחיות נוספות. בהוראה, ובהנחיות הפיקוח על הבנקים שניתנו בהמשך, ובכללן תיקונים להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 472, קיימת התייחסות, בין היתר, ללוחות הזמנים להנפקת כרטיסים תומכי תקן EMV ולחיבור מסופים התומכים בתקן למערכת כרטיסי החיוב החדשה וכן לכניסתו לתוקף של מנגנון הסטת האחריות מהמנפיק לסולק. תחולת מנגנון הסטת האחריות נקבעה ליום 1 בינואר 2019. בחודש נובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראה 472, לפיו ההוראה בדבר מנגנון הסטת האחריות בבתי עסק קטנים שמחזור הפעילות השנתי שלהם בשנת 2018 מול סולקים לא עלה על 5 מיליוני ש"ח תיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2020. בחודש דצמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים להערוך הציבור טיוטת תיקון להוראה 472, לפיו ההוראה בדבר מנגנון הסטת האחריות בבתי עסק מסוג תחנות דלק יחל ביום 1 בינואר 2022.

יזמות רגולטורית הצעות חוק וחקיקה

תקנות הבנקאות (רישוי) (הגדלת תקרה) - בחודש יולי 2018 פורסמו ברשומות תקנות הבנקאות (רישוי) (הגדלת התקרה לפי סעיף 21(ב)(8)(א) לחוק התשע"ח-2018, לפיו התקרה הקבועה בסעיף האמור (ביחס לאפשרות גיוס אגרות-חוב מהציבור כנגד הלוואות חוץ בנקאיות במגבלות ובתנאים שנקבעו בחוק הבנקאות (רישוי) תעמוד על סכום של חמישה מיליארד ש"ח במקום שני מיליארד וחצי ש"ח. בחודש דצמבר 2018 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון - עידוד תחרות בשוק האשראי), התשע"ח-2018, לפיה, בין היתר, תוגדל התקרה האמורה לסכום של 20 מיליארד ש"ח. צו איסור הלבנת הון - ביום 14 במרץ 2018 פורסם ברשומות צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירותי אשראי למניעת הלבנת הון ומימון טרור). הצו מסדיר את החובות לעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור של גוף החייב בקבלת רישיון למתן אשראי בהתאם לפרק ג' לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), תשע"ו-2016 ("חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים"), שהוא גוף המנוי בתוספת השלישית לחוק איסור הלבנת הון, וכן על נותן שירותי ניכיון ומאגד כנותן שירותי אשראי. הצו נכנס לתוקף ביום 15 במרץ 2018. ביום 23 במאי 2018 פרסם משרד האוצר טיוטת תיקון לצו האמור, במסגרתו, בין היתר, מורחבת ההוראות החלות על פעילותו של מאגד כנותן שירותי אשראי גם לפעילותו של מאגד כנותן שירותי בנק פיננסי.

אסדרת שירותי תשלום - בחודש יוני 2017 פורסמו המלצות הדוח הסופי של הוועדה הבין משרדית לקידום השימוש באמצעי תשלום מתקדמים. מטרת הוועדה הייתה, בין היתר, לקדם את השימושים באמצעי תשלום מתקדמים תוך התאמת התשתית המשפטית והטכנולוגית לפעילות זו. כחלק מהמלצות הוועדה: (1) בחודש נובמבר 2017 פרסם בנק ישראל קול קורא לקבלת מידע בנושא הקמת תשתית לסליקת תשלומים מיידים בישראל, אשר מטרתו בהתאם לנאמר בו, בין היתר, היא קבלת הצעות לקידום תשתית אחת לפחות, מרכזית או מבוצרת, שתתמוך בסליקת תשלומים מיידים במשק הישראלי. הקמת תשתית כאמור צפויה להגביר את התחרות במערך התשלומים, בין השאר, על-ידי כניסתם של שחקנים חדשים, שיציעו פתרונות לביצוע תשלומים מיידים לכל אורך שרשרת ביצוע העסקה. התשתית תאפשר לסלוק את אמצעי התשלום המתקדמים, קיימים ועתידיים, ותאפשר סליקה של הוראות תשלום אשר בוצעו באמצעות אפליקציות תשלומים של גופים שונים; (2) ביום 9 בינואר 2019 פורסם ברשומות חוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019. החוק מסדיר, בין היתר, היבטים שונים במערכות היחסים שבין נתן שירותי תשלום (מנפיק כרטיס החיוב) למשלם (מחזיק כרטיס החיוב), ובין נתן שירותי תשלום (הסולק) למוטב (בית העסק) בעת שימוש באמצעי תשלום ובכלל זה קביעה לפיה מועד העברת כספים מסולק לבית עסק יהיה מייד (בכפוף לאמור בחוק ובכלל זה הסכמה בין סולק לבית עסק על מועד סביר אחר ויכולת סולק להסכים אחרת עם בית עסק שמחזור המכירות השנתי שלו עולה על 30 מיליון ש"ח), וכן לקבוע הוראות כלליות לעניין ביצוע הוראות תשלום והסדרי האחריות הנוגעים להן והוראות בדבר קביעת עונשים פליליים והטלת עיצום כספי בהפרת סעיפים מסוימים של החוק. במסגרת החוק, נושאים הנזכרים בחוק כרטיסי חיוב יוסדרו בחוק שירותי תשלום וחוק כרטיסי חיוב יבוטל עם כניסתו לתוקף של החוק. ככלל, מועד התחילה של חוק שירותי תשלום הינו שנה מיום פרסומו, והוא יחול, ככלל, גם על אמצעי תשלום שהונפק לפני יום התחילה ועל הרשאה לחיוב שניתנה לפני יום התחילה, הכל כמפורט בחוק; (3) בחודש אוגוסט 2018 פרסם משרד האוצר תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) (מתן שירותי תשלום), התשע"ח-2018, שמבקש להסדיר מקטע נוסף במסגרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ז-2016, והוא המקטע המסדיר את כלל פעילות מתן שירותי התשלום. שירותים אלה כוללים ניהול חשבון תשלום המאפשר העברת תשלומים בעד מוצרים ושירותים, הנפקה של אמצעי תשלום, סליקה של עסקות תשלום וכן מתן שירותי כספומט. לפי דברי ההסבר, האסדרה צפויה לעודד את התחרות בכך שתאפשר לגורמים חוץ-בנקאיים להיכנס ולהתפתח לצד השחקנים הבנקאיים הקיימים בשוק. יצוין, כי התזכיר אינו כולל אסדרה של שירותי יזום תשלומים, שעל-פי דברי ההסבר לתזכיר החוק תושלם בהמשך. על-פי התזכיר, בין היתר (ולרבות באמצעות תיקונים עקיפים לחוק הבנקאות רישוי): (א) לא יעסוק אדם במתן שירותי תשלום (ובכלל זה הנפקת וסליקת אמצעי תשלום, והכל כהגדרתם בתזכיר) אלא אם בידו רישיון לכך, או שהוא גוף מהגופים הפטורים מחובת קבלת רישיון (ביניהם סולק כהגדרתו ובתנאים שבתזכיר); (ב) בעל רישיון למתן שירותי תשלום לא יעסוק בעיסוק שאינו שירות תשלום ולא ישלם בעיסוק שירות תשלום, או יחזיק מעל 10% מאמצעי שליטה של תאגיד כאמור, אלא אם הודיע בכתב לנגיד על כוונתו, והמפקח לא הודיע על התנגדותו תוך פרק הזמן ובתנאים כמפורט בתזכיר. בתקופה שמיום התחילה של החוק (שנה מיום פרסומו; בסעיף 21 זה - "יום התחילה") ועד תום שנתיים מיום התחילה (בסעיף 21 זה - "תקופת המעבר"), בעל רישיון למתן שירותי תשלום לא יעסוק בעיסוק שאינו שירות תשלום ולא ישלם בעיסוק שירות תשלום, או יחזיק מעל 10% מאמצעי שליטה של תאגיד כאמור, אלא באישור המפקח ובהתאם לתנאי האישור (כל המונחים לעיל - כהגדרתם בתזכיר); (ג) סולק לא יעסוק בעיסוק שאינו סליקה של עסקות תשלום או מתן שירותי תשלום ולא ישלם בעיסוק שאינו סליקה או מתן שירותי תשלום כאמור, או יחזיק מעל 10% מאמצעי שליטה של תאגיד כאמור, אלא אם הודיע בכתב לנגיד על כוונתו, והנגיד לא הודיע על התנגדותו תוך פרק הזמן ובתנאים כמפורט בתזכיר. בתקופת המעבר, סולק לא יעסוק בעיסוק שאינו סליקה של עסקות תשלום או מתן שירותי תשלום ולא ישלם בעיסוק שאינו סליקה או מתן שירותי תשלום כאמור, או יחזיק מעל 10% מאמצעי שליטה של תאגיד כאמור, אלא באישור הנגיד ובהתאם לתנאי האישור. כמו-כן, בתקופת המעבר האמורה, סולק יהא רשאי לשלם או להחזיק אמצעי שליטה בתאגיד שעוסק בעיסוקים שאינם מותרים לסולק כאמור לעיל, ובלבד שהמפקח קבע בהוראות כי עיסוק זה הינו מסוג העיסוקים אשר מותר לתאגיד אשר נשלט על-ידי סולק לעסוק בהם, ולעניין זה המפקח רשאי לקבוע הוראות שונות לסוגי סולקים שונים בתנאים המפורטים בתזכיר. בנוסף, התזכיר כולל הוראות הכלולות בחוקים אחרים, כגון: בעניין סולק מתארח וחובת התקשרות של מנפיק בעל היקף פעילות רחב עם סולק לשם ביצוע סליקה צולבת של עסקות בכרטיסי חיוב שהנפיק בתנאים המפורטים בתזכיר.

בנוסף, ביום 2 בדצמבר 2018, פרסם משרד האוצר את טיוטת תקנות הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת מידע ממנפיק לתאגיד בנקאי), התשע"ט-2018, בהן, בין היתר, נקבעו הוראות בקשר להעברת המידע שלעיל ממנפיק לתאגיד בנקאי לצורך הצגתו ללקוח, וכן את טיוטת צו להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) (דחיית יום התחילה של סעיף 17 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח)), התשע"ט-2018, לפיו תאריך התחילה לעניין האמור לעיל יידחה בשבעה חודשים, ליום 31 בדצמבר 2019.

סולק לא יסרב להתקשר עם מאגד, ולא ימנע התקשרות בין מאגד לספק מטעמים בלתי סבירים. כמו-כן, סולק לא יגבה מבית עסק שהתקשר עם מאגד תמורה נוספת על התמורה שגובה המאגד מבית העסק בעד השירות שהמאגד נותן לו. שר האוצר רשאי בניסיונות לקבוע את התמורה שישלם מאגד לסולק ואת תנאי ההתקשרות ביניהם;

סולק יאפשר לסולק בעל רישיון סליקה שאינו מחובר באופן ישיר למערכת התשלומים ומבצע סליקה באמצעות סולק אחר ("סולק מתארח") לבצע סליקה באמצעותו. נגיד בנק ישראל בהסכמת שר האוצר, יקבע כללים להסדרת מעמדו ופעולתו של סולק מתארח, ובכלל זה את תנאי האירוח. בחודש יוני 2018 פורסמו כללי הבנקאות (תנאי אירוח סולק), התשע"ח-2018, הכוללים התייחסות להעמדת תשתית מחשוב לצורך ביצוע סליקת עסקות על-ידי סולק מתארח וכן התייחסות לתנאי האירוח, הסכם האירוח, מחיר האירוח ומגבלות סליקת סולק מתארח.

לפרטים בדבר החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל ("ועדת שטרומ", ראה [ביאור 35](#) לדוחות הכספיים).

פעילויות נוספות

בנוסף לפעילויות הקשורות בהנפקה ובסליקה של כרטיסי אשראי, כמפורט לעיל לקבוצת ישראל כרטיסי אשראי, כמפורט לעיל לדלקמן: פעילות בתחום הבטחת פירעון המחאות וניכיון; הענקת אשראי צרכני שלא באמצעות כרטיס אשראי; ניכיון שוברים באופן ישיר ופעילות בתחום הפקטורינג לרבות פקטורינג רכש.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר בשנת 2018 הסתכם ב-12 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 7 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. ההפסד מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר בשנת 2018 הסתכם ב-352 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של 320 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול בהפסד נבע בעיקר מעלייה בהפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, וכן מגידול בהוצאות המשפטיות הכרוכות בה. הגידול בהפסד קוזז בחלקו מרישום מגן מס בסך של 97 מיליון ש"ח בגין הוצאות המשפטיות הכרוכות בחקירה.

כמו-כן, מגזר אחר כולל רווח נקי המיוחס לפעילות מופסקת, בסך של 364 מיליון ש"ח בשנת 2018 בהשוואה ל-314 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול ברווח של קבוצת ישראל נובע בעיקר מעלייה בהכנסות ריבית כתוצאה מגידול יתרות האשראי לאנשים פרטיים ובעלייה בהכנסות מעמלות כתוצאה מגידול במחזורי הפעילות.

היתרות המאזניות של פעילות כרטיסי האשראי הנכללות במגזר זה כוללות אשראי לציבור, אשר מהווה את החלק מהפעילות המופסקת, בסך של כ-14.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018 בהשוואה ל-12.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#), בדוחות הכספיים.

7.6. מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי

כללי

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, את הפעילות המותרת לחברות בנות וחברות קשורות לקבוצת הבנק ואת תנאי השליטה והבעלות בהן, את מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, את השימוש בנכסי הבנק ואת אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור. בצידם כפוף הבנק לחקיקה ענפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון הן עבור לקוחותיו והן עבור עצמו (למשל בתחום ייעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, ייעוץ פנסיוני, דיני ניירות-ערך ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח).

חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על בנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך למשל החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרוך, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדיור, דיני הערבות וכו'.

בנוסף לאלה קיימת חקיקה נוספת שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את דיני ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, חוקים המתייחסים למגזרים ספציפיים (רשויות מקומיות, נוטלי משכנתאות, רוכשי דירות, המגזר החקלאי) וחוקי מס שונים. פעילותו של הבנק נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות-ערך, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר והממונה על התחרות. גורמים אלה עורכים מעת לעת ביקורות בבנק בקשר עם תחומי הפעילות השונים. הבנק וחברות הבת פועלים על מנת לעמוד בחובות החלות עליהם מכוח הוראות הדין האמורות.

במסגרת החקיקה, שהתקבלה בעקבות המלצותיה של ועדה בינמשרדית בראשות מנכ"ל משרד האוצר (ועדת בכר), נקבעה במרבית החוקים החלים על פעילות הבנק האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות החוקים והוראות חקיקת המשנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם.

באשר ליוזמות רגולטוריות מהותיות, ראה [ביאור 35](#) בדוחות הכספיים.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

7.7. דירוג הבנק

הבנק מדורג על-ידי חברות דירוג בישראל ובחו"ל כלהלן:
טבלה 7-12: דירוג

מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע-חוץ טווח קצר	מטבע-חוץ טווח ארוך	סוכנות דירוג
ישראל – סוברני				
יולי 2018	חיובי	P-1	A1	Moody's
פברואר 2019	יציב	A-1+	AA-	S&P
אפריל 2018	יציב	F1+	A+	Fitch Ratings
בנק הפועלים				
אוקטובר 2018*	יציב	P-1	A2	Moody's
נובמבר 2018	חיובי	A-2	A-	S&P
ינואר 2019	יציב	F1	A	Fitch Ratings
דירוג מקומי (בישראל)				
מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע מקומי טווח קצר	מטבע מקומי טווח ארוך	סוכנות דירוג
נובמבר 2018	יציב		AAA	S&P מעלות
דצמבר 2018	יציב	P-1	Aaa	מידרוג

* בחדש יוני 2018 הוסיפה Moody's דירוג מסוג CRR - Counterparty Risk Rating לבנק ברמה של A1/P-1, ללא שינוי בדירוגים לטווח קצר ולטווח ארוך הנזכרים בטבלה.

7.8. פועלים בקהילה – מעורבות חברתית ותרומה לקהילה האסטרטגיה והחזון

כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת בנק הפועלים, רואה עצמו הבנק מחוייב למעורבות פעילה ומובילה בחברה ובקהילה, לצד מנהיגות העסקית ויזמותיות בתחום הכלכלי, וזאת באמצעות "פועלים בקהילה". מעורבות זו היא חלק מתפיסה ניהולית מתקדמת, הגורסת כי גוף אשר פועל בתוך הקהילה ושואב מתוכה את עובדיו ואת לקוחותיו כאחד – הינו חלק ממנה, וכגורם מוביל עסקית, עליו גם לחזק, להוביל ולתרום לקידום ולשיפור תנאיהם של בני הקהילה, ובמיוחד החלשים שבהם. ברוח פילוסופיה עסקית זו, מתנהלת בבנק פעילות קהילתית מגוונת ורחבת היקף, אשר מוצאת ביטוי במעורבות חברתית, בתרומות כספיות ובפעילות התנדבותית ענפה, בה משתתפים חברי ההנהלה והעובדים גם יחד. פעילות זו הינה גורם חשוב בתחושת "גאוות היחידה" של העובדים. במסגרת עבודה אסטרטגית בפועלים בקהילה נקבעו תחומי המיקוד של פועלים בקהילה בשנים הקרובות.

פעילות שוטפת

כלל פעילות הבנק, אשר מבוצעת לטובת הקהילה, מרוכזת תחת מסגרת "פועלים בקהילה", כאשר חלק מהפעילות מבוצע באמצעות "עמותת פועלים בקהילה (ע"ר)" והחלק האחר באפיקים אחרים אשר יפורטו בהמשך. "פועלים בקהילה" מקדישה תשומת לב מיוחדת לעשייה אל מול ילדים ונוער, מתוך מטרה לקדם את דור העתיד. עם זאת, "פועלים בקהילה" מקיימת פעילות ענפה ומגוונת גם אל מול קהלי יעד נוספים. בשנת 2018 התמקדה פועלים בקהילה בפרויקטים בתחום החינוך, אל מול ילדים, בני נוער ואוכלוסיות ספציפיות, תוך מתן דגש מיוחד על חינוך להתנהלות כלכלית נבונה. באמצעות אפיקי הפעולה המפורטים להלן ובאמצעות מגוון הפרויקטים שקבוצת הבנק מקדמת, באה המעורבות החברתית של הקבוצה בשנת 2018 לידי ביטוי בהוצאה כספית של כ-36 מיליון ש"ח. תקציב פעילות זו נקבע מדי שנה על-ידי ועדה בראשות יו"ר הדירקטוריון. ההחלטה מתקבלת פרטנית לשנה הנתונה ומאושרת במסגרת התקציב הכולל של הבנק.

להלן פירוט האפיקים והפרויקטים המרכזיים:

פרויקט התנדבותי של העובדים "פועלים בהתנדבות" – מספר זרועות בתוך הבנק מקיימות שיתוף פעולה, מתוך מטרה לסייע לעובדים אשר מעוניינים להתנדב לפעילות למען הקהילה. הזרועות השותפות לפרויקט זה הן: חטיבת הון אנושי, ייעוץ ומשאבים, ארגון העובדים, מנהלת קשרי הקהילה, מנהלות האזור בחטיבה הקמעונאית ועמותות "הרוח הטובה" ו"מתן". במסגרת שיתוף זה, מוצעת לעובדים קשת רחבה של אפשרויות להתנדבות, במסגרת קבוצתית-סניפית, או במסגרת אישית. עובדים אחרים מסתייעים גם הם בבנק, לצורך קיום פעולות התנדבותיות בצורה פרטנית. בשנת 2011 הוקמה יחידה ייעודית לטיפול בנושא אשר ממשיכה את פעילותה באופן שוטף.

"עמותת פועלים בקהילה" – התרומות הכספיות לגופים הרבים הנתמכים על-ידי קבוצת הבנק מתבצעות באמצעות "עמותת פועלים בקהילה". כבשנים קודמות, גם בשנת 2018, תרמה עמותת "פועלים בקהילה" למספר רב של תחומים, ביניהם: סיוע לילדים ולנוער, חיזוק אוכלוסיות חלשות ותמיכה במוסדות חינוך, תעסוקה, נגישות, תרבות, רווחה, בריאות ומדע. באמצעות העמותה תורם הבנק למוסדות להשכלה גבוהה, להענקת מלגות לסטודנטים ולתלמידים נזקקים, למימוש יוזמות של העשרה וקידום חינוכי בקרב ילדים ונוער, וכן לילדים המאושפזים בבתי-חולים הזקוקים לסיוע מיוחד כדי להתקדם בלימודיהם. עמותת "פועלים בקהילה" מסייעת לקידום התרבות והאמנות ותורמת לפעילויות מגוונות ברחבי הארץ, כשהיא מתמקדת בתוכניות העשרה לילדים ולנוער, באמצעות פרויקטים חינוכיים חדשניים.

תחום חשוב נוסף, לו תורמת עמותת "פועלים בקהילה" בקביעות, הוא תחום הבריאות. עמותת "פועלים בקהילה" תומכת במספר מרכזים רפואיים, והתרומות העיקריות מיועדות לשיפור תנאי הטיפול והאשפוז של החולים. כמו-כן, מקדמת העמותה פרויקטים שמטרתם שילוב אוכלוסיות עם מוגבלויות בחיי הקהילה. בנוסף, תורמת העמותה לעמותות, המסייעות בהגשמת משאלות של ילדים חולי סרטן. לצד זה ניתנו חסויות בעלות אופי חברתי בתחומים שהוזכרו לעיל.

פרויקט קהילתי "תקרא תצליח" – "פועלים בקהילה" נרתמה לשינוי הרגלי הקריאה של הילדים והנוער בישראל. בנוסף לפעילות הקהילתית השוטפת, החליטה לצאת בשנת 2004 ביוזמה ממוקדת, שמטרתה שינוי יסודי של הרגלי הקריאה של ילדים ובני נוער בישראל. הפרויקט נמשך גם בשנים 2005 עד 2018. מטרת הפרויקט היא להעלות את עידוד הקריאה על סדר היום הציבורי. הפרויקט כולל מסע הסברה ציבורי, מימון שעות סיפור ברחבי הארץ, פעילויות בשבוע הספר ושיתופי פעולה עם ערוץ הילדים ואמצעי תקשורת אחרים.

תרומת מחשבים וציוד נלווה – הבנק מודע לחשיבות הרבה הקיימת בהשקעה טכנולוגית, בחינוך ובקידום ילדים ובני נוער, ועל-כן תורם מחשבים וציוד נלווה מדי שנה. בשנת 2018 תרם הבנק כ-524 מערכות מחשב ובנוסף ציוד נלווה.

"פועלים למען תרבות וטבע בישראל" – הבנק רואה חשיבות עליונה בקירוב העם למורשתו ולתרבותו. במסגרת זו החליט, לאפשר להורים וילדיהם בכל הארץ לטייל בחג וליהנות ממגוון של אתרים הפרושים ברחבי המדינה, מבלי שביקורים אלה יטילו עול כספי כבד על שכמן של המשפחות. בחג הפסח בשנת 2005 השיק הבנק פרויקט מיוחד, שבמסגרתו הוזמנו כל תושבי המדינה לביקור – ללא תשלום – באתרים ברחבי ישראל, במהלך חול המועד. מאז, פרויקט זה הפך למסורת והתקיים גם בחג הפסח בשנת 2018.

תמיכה בקידום התרבות והאמנות – מדי שנה מסייע הבנק לקידום התרבות והאמנות באמצעות תרומות וחסויות. בין השאר, הבנק מסייע למוזיאונים ברחבי הארץ. כמו-כן, הבנק מלווה ותומך, במספר מוסדות תרבות בעלי הכרה בינלאומית, אשר חרטו על דגלם מובילות ומציניות בתחומם: הבנק תומך בפעילות בתזמורת הפילהרמונית הישראלית, באופרה הישראלית ובתיאטרות הקאמרי, הבימה, גשר ואחרים. בנוסף, קיים הבנק תערוכות אמנות בבניין ההנהלה הראשית, שהכנסותיהן קודש לעמותות שונות הנוטלות חלק ביוזמה.

פעילות באוכלוסייה הערבית – הבנק שם דגש מיוחד על קידום פרויקטים אל מול האוכלוסייה הערבית ובכלל זה תרומות ייעודיות לפרויקטים שונים ומגוונים אל מול אוכלוסייה זו.

פרויקט "פועלים משלוש לחמש" – הבנק נרתם, בשיתוף עם רשת אורט וביזמת הטכניון, לסייע לתלמידים מיושבים מרוחקים, הבאים מרקע סוציו-אקונומי נמוך לשפר את הישגיהם הלימודיים במתמטיקה. המטרה היא להעלות בכ-5 אחוזים את מספר הניגשים לבחינות הבגרות במתמטיקה בהיקף של 5 יחידות לימוד.

פרויקט חינוך פיננסי עם רשת אורט – הבנק נרתם, בשיתוף עם רשת אורט, לקדם את הנושא של חינוך פיננסי וחינוך להתנהלות כלכלית נבונה בקרב בני נוער ושיפור הדיאלוג הפיננסי בין ההורים לילדיהם. עם השלמת פיתוח הסביבה הלימודית וכתובת תכני הלימוד בחודשים האחרונים, יוצאת התוכנית להטמעה בכל בתי הספר ברשת אורט.

"מתן – משקיעים בקהילה" (להלן: "מתן") – מאז שנת 1999 נרתם הבנק לפעילות למען הקהילה בשיתוף עם עמותת מתן. באמצעות "קמפיין מתן" נחשפים עובדים מתנדבים לצורכי הקהילה ולחשיבות הנתינה ומעבירים מסר זה לחבריהם. המודל מבוסס על שותפות בין ההנהלה והעובדים במקום העבודה. כל תרומות העובדים וההנהלה ל"מתן" מיועדות למגוון רחב של נושאים חברתיים, במטרה לסייע לקבוצות חלשות בחברה ולחזק אותן. התרומות מחולקות בהליך מיוחד, הכולל בדיקה של הצרכים ושל האפקטיביות. עובדי הבנק נוטלים חלק כמתנדבים בוועדת ייעוד הכספים של "מתן", אשר מחליטה על חלוקת הכספים בקהילה וכ"משקיפי מתן", המסייעים בתהליך הבקרה על השימוש בכספי התרומות. "מתן" מחויבת להעביר את התרומות לעמותות, או לנושאים חברתיים על-פי בחירת העובד.

8. נספחים

8.1. דוח רווח והפסד ומאזן – מידע רב תקופתי

טבלה 8-1: דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2014-2018 – מידע רב תקופתי⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2014	2015	2016	2017	2018
במיליוני ש"ח				
10,529	9,660	9,962	10,613	11,672
(2,908)	(1,950)	(2,004)	(2,189)	(2,766)
7,621	7,710	7,958	8,424	8,906
405	437	179	202	613
7,216	7,273	7,779	8,222	8,293
הכנסות שאינן מריבית				
874	1,034	1,163	652	1,445
3,814	3,838	*3,617	*3,338	3,318
112	124	137	163	105
4,800	4,996	*4,917	*4,153	4,868
הוצאות תפעוליות ואחרות				
**4,926	**4,467	**4,239	**4,209	4,097
1,407	1,423	1,404	1,350	1,376
12	7	-	-	-
**1,718	**1,680	**2,499	**2,562	3,487
8,063	7,577	*8,142	*8,121	8,960
3,953	4,692	4,554	4,254	4,201
1,584	1,978	2,229	1,959	2,009
2,369	2,714	2,325	2,295	2,192
9	21	12	17	4
2,378	2,735	2,337	2,312	2,196
327	280	274	314	364
רווח נקי				
2,705	3,015	2,611	2,626	2,560
8	67	17	34	35
2,713	3,082	2,628	2,660	2,595
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים				
רווח בסיסי				
2.05	2.32	1.98	2	1.95
1.80	2.11	1.77	1.76	1.68
0.25	0.21	0.21	0.24	0.27
רווח מדולל				
2.04	2.31	1.97	1.99	1.94
1.79	2.10	1.76	1.75	1.67
0.25	0.21	0.21	0.24	0.27

* סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מחר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.
 ** על-פי הוראות בנק ישראל, סיווג מחדש של רכיבי עלות אקטואריים מסוימים של ההטבות לעובדים מהוצאות שכר להוצאות אחרות. לפרטים נוספים ראה [ביאור 3.1.1](#) בדוחות הכספיים.
 (1) נתוני קבוצת ישראל כרטיס הוצגו כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#) בדוחות הכספיים.

מחשול תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 2-8: מאזן מאוחד לשנים 2014-2018 - מידע רב תקופתי⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר					
2014	2015	2016	2017	2018	
במיליוני ש"ח					
נכסים					
54,961	64,964	80,367	86,093	84,459	מזומנים ופיקדונות בבנקים
58,758	62,865	71,429	65,416	56,116	ניירות-ערך
476	119	375	684	708	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
258,175	271,765	263,841	269,505	286,265	אשראי לציבור
(4,068)	(4,285)	(3,963)	(3,652)	(3,758)	הפרשה להפסדי אשראי
254,107	267,480	259,878	265,853	282,507	אשראי לציבור, נטו
1,861	2,564	2,561	2,292	2,428	אשראי לממשלות
132	142	150	198	103	השקעות בחברות כלולות
3,194	3,157	3,097	3,123	3,111	בניינים וציוד
7	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
16,244	12,789	11,916	12,013	10,534	נכסים בגין מכשירים נגזרים
7,626	6,017	5,677	5,323	5,850	נכסים אחרים
10,428	11,541	12,655	13,429	15,110	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת
407,794	431,638	448,105	454,424	460,926	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון					
297,221	321,718	338,494	347,344	352,260	פיקדונות הציבור
4,322	4,542	4,077	3,649	4,528	פיקדונות מבנקים
455	354	345	320	208	פיקדונות הממשלה
42	83	484	367	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
33,671	34,475	33,560	29,058	30,024	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
16,777	13,806	12,587	12,049	9,676	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
9,426	8,393	9,840	11,199	11,841	התחייבויות אחרות
14,269	15,048	14,493	14,434	14,733	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת
376,183	398,419	413,880	418,420	423,270	סך-כל ההתחייבויות
31,361	33,032	34,047	35,863	37,544	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
250	187	178	141	112	זכויות שאינן מקנות שליטה
31,611	33,219	34,225	36,004	37,656	סך-כל ההון
407,794	431,638	448,105	454,424	460,926	סך-כל ההתחייבויות וההון

(1) נתוני קבוצת ישראל כרטיס הוצגו כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

8.2. דוח רווח והפסד ומאזן – מידע רב רבעוני

טבלה 3-8: דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2017-2018 – מידע רב-רבעוני⁽¹⁾

		בשנת 2017				בשנת 2018				
		רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
במיליוני ש"ח										
	הכנסות ריבית	2,451	2,944	2,467	2,751	2,528	3,274	2,895	2,975	
	הוצאות ריבית	(444)	(779)	(376)	(590)	(442)	(972)	(667)	(685)	
	הכנסות ריבית, נטו	2,007	2,165	2,091	2,161	2,086	2,302	2,228	2,290	
	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	83	138	(8)	(11)	216	90	118	189	
	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	1,924	2,027	2,099	2,172	1,870	2,212	2,110	2,101	
הכנסות שאינן מריבית										
	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	185	139	156	172	228	361	406	450	
	עמלות	*875	*803	*836	*824	*826	*844	*822	826	
	הכנסות אחרות	41	57	36	29	22	25	13	45	
	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית	*1,101	*999	*1,028	*1,025	*1,076	*1,230	*1,241	1,321	
הוצאות תפעוליות ואחרות										
	משכורות והוצאות נלוות	**1,097	**1,050	**1,037	**1,025	1,044	1,062	1,020	971	
	אחזקה ופחת בניינים וציוד	333	342	330	345	343	343	341	349	
	הוצאות אחרות	**,*421	**,*440	**,*875	**,*826	*578	*629	*623	1,657	
	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	*1,851	*1,832	*2,242	*2,196	*1,965	*2,034	*1,984	2,977	
	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים	1,174	1,194	885	1,001	981	1,408	1,367	445	
	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת	494	489	528	448	444	593	548	424	
	רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים	680	705	357	553	537	815	819	21	
	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מסים	4	4	5	4	4	4	-	(4)	
	רווח נקי מפעילות נמשכת	684	709	362	557	541	819	819	17	
	רווח נקי מפעילות מופסקת	75	102	90	47	77	93	109	85	
רווח נקי										
	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	759	811	452	604	618	912	928	102	
	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	8	1	17	8	10	8	22	(5)	
	המיוחס לבעלי מניות הבנק	767	812	469	612	628	920	950	97	
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים										
רווח בסיסי										
	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת	0.52	0.53	0.29	0.42	0.41	0.62	0.63	0.02	
	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות מופסקת	0.06	0.07	0.07	0.04	0.06	0.07	0.08	0.06	
רווח מדולל										
	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת	0.51	0.53	0.29	0.42	0.41	0.62	0.63	0.01	
	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות מופסקת	0.06	0.07	0.07	0.04	0.06	0.07	0.08	0.06	

* סווג מחדש.

** על-פי הוראות בנק ישראל, סיווג מחדש של רכיבי עלות אקטואריים מסוימים של ההטבות לעובדים מהוצאות שכר להוצאות אחרות. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1 ד.3](#).
 (1) נתוני קבוצת ישראל כרטיס הוצגו כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#) בדוחות הכספיים.

מחשכל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 4-8: מאזן מאוחד לטוף כל רבעון בשנים 2017-2018 - מידע רב-רבעוני⁽¹⁾

בשנת 2018				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
במיליוני ש"ח				
נכסים				
78,125	83,261	77,622	84,459	מזומנים ופיקדונות בבנקים
61,508	59,616	57,943	56,116	ניירות-ערך
608	628	887	708	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
274,553	276,148	279,536	286,265	אשראי לציבור
(3,760)	(3,690)	(3,730)	(3,758)	הפרשה להפסדי אשראי
270,793	272,458	275,806	282,507	אשראי לציבור, נטו
2,476	2,329	2,309	2,428	אשראי לממשלות
101	108	108	103	השקעות בחברות כלולות
3,044	3,026	2,994	3,111	בניינים וציוד
12,273	10,732	9,928	10,534	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,282	5,342	5,659	5,850	נכסים אחרים
13,985	13,866	14,665	15,110	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת
448,195	451,366	447,921	460,926	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון				
344,703	345,717	341,775	352,260	פיקדונות הציבור
3,102	3,846	4,357	4,528	פיקדונות מבנקים
385	297	292	208	פיקדונות הממשלה
6	10	11	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
26,214	29,949	28,647	30,024	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
11,436	9,939	9,164	9,676	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
10,857	10,434	11,163	11,841	התחייבויות אחרות
15,276	14,394	14,794	14,733	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת
411,979	414,586	410,203	423,270	סך-כל ההתחייבויות
36,084	36,654	37,613	37,544	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
132	126	105	112	זכויות שאינן מקנות שליטה
36,216	36,780	37,718	37,656	סך-כל ההון
448,195	451,366	447,921	460,926	סך-כל ההתחייבויות וההון

(1) נתוני קבוצת ישראלכרט הוצגו כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 4-8: מאזן מאוחד לטוף כל רבעון בשנים 2017-2018 - מידע רב-רבעוני⁽¹⁾ (המשך)

בשנת 2017				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
במיליוני ש"ח				
				נכסים
77,073	81,948	85,596	86,093	מזומנים ופיקדונות בבנקים
74,874	70,479	64,173	65,416	ניירות-ערך
144	429	629	684	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
261,520	263,963	266,046	269,505	אשראי לציבור
(3,810)	(3,714)	(3,690)	(3,652)	הפרשה להפסדי אשראי
257,710	260,249	262,356	265,853	אשראי לציבור, נטו
2,265	2,243	2,337	2,292	אשראי לממשלות
154	155	197	198	השקעות בחברות כוללות
3,034	2,999	2,987	3,123	בניינים וציוד
12,262	12,766	12,457	12,013	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,433	5,199	5,329	5,323	נכסים אחרים
12,898	13,267	13,754	13,429	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת
445,847	449,734	449,815	454,424	סך-כל הנכסים
				התחייבויות והון
337,510	340,761	342,740	347,344	פיקדונות הציבור
3,949	3,979	3,044	3,649	פיקדונות מבנקים
489	411	320	320	פיקדונות הממשלה
98	620	627	367	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
31,171	30,736	29,411	29,058	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,815	13,376	12,406	12,049	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
9,725	9,346	10,578	11,199	התחייבויות אחרות
15,012	14,876	14,944	14,434	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת
410,769	414,105	414,070	418,420	סך-כל ההתחייבויות
34,909	35,458	35,591	35,863	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
169	171	154	141	זכויות שאינן מקנות שליטה
35,078	35,629	35,745	36,004	סך-כל ההון
445,847	449,734	449,815	454,424	סך-כל ההתחייבויות וההון

(1) נתוני קבוצת ישראל כרטיס הוצגו כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים.

מחשול תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

8.3 התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים

טבלה 5-8: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו*

2017				2018				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
2,451	2,944	2,467	2,751	2,528	3,274	2,895	2,975	הכנסות ריבית
(444)	(779)	(376)	(590)	(442)	(972)	(667)	(685)	הוצאות ריבית
2,007	2,165	2,091	2,161	2,086	2,302	2,228	2,290	הכנסות ריבית, נטו
185	139	156	172	228	361	406	450	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
2,192	2,304	2,247	2,333	2,314	2,663	2,634	2,740	סך הרווח המימוני המדווח
								בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:
49	49	26	2	68	30	9	73	הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
65	32	39	49	49	27	167	160	רווח (הפסד) מהשקעות במניות
4	-	-	-	18	40	-	(2)	רווחים (הפסדים) בגין הלואות שנמכרו
(13)	(37)	(25)	35	(38)	41	96	(35)	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
16	(14)	(2)	6	(5)	55	6	17	הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל ⁽²⁾
2,071	2,274	2,209	2,241	2,222	2,470	2,356	2,527	סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת ⁽³⁾

* אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים.

(1) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.

(2) השפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על השקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב ההפרשה למס, שלא

כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין השקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

(3) רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבוני.

מזה בגין השפעות שינויים במדד: הכנסה של 5 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2018, הכנסה של 19 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2018, הכנסה של 138 מיליון ש"ח

ברבעון השני של שנת 2018, הוצאה של 34 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2018, הכנסה של 15 מיליון ש"ח ברבעון רביעי של שנת 2017, הוצאה של 67 מיליון ש"ח ברבעון

השלישי של שנת 2017, הכנסה של 114 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2017, הוצאה של 24 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2017.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 6-8: הוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים** (1)

2017				2018				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
170	202	176	314	153	222	167	293	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(250)	(255)	(409)	(345)	(256)	(228)	(289)	(217)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(80)	(53)	(233)	(31)	(103)	(6)	(122)	76	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
163	191	225	20	319	96	240	113	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
83	138	(8)	(11)	216	90	118	189	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:								
(26)	(6)	(125)	(176)	87	(17)	(37)	81	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
(5)	-	(4)	(5)	5	6	20	9	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
114	144	120	171	124	103	135	95	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
-	-	1	(1)	-	(2)	-	4	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
83	138	(8)	(11)	216	90	118	189	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
שיעור הוצאה מסך האשראי לציבור***:								
0.26%	0.31%	0.27%	0.47%	0.22%	0.32%	0.24%	0.41%	שיעור הוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי
0.51%	0.60%	0.61%	0.50%	0.69%	0.46%	0.59%	0.57%	שיעור הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו, מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור****
0.13%	0.21%	(0.01%)	(0.02%)	0.32%	0.13%	0.17%	0.27%	שיעור הוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.38%	0.34%	0.03%	0.11%	0.11%	0.25%	0.15%	0.28%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
26.14%	24.23%	2.06%	7.89%	8.18%	18.32%	10.94%	21.29%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** על בסיס שנתי.

**** הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים.

מחשכל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 7-8: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים⁽¹⁾

2017				2018				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
								עמלות
240	232	233	238	232	227	230	231	דמי ניהול חשבונות
203	183	189	186	189	182	174	196	פעילות בניירות-ערך
64	63	75	67	67	70	81	64	כרטיסי אשראי, נטו
81	53	55	45	55	76	47	45	טיפול באשראי
*110	*103	*109	*114	*110	*111	*115	114	עמלות מעסקי מימון
177	169	175	174	173	178	175	176	עמלות אחרות
*875	*803	*836	*824	*826	*844	*822	826	סך-הכל עמלות
41	57	36	29	22	25	13	45	הכנסות אחרות
*916	*860	*872	*853	*848	*869	*835	871	סך-הכל הכנסות עמלות והכנסות ואחרות

* סווג מחדש.

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים.

טבלה 8-8: פירוט רבעוני של ההוצאות התפעוליות והאחרות*

2017				2018				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
								הוצאות שכר
989	961	940	931	960	952	890	938	שכר ⁽¹⁾⁽²⁾
108	89	97	94	84	110	130	33	מענקים ותגמול מבוסס מניות
1,097	1,050	1,037	1,025	1,044	1,062	1,020	971	סך-הכל שכר
333	342	330	345	343	343	341	349	אחזקה ופחת בניינים וציוד⁽¹⁾
421	440	875	826	578	629	623	1,657	אחרות⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾⁽⁴⁾
1,851	1,832	2,242	2,196	1,965	2,034	1,984	2,977	סך-הכל

* אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים.

(1) בשנת 2018 נכלל סך של 30 מיליון ש"ח בגין הפסקת הפעילות בבנק הפועלים שוויץ (בשנת 2017 סך של 131 מיליון ש"ח).

(2) בשנת 2017 סווג מחדש סך של כ-288 מיליון ש"ח מהוצאות שכר להוצאות אחרות, וזאת בהתאם לתיקון 07-2017 בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה (כ-68 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2017, כ-69 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2017, כ-73 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2017 וכ-78 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2017).

(3) הרבעון הרביעי של שנת 2018 כולל הוצאה בסך של 194 מיליון ש"ח בגין הוצאות משפטיות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והחקירה בנושא FIFA (סך של 142 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2018, סך של 103 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2018, סך של 87 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2018, סך של 38 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2017, סך של 10 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2017, סך של 19 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2017, סך של 22 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2017).

(4) הרבעון הרביעי של שנת 2018 כולל הוצאה בסך של 952 מיליון ש"ח בגין הוצאות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והחקירה בנושא FIFA (הכנסה בסך של 14 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2018, הוצאה בסך של 50 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2018, הוצאה בסך של 61 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2018, הוצאה בסך של 268 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2017, הוצאה בסך של 290 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2017, הכנסה בסך של 28 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2017 והכנסה בסך של 27 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2017).

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 9-8: נתונים עיקריים לפי רבעונים⁽⁶⁾

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.12.2017	31.03.2018	30.06.2018	30.09.2018	31.12.2018	
מדדי ביצוע עיקריים					
6.41%	6.26%	9.42%	9.41%	0.13%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾⁽⁴⁾⁽⁵⁾
9.89%	6.96%	9.42%	9.76%	10.04%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽¹⁾⁽²⁾⁽⁴⁾⁽⁵⁾
6.96%	7.16%	10.52%	10.67%	1.04%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
10.45%	7.86%	10.52%	11.02%	11.02%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽¹⁾⁽²⁾
908	688	920	980	991	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽¹⁾
2.17%	2.17%	2.40%	2.29%	2.48%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾⁽³⁾

- (1) מחושב על בסיס שנת.
- (2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ועלויות בגין הפסקת הפעילות בשוויץ.
- (3) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה דוח דירקטוריון [פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות](#), בהוצאות וברווח כולל אחר) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.
- (4) מספרי השוואה, לרבות האשראי של קבוצת ישראל, הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#) בדוחות הכספיים.
- (5) תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת, לאחר ההיפרדות מישראל כרטיס עשויה להיות מושפעת מתהליכי התאמה של ההון בגין הפחתת נכסי סיכון בסך של כ-12 מיליארד ש"ח, כתוצאה מהיפרדות והתאמות נוספות.
- (6) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#) בדוחות הכספיים.

מחשכל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

8.4. שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית*(1)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2016			2017			2018		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת(2)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת(2)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת(2)
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית								
נכסים נושאי ריבית								
אשראי לציבור(3):								
3.56%	8,677	243,587	3.78%	9,198	243,297	3.91%	10,063	257,510
בישראל								
3.71%	789	21,248	4.30%	696	16,183	5.09%	778	15,278
מחוץ לישראל								
3.57%	(4)9,466	264,835	3.81%	(4)9,894	259,480	3.97%	(4)10,841	272,788
סך-הכל								
אשראי לממשלות:								
2.19%	54	2,471	2.46%	57	2,320	2.87%	70	2,440
בישראל								
-	-	203	-	-	11	-	-	-
מחוץ לישראל								
2.02%	54	2,674	2.45%	57	2,331	2.87%	70	2,440
סך-הכל								
פיקדונות בבנקים:								
1.70%	75	4,417	1.82%	130	7,153	2.64%	105	3,983
בישראל								
(1.01%)	(25)	2,474	(1.27%)	(11)	869	(5.25%)	(18)	343
מחוץ לישראל								
0.73%	50	6,891	1.48%	119	8,022	2.01%	87	4,326
סך-הכל								
פיקדונות בבנקים מרכזיים:								
0.10%	36	34,306	0.10%	43	42,102	0.12%	56	48,191
בישראל								
0.52%	70	13,536	1.11%	151	13,614	1.93%	179	9,256
מחוץ לישראל								
0.22%	106	47,842	0.35%	194	55,716	0.41%	235	57,447
סך-הכל								
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:								
-	-	368	-	-	474	-	-	746
בישראל								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל								
-	-	368	-	-	474	-	-	746
סך-הכל								

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#) בדוחות הכספיים.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) לפני נכיו היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.

(4) עמלות בסך של 524 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (31 בדצמבר 2017: 591 מיליוני ש"ח 31 בדצמבר 2016: 605 מיליוני ש"ח).

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית* (1) (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2016			2017			2018		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)								
נכסים נושאי ריבית (המשך)								
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾ :								
0.81%	393	48,320	0.90%	493	54,636	1.26%	598	47,277
בישראל								
1.46%	113	7,759	1.82%	108	5,943	2.53%	116	4,591
מחוץ לישראל								
0.90%	506	56,079	0.99%	601	60,579	1.38%	714	51,868
סך-הכל								
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :								
0.20%	16	7,831	0.34%	23	6,837	0.55%	39	7,073
בישראל								
1.02%	1	98	1.23%	1	81	2.86%	2	70
מחוץ לישראל								
0.21%	17	7,929	0.35%	24	6,918	0.57%	41	7,143
סך-הכל								
נכסים אחרים:								
0.63%	1	158	-	-	478	0.15%	1	665
בישראל								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל								
0.63%	1	158	-	-	478	0.15%	1	665
סך-הכל								
2.64%	10,200	386,776	2.76%	10,889	393,998	3.02%	11,989	397,423
סך-כל הנכסים נושאי ריבית								
-	-	14,738	-	-	15,172	-	-	15,776
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאי ריבית								
-	-	39,702	-	-	40,961	-	-	38,663
נכסים אחרים שאינם נושאי ריבית ⁽⁴⁾								
-	-	441,216	-	-	450,131	-	-	451,862
סך-כל הנכסים								
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים								
2.09%	948	45,318	2.57%	945	36,701	3.58%	1,057	29,538
לפעילויות מחוץ לישראל								

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#) בדוחות הכספיים.

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכחה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 בסך של (80) מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2017: 299 מיליוני ש"ח, 31 בדצמבר 2016: 315 מיליוני ש"ח).
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאי ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

מחשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית* (1) (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2016			2017			2018		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)								
התחייבויות נושאות ריבית								
פיקדונות הציבור:								
0.39%	757	191,741	0.48%	938	197,184	0.68%	1,331	195,874
0.12%	94	75,304	0.06%	54	83,714	0.11%	97	85,968
0.57%	663	116,437	0.78%	884	113,470	1.12%	1,234	109,906
0.67%	147	21,985	1.06%	179	16,903	2.08%	305	14,644
0.35%	31	8,766	0.51%	34	6,691	1.62%	62	3,831
0.88%	116	13,219	1.42%	145	10,212	2.25%	243	10,813
0.42%	904	213,726	0.52%	1,117	214,087	0.78%	1,636	210,518
פיקדונות הממשלה:								
3.17%	10	315	3.35%	7	209	3.17%	6	189
-	-	78	-	-	-	-	-	-
2.54%	10	393	3.35%	7	209	3.17%	6	189
פיקדונות מבנקים מרכזיים:								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	113	-	-	53	2.58%	10	388
-	-	113	-	-	53	2.58%	10	388
פיקדונות מבנקים:								
0.24%	8	3,332	0.03%	1	3,012	0.25%	9	3,530
2.50%	19	759	3.26%	12	368	5.15%	14	272
0.66%	27	4,091	0.38%	13	3,380	0.60%	23	3,802
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.30%	1	332	(0.46%)	(2)	439	-	-	79
0.30%	1	332	(0.46%)	(2)	439	-	-	79

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים.
 (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית* (1) (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2016			2017			2018		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)								
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)								
אגרות-חוב:								
2.92%	996	34,054	3.19%	951	29,824	3.76%	1,051	27,983
4.15%	65	1,568	8.53%	100	1,173	5.83%	34	583
2.98%	1,061	35,622	3.39%	1,051	30,997	3.80%	1,085	28,566
התחייבויות אחרות:								
5.80%	4	69	0.89%	5	560	1.13%	11	971
-	-	19	25.00%	1	4	-	-	3
4.55%	4	88	1.06%	6	564	1.13%	11	974
0.79%	2,007	254,365	0.88%	2,192	249,729	1.13%	2,771	244,516
-	-	112,561	-	-	126,690	-	-	133,233
-	-	14,274	-	-	14,463	-	-	14,877
-	-	26,102	-	-	23,913	-	-	22,320
-	-	407,302	-	-	414,795	-	-	414,946
-	-	33,914	-	-	35,336	-	-	36,916
-	-	441,216	-	-	450,131	-	-	451,862
1.85%	-	-	1.88%	-	-	1.89%	-	-
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾								
2.19%	7,477	341,458	2.25%	8,042	357,297	2.32%	8,524	367,885
1.58%	716	45,318	1.78%	655	36,701	2.35%	694	29,538
2.12%	8,193	386,776	2.21%	8,697	393,998	2.32%	9,218	397,423
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל								
0.93%	232	24,854	1.53%	290	18,940	2.27%	363	15,969

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#) בדוחות הכספיים.

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לרבות מכשירים נגזרים.
- (4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 10-8: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית* (1) (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2016			2017			2018		
שיעור הכנסה/ (הוצאה)	הכנסות/ (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/ (הוצאה)	הכנסות/ (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/ (הוצאה)	הכנסות/ (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית – מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל								
מטבע ישראלי לא-צמוד								
2.77%	7,160	258,828	2.76%	7,489	271,247	2.79%	7,865	281,533
								סך נכסים נושאי ריבית
(0.35%)	(529)	151,430	(0.34%)	(514)	153,254	(0.32%)	(484)	150,111
								סך התחייבויות נושאות ריבית
2.42%	-	-	2.42%	-	-	2.47%	-	-
								פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד								
2.70%	1,334	49,425	3.34%	1,543	46,221	4.13%	1,960	47,443
								סך נכסים נושאי ריבית
(2.49%)	(1,027)	41,212	(2.70%)	(1,022)	37,897	(3.23%)	(1,289)	39,895
								סך התחייבויות נושאות ריבית
0.21%	-	-	0.64%	-	-	0.90%	-	-
								פער הריבית
מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ)								
2.28%	758	33,205	2.29%	912	39,829	2.85%	1,107	38,909
								סך נכסים נושאי ריבית
(0.59%)	(219)	36,869	(0.92%)	(366)	39,638	(1.65%)	(635)	38,541
								סך התחייבויות נושאות ריבית
1.69%	-	-	1.37%	-	-	1.20%	-	-
								פער הריבית
סך פעילות בישראל								
2.71%	9,252	341,458	2.78%	9,944	357,297	2.97%	10,932	367,885
								סך נכסים נושאי ריבית
(0.77%)	(1,775)	229,511	(0.82%)	(1,902)	230,789	(1.05%)	(2,408)	228,547
								סך התחייבויות נושאות ריבית
1.94%	-	-	1.96%	-	-	1.92%	-	-
								פער הריבית

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים.
 (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

חמשל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2018

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית* (1) (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 לעומת שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 לעומת שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
שינוי נטו	גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽²⁾		שינוי נטו	גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽²⁾	
	מחיר	כמות		מחיר	כמות
במיליוני ש"ח					
ג. ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור:					
521	532	(11)	865	310	555
					בישראל
(93)	125	(218)	82	128	(46)
					מחוץ לישראל
428	657	(229)	947	438	509
					סך-הכל
נכסים נושאי ריבית אחרים:					
171	65	106	123	152	(29)
					בישראל
90	133	(43)	30	152	(122)
					מחוץ לישראל
261	198	63	153	304	(151)
					סך-הכל
689	855	(166)	1,100	742	358
					סך-כל הכנסות הריבית
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
181	155	26	393	402	(9)
					בישראל
32	86	(54)	126	173	(47)
					מחוץ לישראל
213	241	(28)	519	575	(56)
					סך-הכל
התחייבויות נושאות ריבית אחרות:					
(54)	65	(119)	113	144	(31)
					בישראל
26	71	(45)	(53)	(22)	(31)
					מחוץ לישראל
(28)	136	(164)	60	122	(62)
					סך-הכל
185	377	(192)	579	697	(118)
					סך-כל הוצאות הריבית
504	478	26	521	45	476
					סך-כל הכנסות הריבית פחות הוצאות הריבית

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים.

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על-ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על-ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזה בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרייך במועד קבוע מראש.

איגום

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות, המתבצע על-ידי רכישת מצרף של תזרימים צפויים, שקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות-ערך, הניתנים להנפקה.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל

באזל 2/באזל 3 - תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רוברד 1 והון רוברד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רוברד 1

הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רוברד 1 והון רוברד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רוברד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter - מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגילי ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

ניהול המשכיות עסקית

גישה כלל-ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לשמור על קיומו של הבנק כישות פיננסית פעילה ואיתנה, ויכולתו להמשיך ולספק שירות מיטבי ללקוחותיו גם בעיתות חירום ושיבושים תפעוליים משמעותיים.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

פעילות מופסקת

בהתאם לתקינה האמריקאית, פעילות מופסקת מוגדרת כרכיב של ישות (או קבוצת רכיבים), העומד בשני הקריטריונים הבאים:

1. הרכיב מקיים את הקריטריונים של "מוחזק למכירה".
2. מדובר ב: א. שינוי אסטרטגי ו-ב. שיש לו או שתהיה לו השפעה מהותית על פעילויות הישות והתוצאות הפיננסיות שלה.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

שעת חירום

תקופת הפעלת מערך משק לשעת חירום בהתאם להחלטת הממשלה הכרזה על מצב מיוחד בעורף או הכרזת המפקח על שעת חירום.

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

B2B

Business To Business – פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

B2C

Business To Consumer – פעילות עסקית אשר בה מוכרים מוצרים או מספקים שירותים לצרכן הסופי.

B.O.T

Build Operate Transfer – הסדר מימון פרויקטים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרויקט לממשלה.

CVA

Credit Valuation Adjustment – חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

Dodd-Frank

Dodd-Frank Act – תקנות פדרליות בארצות-הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות במערכת הפיננסית בארצות-הברית ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

EMIR

European Market Infrastructure Regulation – רגולציה של האיחוד האירופי אשר אומצה בשנת 2012 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשווקי הנגזרים באיחוד האירופי, ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act – חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation – התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

GRI

Global Reporting Initiative – תקן בינלאומי לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process – תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country – ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio – היחס בין סכום הלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

Middle Market

פעילות מסחרית המבוצעת עם עסקים בינוניים, לרוב בארצות-הברית.

MTM

Mark to Market - שערך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan - אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk - מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

VOLCKER

Volcker Rule - חוק וולקר הוא דבר חקיקה אמריקאי החל על תאגידים בנקאיים מסוימים וכולל איסורים והגבלות הנוגעים לפעילות מסחר נוסטרו (proprietary trading) ולפעילות השקעה ו/או מתן חסות בקרנות מכוסות (covered funds) כהגדרתן בחוק וולקר.

ח
חובות פגומים 204,199,197,194,142,141,109,82,61,54,53,16,14
 250,236,235,234,233,232,231,229,228,219,217,214,209,207
 330
ירידת-ערך 119,116,115,114,113,112,85
ח
מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 185,118,93,48,47,46,45,31,10
 299,277,225,224,223,222,221,220
מגזרי פעילות פיקוחיים 194,192,191,118,93,45,44,40,39,10,9
 211,210,209,208,207,206,204,202,201,200,199,198,197,196
 314,224,223,222,220,219,218,217,216,214,212
מדינות זרות 30
מדיניות חשבונאית 113,112,111,110,109,108,107,106,105,93
 121,120,119,118,117,116,115,114
מדיניות ניהול סיכונים 49,48
מימון ממוכף 68,67,10
מינוף 173,172,171,170,169,168,167,166,165,93,38,14,10
מסגרות אשראי 272,242,110,83,29
נ
נגזרים 99,93,84,83,72,70,68,62,61,58,57,51,42,33,29,22,10
 189,188,187,186,185,124,123,122,119,114,113,112,109,102
 251,250,248,246,245,244,241,240,239,238,211,201,191,190
 314,313,312,308,292,291,268,267,258,257,256,254,253,252
 383,335,334,333,332,331,330,326,325,324,322
ניילות 190,184,183,173,82,75,74,73,60,51,50,48,34,16,14,9
 316
ניירות-ערך 57,52,48,46,37,35,31,30,28,27,26,22,16,14,13,10
 113,112,109,105,103,102,99,98,93,86,85,80,79,78,74,61,59,58
 172,171,165,145,142,141,140,139,138,137,135,134,122,114
 233,232,231,229,228,227,226,221,211,201,191,184,178,174
 260,259,256,254,253,252,251,250,245,244,237,236,235,234
 289,288,287,285,282,280,279,271,269,268,267,265,262,261
 383,358,351,348,347,332,330,325,324,322,318,313,306,291
נכסים אחרים 227,226,149,142,141,116,111,102,99,93,58,57,38
 259,245,244,241,240,237,236,235,234,233,232,231,229,228
 331,325,324,322,268,267,262,261,260
נכסי סיכון 210,209,207,204,200,199,197,194,166,76,38,36,14
 329,219,217,214

א
איגוף 383,183,123,38
אנשים קשורים 377,376,349,348,289,287
אשראי לציבור 62,61,58,57,56,55,54,53,45,44,42,28,24,16,10
 207,204,199,197,194,146,143,142,141,120,113,109,103,99,93
 232,231,230,229,228,227,226,224,223,222,219,217,214,209
 246,245,244,243,242,241,240,239,238,237,236,235,234,233
 307,305,303,301,269,267,262,261,260,259,252,251,250,248
 383,335,330,327,325,324,322,318,314,311,309
ג
גידור 135,134,123,119,112,107,98,72,70,63,52,48,42,23,22
 314,188,187,186,185
ד
דיבידנד 146,145,131,123,103,101,100,67,46,34,33,16,10,4
 373,346,269,258,257,182,165,155
ה
הון אנושי 320,295,277
הון והלימות הון 47
הון מניות 354,352,133,101,100,37
היוון עלויות תוכנה 115
הלבנת הון 318,317,310,80,79,78,75,20
הלוואות לדיור 111,109,82,64,62,58,57,52,45,44,38,29,28,10
 224,223,222,220,217,216,207,206,197,196,142,141,125,119
 305,304,296,277,272,243,242,239,238,237,230,229,228,227
 306
הליכים משפטיים 182,181,180,179,178,177,176,146,79,47,21
 183
הפרשה לירידת-ערך 148
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 232,231,110
הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 327,144,136,110,24
ו
ועדת שטרומ 318,301,270
ז
זכויות עובדים 160,159,158,157,156,155,154,153,116,102,93
 268,161

ס

סייבר 372, 82, 77, 48, 16

סיכון אשראי 59, 58, 57, 55, 53, 52, 51, 48, 38, 36, 30, 29, 24, 16, 10, 9

, 146, 143, 142, 113, 110, 109, 93, 84, 83, 82, 68, 67, 66, 65, 64, 61, 60

, 235, 234, 233, 232, 231, 230, 229, 228, 227, 226, 190, 189, 166, 152

, 261, 260, 259, 252, 251, 250, 243, 242, 241, 240, 239, 238, 237, 236

327, 316, 308, 302, 262

סיכונים אחרים 82

סיכון מוניטין 82, 81, 79, 48, 16, 9

סיכון מימון 74

סיכון נזילות 190, 82, 74, 48, 16, 14, 9

סיכון סביבתי 81, 9

סיכון רגולטורי 80, 48, 16

סיכון ריבית 82, 70, 69, 48, 34, 16

סיכון שוק 190, 113, 83, 82, 69, 48, 38, 16, 10, 9

סיכון תפעולי 190, 166, 82, 76, 75, 48, 38, 36, 16, 9

ע

עמלות 125, 121, 109, 97, 93, 45, 44, 41, 40, 39, 25, 24, 21, 16, 15, 10

, 212, 210, 208, 206, 202, 200, 198, 196, 192, 179, 178, 177, 128, 126

, 305, 303, 301, 290, 277, 272, 266, 265, 224, 223, 222, 221, 218, 216

331, 330, 328, 323, 321, 314, 311, 309, 307

ענפי חשק 302, 68, 61, 59, 52, 51, 31, 29, 10

פ

פחת והפחתות 126, 115

פיקדונות הציבור 149, 122, 99, 93, 45, 44, 43, 42, 41, 40, 39, 31, 28, 16

, 224, 223, 222, 219, 217, 214, 209, 207, 204, 199, 197, 194, 184, 150

, 291, 289, 267, 265, 262, 261, 260, 259, 252, 251, 248, 246, 245, 244

, 325, 324, 322, 314, 312, 311, 310, 309, 308, 307, 304, 303, 301, 292

335, 333, 332

צ

צדדים קשורים 270, 264, 263, 262, 260, 105

ר

רווח למניה 323, 321, 136, 133, 121, 118, 106, 97, 93

ש

שווי הון 112, 107, 105, 98, 93, 85, 84, 83, 71, 70, 51, 37, 32, 26, 22, 11

, 187, 184, 157, 145, 140, 139, 138, 137, 135, 134, 124, 119, 114, 113

, 258, 257, 256, 255, 254, 253, 252, 251, 250, 211, 201, 190, 189, 188

326, 292, 291, 259

ת

תגמול 284, 283, 282, 279, 171, 161, 155, 154, 153, 101, 100, 81, 35

383, 381, 376, 361, 359, 358, 348, 297, 286, 285

תיק בנקאי 71, 70

תיק למסחר 30

תשלום מבוטס מניות 163, 162, 161, 147, 126, 117, 102, 101, 100, 93

285, 284, 282, 268, 264, 263, 164